

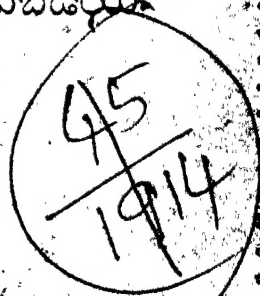
శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

61/2/14

పద్య కావ్య ఇది

మంగు వేంకటరంగనాథరావువలన
ముద్రించి ప్రకటింపబడియె.

వెండికూర్పు 1000 పేజీలు.

కొత్తనాడు.
1914

1567
10

శ్రీ వేంకటేశ్వర విద్యాసాగర ముద్రాక్షరశాల.
వెల 0—6—0

శ్రీరామజయము.

శ్రీరామస్తవరాజము.

ప్రథమాశ్వాసము.

శా. శ్రీకల్యాణసదాశివేశ్వరకన్యబ్రహ్మవిష్ణుశివ

హంసాకాశాకృతిమీరునట్టి పరమాత్మైక్యానుసంధానుభా

గాకాశోన్నతయోగినర్యగురువాక్యావాప్తబోధోద్భవ

శ్రీకాంతాప్రియఁడై ననిన్ను మదిలోనేవీనితునత్రాంతమున్.

శా॥ శ్రీరామారఘనందనారఘపతీనేతామనోనాయకా ! కారు

ణ్యాభయదానహస్తవరదాకాకుత్స్థనంశోద్భవా ! దాద్రాంధ్రతమిన్ర

తాపహరణ తత్త్వాభిచంద్రోదయా ! రారానామదిలోపసింఛిక్మపతో

రక్షించరామౌక్రేదన్ ॥ ఉ ॥ పెద్దలసేవ జేసినను బెంపకుగాక వృ

ధాభిమానులై ! గద్దియనుద్దులందగిలికానక మూఢులుకొందరున్వలొ,

ప్రొద్దులుపుత్తురట్ల చెడిపోవకసామినిధక్కిఁ గొల్చినన్ ! దద్దయఁ మో

క్షుమబ్బుగదదాశరథీజ్ఞానకాత్మజాధిపా ॥ చ॥ కరములుమోడ్చెదన్ హరి

కిగాళికిమౌక్రేద గూర్చితోడుతన్ ! గురునకు వందనంబెఱుగుగోరిక

జేసెదగావ్యులన్నిరం ! తరముదలంచెదన్నలువదామరసాక్షినుతించెద

న్మదిన్ ! సరసకవిత్వబోధలు వెసంగలిగించుటకున్మృదంబునన్ ॥ గీ॥

మూడుమూతులమతిముగ్గుల్లాండ్రును ! బ్రస్తుతింతుబరమభాగవతు

ల ! నుతులజేసి పెక్కుగతుల వాల్మీకాది ! కవులదలచి తెనుగుకవుల

చలతు ॥ వ॥ అని యిష్టదేవతాప్రార్థనంబును బరమభాగవత కీర్తన

నంబును వాల్మీకాదినత్కవిస్తోత్రంబునుజేసి సర్వజనంబులకు

శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

బ్రీయః బల్యై మద్గురుండై న భేనుకొండ తిమ్మయాచార్యురూ
 శ్రీరామ స్తవరాజంబను మంత్రరాజంబు దెనుగు సేయంబుని యేసు
 బ్రహ్మస సకలవేదాంత సిద్ధాంతసారసంగ్రహంబై నతత్త్వార్థరంజన
 తత్త్వచంద్రోదయంబను ద్వీపదకావ్యంబు రచియించియాతత్త్వ చంద్రో
 దయంబునకు బాసకీనాథునాథుంగాని యోగించినంతసిల్లి తినిష్పజీమం
 శ్రీరాజంబై న శ్రీరామస్తవరాజంబను నీప్రబంధనాయ కరత్నంబునకు
 సర్వలోకనాథుండై న శ్రీరక్మీణీనాథునాథుంగానియోగించి సద్గురుధ్యా
 నంగాను రబ్రహ్మసాపసుసంధాసంబుజేసి కృతకృత్యుండనగుమద్వం
 శకనీనుంజెప్పిన న || నీ || శ్రీకరంబై నట్టి కృష్ణానదికిదక్షిణాదియానాం
 భరీరాజ్యంబునందు | నొప్పెన్నకొప్పరా వురురాదధానికి భోజుజ్జాము
 మృడిరాజునుంత్రి | సుభగుడానంతంభసూత్రీయజుర్వేది శాండియగో
 త్రుజుచతురుసుకును | దనయుండు పెద్దనాతనిసతిజవాంబ వారికింగ
 న్న పరిసుతుండు | వానికిల్లాలుసర్వాంబవారలకును | ఘనుమకృష్ణయ
 ప్రిభుడనగిలియితడు | ప్రిదుమ్మనారామవిష్ణయైన | రఘుసతమ్మ
 సుబ్రహ్మణ్యైరమణమించె || క|| ఏమగువలుసఁజాటియె | భూమిపత్నినత
 లలోనబుధసభలందున్ | నేమారుగీతికెక్కిన | యాముమృడిరాజకృ
 ష్ణయరఘుసతమున్ || క|| ఆమిఘసముసకుమువ్వుర | మేముదయించి
 తిమిమందుమేటగువాడన్ | రామునిభక్తుడమల్ల న | నామాఖ్యాతు
 డనజ్ఞసప్రియరతుండన్ || క|| గురుబోధామృతతుల్యుడ | గురుతరత
 త్నోపదేశకోవిదగురుడన్ | గురుసేవావ్రతచరుడ | గురుతరవేదాంత
 రంగగురుకవిసరుడన్ || క|| కొలిచినదిరామచంద్రుని | దలచినదివరస్వ
 రూపధ్యానముసేయ | న్వలచినదిముక్తిలనను | నిలిచినదిపురాకృతం
 బునిజమనితెలుపన్ || క|| పలికినదివేదత్యుము | చిలకనదికృపారసం
 బు శ్రితజనుబందున్ | గులికినదియోగచర్యలు | నలికినయదిసూయ
 విద్యయహితులుబెదరన్ || శా|| శ్రీశైలేశువరప్రసాదమునదత్తిద్ధాంత
 నామంబులన్ | ఆసేతేశునివాక్యమౌ సభయమున్న ధ్యాతృతత్త్వంబును |
 ద్దేశంబొప్పగినారదుండు దయసం దేహంబులన్భాపుటే | యీశాయాగ

దననైనిజము యోగీశాబ్ధిచంద్రోదయా ।

ప॥ అట్లుగావున ॥

క॥ ఆరోగ్యభాగ్యమొనగగ । నారాయణనింబ్రబంధనాయు కమణి
గా । శ్రీరామస్తోత్రరాజము । ధారుణి నెయంగజెప్పెనునేప్రీతిక ॥

ప॥ అదిసూత్రణితంబును వ్యాసధర్మజసంచాదంబును నారనప్రో
క్తంబునగుటంచేసి యాదియు నొక యూర్విరారాధన విశేషంబగుటనే
జేసెన ॥

షష్ఠ్యంతములు.

క॥ సర్వశరీరవిహారికి । సర్వాంగకారభోగసాహగ్యునకు । సర్వగు
ణాతీతునకును । నిర్వాణికిహరికియై నాధునకుక ॥ క॥ నిజానజావి
కల్పిత । దుజ్జననసంసారదోషదూషితవాంఛా । నిజతయోగీంద్రవిశే
కాజితపెన్తువునకు బహుకానందనకుక ॥ క॥ నిత్యనిరంజనునిమ
సత్యాత్మామోదవిభవసామ్రాజ్యనకుక । ఆత్మంతభక్తహృదయ ।
ప్రత్యక్షునకునుమహానుభావాభ్యునకుక ॥ క॥ గోపాలవేషధారికి । గోపీ
జనపూర్వభాగ్య ఘోషాశ్రయకుక । గోపస్త్రీవేష్టితునకు । గోపక్రీడా
వినోదగోపాలునకుక ॥

క॥ శుక్తిరజితప్రపంచముయుక్తిక । మిథ్యాభిమానయోజనపరుడొ॥
భక్తపరాధీనునకును । భక్తునకునుసర్వశక్తిమూర్ఖన్యూరకుక ॥ క॥ బిం
దుకళాతీతునకును యిందుకళాభరనుతునకు పేంద్రాఖ్యునకు । స్వందితును
త్రామునకును । యిందీనరనేత్రునకుమునీశ్వరపతికిక ॥ క॥ నీకుంబ్రబం
ధరత్నము । గైకానుక సేసినీదుకారణ్యమునక । లోకంబులందు వెలసె
ద । జేకొనురాకేందుపదసశ్రీకృష్ణహరీ ॥ ప॥ నిత్యమంగళపరంపరాభి
వృద్ధిగా నాపిన్నపంబు సేయంబూనిన శ్రీరామస్తోత్రరాజంబును మహాప్ర
బంధంబునకుగదాప్రారంభం జెట్టిదనిన వైమిశరణ్య వాస్తులకొన
కాదిమహామునీశ్వరు లొకానొకనాడు రేపకడలేచి సంధ్యాధ్యమహాన
కృత్యంబులుదీర్చి సూతునిచేత సర్వస్తోత్రాణేతి హాసంబులువినుచు శ్రీ

౪

శ్రీ రామ స్తవ రాజము.

రామ స్తవరాజ శ్రవణోత్సుకులై || క || శ్రీరామ స్తవరాజము ! పారాయణమెవడుసేయు బ్రతిదినమునుశ్రీ । కారణగుణిచేవాడే । నారాయణ పదమునొందు నమ్మునుధాత్రి || క || శ్రీరామ స్తవరాజక । ధారంభంబిట్లుశౌనకాదులుసూతుం । జేరినుతించిమహాత్మా । తారకనామంబుమాకుదయసేయగదే || వ || అనినమ్ములకు వ్యాసశిష్యుండగుసూతుం డిట్లనియె ||

కథాప్రారంభము.

సీ॥ సర్వవేదార్థవిజ్ఞాన సత్యనతిసుతుండునోవ్యాసుని బండ్లవాగ్గి । జంతుపూజలుచేసినుముఖుడౌభగవంతుడవుమహాయోగీశుడవునుశాస్త్రు । గురుడవుతత్త్వంబుబరజనంబునుముక్తిసాధనధ్యానంబుజూడలెవ్వ । యెట్టి వియెటిగింపుడిరనిరాజుతో వినుమహాభాగయేగనినతెల్వి । యెద్దిరమగు గాతరమెన్నెదొడ్డి । జ్యోతియమలంబుగివమదేభ్యాతిగాగ । బరమనిత్యంబుగైవ్యనాదముతోవ । యిదియెశ్రీరామయనుజవంబింత మహిమక || శ్రీరామజపోత్కషణ । దారకమనుబ్రహ్మసంజ్ఞ దానివణించే । వారేదోషమునొందగు । యీరీతినివేదవేత్తలెలుగుదురెలుక || గీ॥ ప్రాజ్ఞలెవ్వారుశ్రీరామరామరామ । యనుచుసతతంబుబడియి తురట్టివారు । భుక్తిముక్తులరెంటిని బొందువార । లిందుకై సంశయింపగనేలననఘ || మ॥ మోహిమన్నీస్తవరాజమున్బలికె నాత్మజ్ఞనియానారదుం । డుహరిధ్యానపురస్సరంబుగనుట నోరూరనేజెప్పెదన్ । బహుసంకల్పరముం జరిద్రహతమున్ బ్రహ్మైక్యసాధ్యంబునున్ సహజంబౌ వినుమన్యదుఃఖములసంచారంబులన్బాపుచున్ || సీ || శ్రీరామకృష్ణులసేవించితద్ధ్యానభావంబులెఱిగింతుసావధాన । ముగవినుసాకేతనగరంబులోపల రత్నమంటపమతిరమ్యముగను । దానిమధ్యంబునదలపోయసురభూజమమ్ములరన్నసింహాసనంబు । దన్మధ్యముననవ్వుదళపద్మముండును మాణిక్యములచేతమలసిదాని । నట్టనడుమనురాముడున్నట్టుదలపు । కొటిసూర్యద్రకాశమైకోమరుమిగుల । నింద్రీనీలసమప్రభలీనువాని । దండ్రిలోడమీడగూ

ద్బుండుదానివాని ॥ నీ॥ అత్యంతకోమంబై నయంగమువాని విమలవిశా
 లనేత్రములవాని । భామకోటిప్రభాభాసితండుగువాని రంజిల్లుపీతాంబ
 రంబువాని । మాణిక్యకుంఠలమంజీరములవాని గంకణకటిస్మృతగణన
 వాని । హరికిరీటకేమూరములువాని గరమొప్పవ్యభజములుగువాని
 చిన్నవానినిలేనవ్వులున్నవాని । జదువుచుండెడియోగశాస్త్రములవాని
 రాముడనుపేరుగలిగినరాచవాని । నట్లుదలపుముయోగీశుడైనవాని ॥
 గీ॥ కిన్నరామరగంధర్వకింపురుషులు । నారదాదిమునీందుల్లిజేడికొలు
 వ ॥ భరతలక్ష్మణశత్రుఘ్నహివృతుండు । నౌమహాత్మునిసత్తండలు నా
 త్మదలపు ॥ గీ॥ నరనసిష్ఠగాధేయాదిపరిమయుషులు । జ్ఞానులైనట్టిసనకా
 దిమానినరులు । నేలలోనరింపరఘుకుంశేష్ఠుడైన । రామచంద్రుని ద
 లపుమురాజవర్య ॥ క॥ చక్కననంబు నందము । నిక్కునమైవిల్లుబట్టినె
 రజాణతబెం । పెక్కుపరంజ్యోతినిశుభ । పెక్కుపహాగౌనలేయనిటు
 లదలపుమా ॥ క॥ ఆనారదమునివర్యుడు । నానాలోకోపకారనటనలకొలు
 కై । మానసమేపొంగగవిను । ధ్యానించెను రామచంద్రునిదృఢపరు
 డై ॥ గీ॥ పరమునేకంబునిత్యంబు నెఱుకనుఖము । నై నజెట్టిదియాలో
 కమందునట్టి । నిండినందనరూపంబునేదలారు । ననుచుజింతింపుచుండె
 నావ్యాసమాని ॥ క॥ విజ్ఞానహేతుభూమిని । విజ్ఞానునివిమలనేత్రభద్ర
 చరిత్రున్ । సుజ్ఞానదివ్యరూపుని । తజ్ఞానిశీరామచంద్రుడలపుదునా
 త్మన్ ॥ క॥ కుదురుగుఱిలేనివానిని । చదువులగునగునలవానినడిసన్న
 యునై । కుడువలకొదవనివానిని । యెదలోగ నెరాచవానినేలినవానిన్ ॥
 ప॥ అనుచు జింతింపుచు వ్యాసుండు నారదవాక్యంబుగానిట్లనియె ॥ నీ॥
 నారాయణునిజగన్నాథుగవీశ్వరురాజేంద్రునిశ్వేశురామభద్రు । జానకీ
 పల్లభసౌమిత్రి పూర్వజశంకరునాదిత్యజామదగ్నయ । శాంతునిసత్యు
 సౌజన్యనిగురుమూర్తిగరుడవాహనువిష్ణుగమలనాభు । దాశకామదు
 దశరథవరపుత్రగారుణ్యనానందుగౌనలేయుజన్మయానందవిగహుశేష
 మూర్తి । మత్స్యకూర్మవరాహాదిమత్స్యరూపు । వాసుదేవునిసత్యయు
 వరదుహాని । నాశ్యలోపలజింతింతుననుదినంబు ॥ నీ॥ కన్నవాడరాచకుగొ

స్వవాసరాచిన్నాపిన్నాచిట్టిరార! నాకూర్కొట్టిరానాకుమారకరాశి
యన్నరారాముద్దుచిన్నెరార! అయ్యరారానల్లనయ్యరామాయపుడునాపు
ణ్యునిపాకనటనరార! నాచక్కనయ్యరానాతోడునీకరాయప్పచ్చికోంక
రామయ్యరార! అస్వయందులనెత్తురేయనుచువిలుచు! తల్లికుల్లాసము గ
నల్లిబిల్లిగోనుచు | కాళ్లనండెలు ఘలుఘలుఘలుమనగ | మురుపుజూ
పెడు కొనల్యముద్దుదలతు || ౧ || తడవులనిన్నగంటిని | యెడబాయగ
జాలరార యేమిటికొరకై పొడకట్టవింతడవని | నొడిపెడుగొనల్యనో
చునోముదలంతు || మ || అనుచుకరాముని జానకీసహితుగానా సంద
పట్టాభిషే | చనుగానిత్యునిగామ హామహునిగానత్య స్రుతస్వాంతుగా |
ఘనవేదాంతవివేకి గావిజయుగా గొన్యగారాబుప | ట్టినిగాసామ్యకటా
క్ష వీక్షునిగాడెండులు నన్నిల్పుచు || ౧ || భారతలక్ష్మణ శత్రుఘ్నప
ననవుత్ర | భానుజవిభీషణ శ్రీతభటులుగొలున | సర్వయోగీంద్ర పా
దసంశ్రయముచునగుచు | జానకీయుక్తుడగు రామచంద్రుడలచి || మఱియు
ను || ౨ || అనిరుద్ధగతిగొన్నయని సుద్ధమతిజ్ఞేయని రుద్ధమాగులైయ
లరువారు | బిందుకళాంతనా దేందూకళాంతసంచి ద్రూపమున విజ్ఞువిగు
వారు | నిరభింసనిరోభింస నిర్భిన్నతత్వోప దేశికుజూహనోవువారు | సల
ఘుపదస్ఫూర్తి నలఘు లఘుత్వలైయలరువారు | సుభయకన్యాస మే
తులైయుండువారు | నవధిగలుగంగ లేకుండునవధివారు | గ్రాహ్యప
ట్టాభిరూములై రాముకొలున | వెలుగువెలుగంగ వెలుగులోవెలుగువా
రు || ౩ || స్థానత్రయంబుల సంగత్రయంబులబంధత్రయంబులబారదోల
జీనత్రయంబుల ఇత్తత్రయంబుల బింబత్రయంబుల డిందువరచి | దైవ
త్రయంబుల దావత్రయంబుల నీషణత్రయముల దోషముడిసి | కర్మత్ర
యంబుల కారణత్రయములవాస నాత్రయములవడినిద్రోచి | యండు
పరమాత్మగను వారలున్విలోన | బాహ్యసంసార మెల్లనుబయలుజేసి |
ముక్తికాంతను మదిలోనముద్దుగొనుచు | రనుచుశిష్యుల బోధించినట్టి
వారు || ౪ || మాయయనుజోడుదొడుగక గాయంబుచురధమునెక్కి కర్మ
పువ్విట | న్నేయగనాశాబాణో | పాయంబున ఇత్తరాజుపడుమచిచేభుక

క ॥ హింసించెనేనరాసుని । సంసారోత్థిష్ఠశాస్త్ర సన్ధర్శగుణై । హా సా
 రోహణుడైమీ । మాంసోత్తరకాంక్షన శతమాననరాజు ॥ న ॥ అ
 నుచుమనో స్మత్తులంబెలుపువారును మోక్షంబునందు కటాక్షవీక్షణా
 లేశంబునసుభంబగు గానిదుష్కరాభ్యాస యోగంబుల లేవనువారు
 నుచునోన్మత్తి వాయునిరోధంబైనయోగాభ్యాస బంబులలేక జయించ
 రాదనువారునీన స్మరైక్యస్వభావంబునబవన సంకల్పంబు ప్రయాసం
 బుగానిల్చుగాన బ్రహ్మసంబురో గాస్పరూపువారును రోగంబులకుంక
 ప్పిన వామునిరోధ యోగంబుల నికాయుక్త హస్తంబునువారును యా
 మాయామహత్వ మహిమంబులు సిద్ధక్రియానుమానికా మణిమంత్రతప
 సిద్ధులంగలవనువారును శివాగమప్రక్టంబైన మంత్రలయహత రాజ
 యోగంబులలో మంత్రరాజయోగంబు శివపంచాక్షరీ యుక్తంబైన కల్పి
 తాకల్పితమాలితకాజంబునయంబైన యజమామాగంబు సంబ్రవే
 శించిబ ధత్రయలేచకపూరకకుంభ కంబులంగుంభించికర్మాష్టాంగహత
 యోగ ప్రయాసంబునసన్నై శ్వర్యయుక్తులగు చునీశ్వరాను గ్రహశ
 క్తినిపాతనమయంబున సదాచార్యాను గ్రహంబునసాంఖ్యతా రకం
 బులమీఱికే వలకుంభకంబైన విరాజయోగంబున జాగ్రత్స్వస్థును షు
 ప్తులసత్తిక్రమించి నిద్రపంచంబైన వెన్నెలబయలునను సరించదుర్భరా
 నందనముద్రంబునమునింగిత్రైలుపు మణుపుతలంపుస్వరూపాను సంధాన
 ధ్యానజపంబులలేక యమనస్కంబైనతుర్యంబున నెఱుకనెడకతా
 దానగను జతుర్విధయోగరహస్యంబు లంబెలుపువారును వేదాంతశా
 స్త్రింబులని రామయనిరాధాన నిర్వికల్పనిద్రు పంచంబైనసనాతన బ్ర
 హ్మచిదంశంబు నరజ్జుశుక్తిస్థానువులులేని యహిరజితచోరాద్యారో ప
 ణలెట్లట్లతోచిన మాయాప్రపంచంబుదబ్బరగు అంజేసిసంవిన్నాత్తుడైజీ
 వుండుతన్నుదా దెలిసినముక్తుండగు మాయాసనవి భ్రంబునతన్నేఱుంగ
 మించేసి బద్ధుండగునీబంధ ముక్తులునాత్మకులేవు సంకల్పస్వభా వంబును
 వారును యాత్మసాక్షాత్కర యుండైనకారణగు రుండుశక్తినిపాత సం
 మయంబున దోచుచుననువారు సుకర్మముక్తు మహాసంకల్ప భోగం

బులగలదనువారును సద్భక్తిగగాని యీశ్వరానుగ్రహజ్ఞానంబు లేవను
 వారును మఱియదక్కినవారు నుంబరిపేష్టించి కొలువసంహననంబున నీ
 తాసమేతుండై యొప్పు శ్రీరామచంద్రుడందలంతునని మఱియు నారదుం
 డిట్లనియె || గీ || గోకులావాసు గోపిందుగోపినాథు | వేణునాదాను భవ
 మునవెలయువాని | శ్రీలలోగూడిక్రీడల జెలగువాని | రామకృష్ణాఖ్య
 నామద్రిబేమదలతు || క || చక్కనిబలుండనుచును | చెక్కిలిముద్దాడు
 శ్రీలచేసన్నలచ | న్మృక్కులగిలిగింతలచే | జొక్కింపుచు గేలిసేయును
 భగుదలంతు || గీ || శుద్ధబుద్ధసిద్ధి సూక్ష్మస్వరూపుని | సర్వభూతకర్త
 సర్వమయని | సర్వకారణాత్మ సత్యసంగల్పుని | ప్రణవవరునిరామభ
 ద్రుదలతు || గీ || రూపురేఖలేని రాక్కమైయొక్కటై | వేళపాళలేకవె
 లుగుచున్న | రామచంద్రబ్రహ్మతిర హితుమహాత్ముని | మదినిదినమునే
 సమస్కరింతు || గీ || చింతసోకబోక జేటుకుసారనీక | లెక్కలేకయొక
 టితక్కుగాక | కలిమిగానరాక తెలివియెవడిదీక | ఈననాకనేర్చువాని
 దలతు || గీ || అనుచునారదుడు నాదిత్యనాథుగా | భానుబింబమధ్య
 పరునిగాను | సర్వసాక్షిగాను జానకీవల్లభు | సన్నుతించిమదిని సంతసి
 లై || మ || అనునావ్యాసునితోడ ధర్మజుడుబోధానంద మగ్నాత్ముడై |
 తనివోదింక మునీంద్రచంద్ర పరమార్థజ్ఞాన సంచారముల్ | ఘనక
 ర్మంబుల త్రోవభక్తిగతి సాకల్యంబులొసల్లుగా | వినుపింపుండన మాని
 వల్కెమనసు విష్ణురనోరూరగ || నీ || భూనాథసీతేశ్వపు రుషార్థహే
 తువులో కోకకారంబునొగనంగ | పురుషార్థవిగతులై పోయినంసారా
 భిన్నద్రియేపురుషార్థ సిద్ధియనుచు | బెండ్లాముబిడ్డలు పెనిమిటియనుకొం
 చుకంటు కాపురమిదియంటదేల | హాయియెన్నడు లేకనన్నింటికే కా
 రికడగండ్లగున్నలై యిడుమపడుచు | నొక్కనాడైన నొకయింతయు
 బృలేక | పడుచులేమకునుండుట కెడములేదు | యెప్పుడైనను తమగ
 తికోప్పరయ్య | యేమిచెప్పుదు నీవెట్టికాముకులను || క || ఇటువంటిమా
 నసభ్రమ | నేలువలెగడుపంగవచ్చునీశుడుసహగా | మటుమాయనటన
 లుచూ | చుటనిజమాగాదెమఱియుజోద్యముగలదే || ఉ || నేననునాది

యో నెఱుగ నేననునోటిది నోటనుండగా । నేననహంకృతేయెఱుగ నైతిక
నిక్కుచునోటునెందుచు । నేనననెవ్వడోయగుచు నేనునునేనునిజంబు
లై భ్రమ । జ్ఞానవశానజేవుడుగునంస్కృతిబొందునరాధినాయకా ॥ గీ॥
నేనుగలిగినసీవునుగానబడదు । నేనుసీవుచుగలిగినగుడుజగము । సీవునే
నునునొకటైనభావమెపుడు । గానబడునట్టికాలంబునీనికవధి ॥ గీ॥ వీడు
వాడనినాత్మకెవ్వాడుగలడు । నాడువీడనమానసనైభవంబు । వాడువీ
డునునొక్కటానాడజూడ । నెవ్వరెక్కడగానయెయెఱుకదక్క ॥ గీ॥ దృ
ష్టిగనుపట్టునవియెల్లదృశ్యమండ్రు । దృశ్యములగాల్పు తెలివిదలివియం
ద్రు తెలివొంచంబునీవును విడిచిపెట్టి । నిర్వికల్పసమాధిలోనిగుడవయ్యె॥
చ॥ చదివెడిశాస్త్రవాసనలు సన్నుతిగోరెడి లోకవాసనల్ । కదలుచు
దీర్ఘయాత్రలనుకాలముపుచ్చెడదేహవాసన । లృథమనివాసనాత్రయ
ముమానిజంబగుశుద్ధవాసనా । స్వదగురుబోధలందుటలుసారముముట్టు
టయెంచిచూడగ ॥ గీ॥ శాస్త్రలోకదేహసామాన్యవాసన త్రోవ
సూడముక్తిత్రోవగూడు । గాకమానెనేనికర్మంబుపాలగు । నరవరేణ్య
కపరమర్మదేల ॥ గీ॥ తనకుదానెకానితనకెదియునులేని । తలపుకలుగు
వాడుతత్వవేత్త । తగిలెనేనిపోదుతలపునదత్వంబు । తగదుగురునిమీది
తలపువీడ ॥ గీ॥ తనవునీవుగావుతలపులునీవుగా । వింద్రియములుగావు
యెఱుకగావు । తెలుపుమఱుపులేని తెలివియేనీనయా । చింతదీనిముక్తి
కాంతగూడు ॥ గీ॥ నీవుగలుగుచోటనివిడీకృతానంద । సంభ్రమేంబుప
రమసంభ్రమంబు । నీవులేనిచోటునిబిడంధకారాది । బందకంబుకర్మ
బంధకంబు ॥ క॥ లీలామానుషవిగ్రహు । నీలోనేనిన్నునీవునీవేకనగా ।
నీలోనాశ్చర్యంబులు । నీలోననె పుట్టునణగునీరై యుండున్ ॥ క॥ రాన
య్యకర్మతనయా । జేవుడననుభ్రాంతిబిడిచిత్తములోన । స్నేహసేననిక
నునీ । భాననసీవౌటదెలియబడును మహాత్మా ॥ క॥ జ్ఞానముసులభము
కణనము । లాసిరెండుగనుతోడలవియెట్లనినన్ ॥ తాననియెఱిగెడియెఱు
కే । తాననిసులభంబునొనుతానకన్యమా ॥ గీ॥ నిర్వికల్పకర్మరతిగాకను

శయంబు । దీక్షనామిద టనుగానిదవ్యమైన । సుఖమహోదదునాతోచు
 సుఖమువనకు । వేరుగాకుండజెలి సెనాధీరుడగును ॥ గీ॥ అనఘబ్రహ్మోప
 దేశదృష్టాంతమెల్ల । దెలియజెప్పితినివునుజెలివినొంది । నకలసామ్రాజి
 జ్యోతిస్సామ్రాజ్యమునుమతనొందు । మెరుకవంతునకెల్లన్న నేమికోదుప ॥ గీ॥
 వెలిగ్రహంచంబుమిథ్యనితెలిసితన్ను । నెరుగనేచ్చినయోగీంద్రుడింటనున్న
 యడవినుండినయూ రెంటినడకనమమె । కాకమఱియూత్మకీనటల్కారణం
 బె ॥ క॥ ప్రారబ్ధమునుభవించక । తీరదుయాగామియంట దెస్వడువగు
 నన్ ॥ నీరమరినంచెంబులు । తీరునుసనుగన్న వేళధీరాత్మునకున్ ॥ మ
 టియుగర్మబెట్టిదనిన ॥ నీ॥ కర్మముల్ చేసినగడ తేరగూడదు సేయకుండిన
 గతులూయకుడు । చేసినకర్మంబుశివునకర్పింపుచుఫలనంగిరహితులై ప
 రగనయ్యు । చేసియుగర్మంబు సేయకుండిన నేర్పుత్రిగుణభావంబుని తెలి
 యనలయు । కర్మంబు తెవ్వనిఘననిత్యనై మిత్తి కాచారనియమంబులం
 ద్రుబుధులు । ఫలములేడె న త్రిగుణస్వభావమనుచు । నై నయధి
 కారము లొద్దినాచరింప । నలయుగురువాక్యసద్ధతిచరుగగాను । యాత్మ
 సాక్షాత్కరించువర్యంతమధిష్ ॥ గీ॥ సకలమాయాప్రేషంచంబు సగుణ
 మయ్యె । సగుణనిర్గుణహంబు సాక్షియయ్యె । సాక్షిహంబునిగుణ
 ణహపు సచ్చిదానందమును రామచంద్రుడయ్యె ॥ గీ॥ అట్టిరామచం
 ద్రుసన్నితంబుకీతనధ్యానములనునాత్మదలచితలచి । శాంతహృదయుడ
 గుచు ॥ నత్సంగమునజేరి । భక్తి సేయునతడుభాగవతుడు ॥ గీ॥ కర్మభక్తు
 లచేతను గ్రీమముతోడ । జిత్రవిశ్రాంతినొందునుకీఘ్రమందె । కావున
 ను గర్మభక్తులుజీవునికిని । సేయవలసినకార్యంబుసిద్ధమయ్యె ॥ నీ॥ తా
 మ్రొవ్వణ్ణయికిలా దారుహంబుల భావించుబూతుచు భామరుండు ।
 పిన్న పెద్దలటంచువేర్వేరిపరుసనస్మానించుహుక్మించుమధ్యమున్లు । తా
 రతమ్యములేకడై వమందఱి యందునున్న వాడనిమాచునుత్తముండు ।
 నియుత్త మశ్లోకుడీశ్వరుడొందుకన్న వానినతండు గాంచుచుండు । నల్లు
 గావుననీతోచునఖిలజగము । నందునీశ్వరు నీశ్వరునందుజగము । వేలులే
 కయు వెలుగొందువిధమునీవు । తెలిసికృతకృత్యుడవుగమ్మధీరహృదయ॥

గీదామమృద్ధాదుశిలలనుదలపుతోనఁ | యీశ్వరుడనియ్యఁ బింప నేమిఁగల
ముతనమదినయుండునీశుండుతన్ను దానుబెలియ నేరనివానికిదయవ్రూపియ
సీ || అర్చింపఁ బాఁనామకీర్తనఁ నబ్జెట్టుగానొమిరి నెవ్వడు నొందువాఁడు
సత్యంతవాంఛతోనఁగఁ జేతుచాన్త్రమింపార నెవ్వడాలింఁపఁడు | నెవ్వ
సంగత్యాగన మతనిరై వ్రుండు సంపూర్ణునెవడు భోగింపఁడు | దేవకీ
శ్రీపాదతీర్థ ప్రసాదమున్ స్వీకరించెవ్వడు చెరుగుచుండు | వాడెభక్తుం
డుమాన్యుండు నణికతుండు | వాడెభక్తుండు ముగ్ధుండునై భవుండు |
వానిమెనువెంట నీశుడేనేరనై న | దోసునీపయిముందర నామనయ్య ||
శా || సత్సంగంబును నాత్మచింతింపని విశ్వాసంబునైరాగ్యము | నాన్వీ
ర్యంబును జిత్తి శాంతియును సర్వభ్రాంతికున్వృత్తము | నాన్వీర్యంబు
లులేకయుండుటి పెన్మాగ్ధంబులొడొగిన | త్యుత్సాహంబు సదన్ను
జెందిహృదయంబు ప్సంగగాబండువా || ప || ఆవియనేకభంజన గర్భ
భక్తివై రాగ్యంబులకుఁ త్రవ్వితాంతి కారణంబని బేషనీర్వహంబునుస్వ
రూపనదర్శన సుఖహేతుత్వంబు నుండెనుంగలవాఁడనుచు మఱియు
వ్యాసుండు ధర్మజునకిట్లనియె ననాదినిర్వోక్తుడై న యాత్మవియందగు
మిథ్యాహవ ప్రపంచంబునుందోచిన తెఱంగెట్లనిన మాయాబ్రహ్మసా
న్నిధ్యంబున సుధస్థితికంబుమీద దానానికుసుమంబు భేర్వచుమఘా
యదోచినట్లుజేవుండు గనుకట్లనాజేవుండు ముఖంబుననుండి శిశ్వంజను
పేరిటవిషయంబు సనుభవించు జాగ్రత్వంబునజై జననామధేయంబున
స్వోంబున గింకప్రదేశంబున దజ్జగద్యాననాయకుండై వక్షస్ప్రదేశం
బు నంబ్రవేళించి సుఖ స్థనస్థంబొంది ప్రాజ్ఞానసంగన హంకారంబును
తమంబు నందులీనంబై యందేమి యెఱుంగడునంవిత్తుసాక్షి రూపంబున
నూడుటంజేసి తత్సాన్నిధ్యంబున నుడివచ్చుంగావు ననిందాకనేమి నే
సితి నోయని యూరకుండజి విధంబుదెల్పు దట్టధగలు చిత్తసహాయంబు
నందెల్పు నానంవిత్తుసాన్నిధ్యంబు లేకున్న సూరికుండునను తెలివిలేకుం
డనలయు నాయహంకారంబెవ్వడు జాగ్రదభిముఖమగునస్వంజ నంవిత్తు
సాన్నిధ్యసహాయ తాత్పర్యంబున సుఖంబుననుంటినను నెఱుకనంప్రచా

స్తంబగు నాసుషు ప్తినుండి తుర్యనామంబునందు ర్యానన్ధనోంది బ్రహ్మ
 సందంబనుభ వించుచునాభినుండి తుర్యాతీతంబున నతీతనామంబు ధరి
 యించి మూలాధారంబున సరక్షణంబు పరమానందసుఖస్వ రూపంబున
 నుండి యథావ్రకారంబుగా తిరుగుసతతంబీయ వస్థాపంచకంబుల పంచ
 దేహంబులు ధరియించియాపంచకంబు లంగూడునిచి యోగియెఱుంగు
 నితరులెఱుంగ రాజేవుండత్మ వాసనాసమయంబున నవస్థాత్రయంబు
 లందాటి వాసనాత్రయంబులంద్రోసి వాసనయ ద్రో వస్తాప్తై క్యానుభ
 వంబగుతదాత్మాను భవనారంబున బంచదేహావస్థాభిమాన భంగంబై
 హృదయగ్రాహినాశంబున శుద్ధజ్ఞానంబు సంబంధించంబు లేదనుటలుప
 ప్నంబుగావున సుషుప్త్యవస్థయందు జిత్తుసాక్షియని చెప్పట లుపచారిం
 బు శుద్ధసంవిత్త్వంబు బ్రహ్మంబు భావంబు సర్వభాగినిదోచి పిగ
 పలేని జెఱుంగున భాగినిదీచిన ప్రపంచంబులేట్టి నందోచనఁటినేని భవత
 శంఖంబుజూచి వచ్చుననిభిమసి నందువచ్చునలేదు తియ్యనిపాలకుజేద
 న్ని దోషభాగినియాగాని తియ్యనిపాలకు నేదులేదనినిశ్చయంబు సుజ్ఞా
 నమాగ్ధంబుననున్న దన్నట్టి గోదెలియ జగద్భాగినిత్రిగురు కటాక్షం
 బునందీఱునవును సద్గురుకటాక్షంబున స్థానత్రయస్వతీతంబై సతుర్యం
 బున పరమానందంబు నంజెందుమాసుఖంబు బుద్ధిచేతనెఱుంగంబుబు
 ద్ధికిదెలివిలేదన్న నొనిజంబుబుద్ధిజడంబుగావున బుద్ధిచేతగనుటలు పస
 ప్నంబుగాదై నను గన్నులుండినంగాని సూర్యనిద్యంపంగూడదు నే
 త్రోపాధిని సూర్యాంశంబై న నేత్రద్వప్తిసూర్యుని గన్నట్లుసంవిత్తు బు
 ద్ధ్యపాధినింగను నంతఃకరణప్రతిఫలితంబై నచిత్తు బుద్ధు పాధినితన్న దా
 జూచునగ్ని యంశంబయినదృక్కు తత్సహాయంబున దన్నుగన్నట్లు వృ
 త్తి శూన్యంబై న బుద్ధ్యపాధివశంబున దన్నునాలోకించుచు ద్వివిధంబై న
 ట్లు సుఖంబునంజెందు నాబుద్ధిశక్తియగు చిత్తువాసనాచతుష్టయ మాలి
 న్యంబు లేకుండుటంజేసి బుద్ధ్యపాధినిదన్న దా జూచుకతననంతఃకరణో
 పాధియపన్నంబుగు వెండియబుద్ధిశూన్యమో నచో బోధతోగూడంగా

పున శూన్యమనంగాడైనను సుషుప్తియగునా సుషుప్తియగుంగాకయ
టివేని నాసుషుప్తినిర్వాసనయై యండియునందేమి యెఱుగకపిన వనజ్ఞా
నంబునొండెడుగావున సుషుప్తిగానిదే బోధతోసూడిన దుర్విమాబోధ
లేకున్న నజ్ఞానంబగును విషయాహారకార మాలిన్యస్పృతి శూన్యతయ
బుద్ధి శూన్యతయాబుద్ధి శక్తియెననిత్తు నందెత్తునంజూచుచు సుఖస్వరూ
పుండగుట బ్రహ్మనందంబు నంబోక్తుచునా బె హ్యంబు మఱుచునప్పు
డుజ్ఞప్తిమాత్రుండై బుద్ధిచేగాని తెలియరానివాడై యుండు నానమాధి
నమయంబున మనోబయచ్చి కాశింపై ననెఱుగ నక్కనెక్కిన ప్రపం
చంబులేకుండు నానమాధ్యంతరంబున బయంపై నవసస్సున కాబహి
ర్య్యా పారంబుగలుగు తెట్లననధంబునదు రంగంబులంబూన్చి య
భ్యాసమాగ్నంబున నడిపించుచు సుధ్యరధికుండురకుండు యథాక్రి
మంబుగానడు చునట్లుబుద్ధికిన్పృతి సూన్యంపై నబ్ర రభ నాశనర్యంతం
బునుగళేబరంబు సుఖదుఃఖంబు లందెండనట్లుండు నాత్మాలోకననరుండై
నవాడితర ప్రపంచంబుగోయు నుంగననివాడై యందునని మఱియ మా
నీగ్రుగడిల్లయె || నీ || బ్రహ్మంబునేనని పూమారననవచ్చు బ్రహ్మ
బోధమెఱుంగు భావమరుదు । వేదాంతశాస్త్రముల్విధ జంకగావచ్చు
నాత్మార్థముల దెల్పుటదియనరుదు । సర్వంబులును రోసినన్యాసిన నవ
చ్చు శూన్యమాగ్నంబులో జూచుటరుదు । అవిబంధమోక్షంబులని చె
ప్పగావచ్చుదాను గానిలకడదనరుటరుదు । తనువునర్థంబుగురుని వియన
గనచ్చు । దానిమొనరిన లోభంబుగీఱుటరుదు । మనసుసామర్థ్యమె
ఱిగెడిమమమరుదు । అంతతానయ్యగా కుండుటదియనరుదు || గీ ||
శుష్కవేదాంత సిద్ధాంతసూటివరులు । ఆత్మనెఱుగక యథామయ్యర్థ
ముగను । జెప్పనుందురు లోకులబెరుచుకొటకు । నిజమునెఱుగరమై క
ల్లనిజములాయె || మ || అరయన్ బ్రీతికరాశ రాశ్రుజడుబ్రహ్మనందన
షంబుగా । గుణియించెన్ని బిడీకృతామృతల సత్కోలాహలోల్లాసి
యై । గురుకారుణ్యమహా ప్రభావమున గోరగ్నేజియంగోరబ్ర । హృ
దవీంద్రుండల రాజతోనయె వాజ్మాధుర్యచాతుర్యుడై || మ || మ

నుజేద్రాగణియల్ల నారదుడు రామస్వామి నింగూర్చిచా । లనమస్కా
రములొప్ప జేయుచును తుల్యించెదత్త స్వరూపుని జేజోమయు సూర్య
మండలగతున్ బూణాత్మునాదిత్యన । బూణలోకేశులు రాతనుస్మరి
నహీనున్బుద్ధి నూహించుచున్ ॥ గీ ॥ రఘుకులాధీశులో కాభిరామువిష్ణు
నజనపారచి దానందహరిమునుందు । బరమహరిజాచు నేకమైనరగువా
ని । సంవిదాత్ముని శ్రీరామచంద్రుడగుతు ॥ గీ ॥ మునుకుల్లెజాలధనమై
నవానిని । బ్రహ్మమును డెఱుచునరమహరుని । నన్నితానెదగుంచునన్నిం
టికధికమా । వానినలచి మొప్పు వాడననుచు ॥ గీ ॥ సాలెనారదుడు
సంధియుగ్గుడునుచు । మఱియుమఱియు రామమహిమచుచె । మమ
తగలుగువారి మర్యాదగాబోలు । మఱిగితిగియూడు మాటలాడు ॥ మ
హావిద్రాది సున్నునగ్రహముఘోషంగాట యోగినిత్రు । భరణశా
శ్రమయజ్ఞదాన జడసంధ్యానందనాదికియా । చరణున్బిడ్డనముద్రము
ల్లివిభగీతా బ్రహ్మవిద్యాధురం । ధరులున్నేద పురాణశాస్త్రములు
సీతారామనీవేకదా ॥ గీ ॥ అనుచునిట్లు సూక్ష్మసఖిలాంతరాత్ముని ।
శాతునీరజాక్షు సత్యధనుని । బ్రహ్మమూర్తియైన రామచంద్రస్వామి
సన్నతించుచున్న సమయమునను ॥ నీ ॥ శ్రీరాముడప్పుడునారదు మూడ
రనిలిచిమానీద్ర నేనీవునేయసన్నతులైచ్చి ద్రనన్నండ్లనైతి నిష్టాథ
మూర్వేడుముతసరిసరిన । నారిదంట్లనెనాను తికిప్రంబునీమూర్తి గన్న
దేనేడునేను । ధరగృతార్థుడబుణ్య ధన్యుండగునుడ నాజన్మవిష్వడు చా
లసఖిమయ్యె । దతమీడే రెబంఁజెను దడమున్లె । నసఖుమీపాదదర్శ
నమబ్బినప్పడె । నిమలంబాయె న్నడైవ్రతనిజమునేడు । స్వచ్ఛమైనట్టి
నీనామదశముచేత ॥ శా ॥ ఈతీర్తిగొనియాడు నారదునిదానీక్షించి స
త్ప్రేమనిం । కారావోయివరంబు వేడుమనునా కాకుత్స్థుతోమానినె ।
జేరేదిమృని కోరనిచ్చెదయతో శ్రీరామచంద్రుండయో । ధ్యారాజ్యం
బున జానకీసహితుడై ధర్మంబుపాలించుచున్ ॥ నీ ॥ ఇదిరాఘవస్తవంబిది
యత్త మోక్షమందిది సర్వసౌభాగ్యమిదియముక్తి । ఇదివారధస్తోత్ర

మిది కేదసారంబు నిదిరహస్య శ్రేష్ఠమిదిశుభంబు । నిదితపస్సారంబు నిది
పుణ్యపాకంబునిదిత్రికాలంబున జదువువారు । పుత్రమిత్రకళిత పాత్రా
భివృద్ధియు నిచ్చకల్యాణంబుపచ్చతోర । ణములుపాడియు బంటసంభ్ర
మములింట । గలిగియుండును సంపూర్ణకాములుగుదు । బుద్ధివాక్కా
యకర్మముల్పూర్వకర్మ । మైససంటదు న్నియిండునట్టివారి ॥ క ॥ గీతా
నామసహస్రము । సీతారామస్తవంబు శ్రీగురుకరుణ । స్త్రీతిరుణంచును
నెవ్వం । డాతనినారాయణ సముపండుమహాత్ముల్ ॥ వ ॥ అనియిట్లు
వ్యాసుండుపరమమ కెచింగించెననివి సంశుష్టాంతరంగులై శౌనకాది
మునులుటమిది స్వత్తాంతంబేమి చెప్పె నొంగుంపుచనిన ॥ క ॥ కేదాం
తతత్త్వనిశ్చయ । వాదాస్వపధర్మ చరిత్రపనుదేవమతా । నైదగీనత్యా
తాత్త । మోదకీహామినోద మురచీనాథా ॥ *

మాలినీ ॥ సముఖసుసవిలాసీను సీనన్నాత్మవాసీ । భగిమతిమిర
దినేశాభక్తలోకప్రకాశా । అమితగుణ చరిత్రాయార్యసు స్తోత్రీపా
తా । విమలపరిణసీ మాన్యస్థిసంశ్లాభినోమా ॥ *

గద్య ॥ ఇది శ్రీరామచంద్ర పరేంద్రసాదబుద్ధ కవితావిలాస
శాండిల్య గోత్రపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్ర విమతగుణ
ద్వేర్య మల్లనార్యప్రణీతంబై శ్రీరామస్తవరాజంబును
మహాప్రబంధంబునందు హరిభ్యానపురస్సరంబై న
శ్రీరామకృష్ణస్తోత్రంబును ధర్మజుండుసుజ్ఞాన
భక్తికర్మప్రశంస జేసినవ్యాసభట్టారకుండు
సవిస్తరంబుగా దత్త ద్ధర్మంబులం దెల్పు
టయున్నది ప్రథమాశ్వాసము.

శ్రీ రామజయము.

శ్రీ రామస్తవరాజము.

ద్వితీయాశ్వాసము.

శ్రీ మద్వైభవకారణ
 భీమన్నతదేవ దేవదన్యమునీంద్ర
 క్షేమంకర నేదార్థ
 ప్రేమాస్పదజనవిహారి శ్రీకృష్ణహరీ.

వ॥ దేవాసూతుండు శౌనకాదిమహామునీంద్రులకిట్లనియె. నట్లు
 శ్రీకృష్ణుడై పాయనుండు కాంతేయాగ్రజం గనుంగొని సర్వస్రపంచం
 బు మనోవికారంబు గావున మనస్తాగంబుసేయవలయు దన్మనస్తా
 గంబునకు గురుసేవ కారణంబని యిట్లనియె ॥ గీ॥ తల్లితండ్రిలేనితనయు
 నిహారికె । సతికిబలియులేనిచందమునను । గురువులేనివిద్యకూడడెందు
 లకైన । నజనికైననిజమునరసిచూడ ॥ గీ॥ తల్లిదండ్రులగురుతగజన్మజ
 న్మాన । నరయబంధుమిత్రులట్లకలరు । తన్నుడెల్పుగురుడుతగదొరక
 డుభవి । దొరుకుటెల్లముక్తిదొరుకుటధిప ॥ గీ॥ తల్లిదండ్రుణుణముదై
 వపిఁబుణమును । దన్నునెరుగదీరుతత్వమందు । బరమగురునిసేవ పా
 టింపకుండెనా । ఋణముదీరదండ్రురూఢిమునులు ॥ గీ॥ సూచకనిషిద్ధభో
 ధకవాచకులను । గడగికామ్యకర్మనమయకారణులును । ననగనెనమం
 ద్రుదేశికులందులోన । నద్గురుండగుకారణాచార్యవరుడు ॥ గీ॥ అట్టికా
 రణగురురాయడైనవాడు । రామభగవానులేకానిసీమలోన । నితరజ
 నులుతమ్మెరుగంగ నెంతవారు । నరుడుగురుడనిపల్కుటన్యాయమధిప ॥

సీ॥ సద్గురు భావనాత్మ సంగము పగువాని సరితాలి వ్రోయున్వ
 కిలేమి । సతతంబు కారణాచార్యజేసి వానిలోనెగోరవలె నెన్వనిక
 గాదు । శ్రీగురుశుక్రరాషణేయనేర్పిన వాని చరిణి గోలుపునిమో బెరు
 గాదు । దేశకప్రితగా దురుగ క్షేపణ వాని నరిగి హసాగ్రిశి మెన్వనిమ
 గాదు । దానమాన చార్మచారుణభావం విహారి । మంద్ర తంత్రాగి
 ధ్వయంబు నున్మితరక్త । తిథి కలగాత్రాదికన్నా దివ్యస్థు । త్రేతనా
 చార్యజేసినవానిమమ ॥ క॥ గురుశుక్రరాషణునేయని । పరకడుసరి
 పారమనెడిన ప్రభుమనీరి । నిరణాన్యభావంబెయిహా । పరములు లేకుండు
 నెందుబతుకన్మంద్రై ॥ క॥ గురుబోధనలేనిట్లు । పరిపరిష్కమునబోత్తు
 పారివ్యవసం । బెత్తించు నెఱుంగుమాన్మము । పరివ్యముగానివోత్త్రంతు
 లుగాగె ॥ క॥ పరిసత్తి ముఖనుకారిణి । గురు ప్రతినుదాను దెలియగూడ్డి
 నెయట్లు । సరికన్పిన్ధివానన । కరివోపారివ్యవసము లెగకకునగునే ॥
 ప॥ అనిన వ్యాసభట్టారికునకు ధర్మజుండ్లెట్లనియె ॥ క॥ అయ్యాగురువు
 లచరితం । బెయ్యదికటెరువారి లెవ్వనిచెప్ప మా । నయ్యాపాతిరి బెలియ
 చు । అయ్యాశ్రమసిద్ధి మెట్లులాచారిండ్ల ॥ క॥ కారణగురుమహిమం
 బులు । వారికిశుక్రరాషణేయ సత్తెనలొన్నె ॥ దేరుగడ నేయ పయ్యా ।
 సూరిజనస్థు త్విచరితసుస్థిరభరితా ॥ సీ॥ అదిగకబసానుధర్మజ ససంసా
 రము లావరిలనవనభృపౌరుషములు । మాయాశరీర మన్మంబులుపురు
 షుండు రమఃఖువీడువిరక్తిలోని । మోక్షాధికారముముక్షుండుకార
 ణా చార్యజేరెడుబాడనాంగముగను । బెలుపుముమళియేమి తెలుపంగ
 వలయునో యన్నియు నెఱిగింపుడనుస్పృహలు । శోడవ్యాసుండు స్వం
 గబొడగెన్మిట్లు । రాజయోగంబులెట్లు కారణగురుండు । వానిమహిమ
 లుసంసారవత్తెనములు । ముందుగాడల్పుమంతరు మున్నె బెలియ ॥ క॥
 మాయాసంసారంబులు । రోయకగురుమహిమదెలియగూడనిగలవా ।
 కాయమనిత్యంబనిగురు । కాయనిచేదపకతమకుబ్రతుకులుగలవా ॥

జీవవిచారఘట్టము.

సీ॥ జీవునిసంసారచిన్నెలామూలాగ్నిముగజెప్పదనువిను మొదలుమొదలు । స్వప్నకాశముననుచనుసహంకారమా వరణవిక్షేపమైస్వస్వరూపు । మఱపించుపురుషునిభ్రమగఱపించిన నిందుచేనెద్దియునెరుకలేక । వెన్నెక ముందెరుగక నెట్టిపట్టినవాని విధముననానచే వెతలబడుచు । వెతలుపోసుకొందు గొదవనిమోహాతి । శయముచేతనట్టిజాలిగోడు । గుడుచుచుండుగాక జడిసియింతటనైన తొడుసుమాలిపోడుదుఃఖజీవి ॥ క॥ ఆవరణమనగమఱపే । కాపుననానన్నదన్నుగానకయంత । న్నేవిధమునదాననతా । నై వేతేభ్రాంతిపెట్టునాత్మునివత్సా ॥ క॥ విక్షేపశక్తియనగా । మోక్షవ్యతిరేకమైన మోహవికారా । ల్లక్షలవర్తంతంబుల । రక్షణమునదోచుగాపురంబులకిరవై ॥ అదియునుంగాక ॥ క॥ జీవుండ్రిల్లుతనుశ్రీయ । భావనచేగలిగెవానిప్రకృతుల్వినుమా । కై వల్యంబునదబ్బర । గావేరొకకల్పితుండుగలిగెనృపాలా ॥ క॥ అనవినిరాజేంద్రుండును । ననఘనిరాకారముననుసాకారంబే । యనువునగలిగెనుజీవుడు । తనుపులుమూడెట్లుదాల్చెత్తద్విధమెల్ల ॥ గీ॥ తెలియజెప్పమన్నదేశాధిపతితోడ । మునికులాధిపంద్రుజనియెనిట్లు । రాజవర్యవినుముబ్రహ్మస్వరూపంబు । మొదలుగానుబోధపదిలపరతు ॥ అదియెట్లంటేని ॥ సీ॥ అమృతమైస్వచ్ఛమైయాద్యంతశూన్యమైశుభ్రమైసునసంవిదభ్రమగుచు । నిత్యమైనత్యమైనిర్మలాకారమై యందమైయానందకందమగుచు । పూణామైదివ్యమైబోధస్వరూపమైబుద్ధంబునై స్వతస్సిద్ధమగుచు । నమితమైనిశ్వేద్యమైనిరంజనమై పరంజోతిమై మహారణ్యమగుచు । నద్యయబ్రహ్మచై తన్యమైవెలుంగు । నట్టిబై టనునేమిగన్నట్లుటాట్లు । లై ననిబృందితెల్వికై లేనిదేక । లిగననవలసెరజ్జనర్పగతిసనఘ ॥ క॥ లేకేగల్గినపురుషుడ । యాకల్పితుడనగయాతడొదబ్బరనా । లోకించితామహత్త । త్వాకారంబై నయీశుడయ్యెందీనక ॥ క॥ ఆయామయత్తమమధ్యమ । నియోహంబునెడినహమునిగుడెన్వినుమా । వెయ్యేలికనియోహం । బై యుప్పేడిభౌతికాఖ్యహంకృతిపలనక ॥ గీ॥ ఆదిశక్తియుగ్మతమో

గుణియునై । భానవికృతితోడగానబడుచు । కడకతోడవిశ్వకారణదే
హియై । హాధికల్పితుండురుద్రుడయ్యె ॥ క॥ ఖ్యాతిగభూతోత్పత్తికి ।
నాతడెయాత్మస్వరూపుడౌభూతాత్మా । యాతనిమాపేకాలం । బేతరి
నిండిననుకల్మి నెరుగుముబయలౌ ॥ గీ॥ గగనవిస్త్రీణః మైగాలి గాలిచు
ట్టి । పట్టిమధియుంఁగానన్నీ పుట్టినీని । యుగముజలమగమగివేత్తలుయొ
వ్వతోడ । నట్టిసీరింబులలుఁచుచునుననినసఘ ॥ క॥ ఈతనించభూతము
లారయగల్పింఁబడియెననికలయంబిం । బానిసాధంబిడన్బుట్టె । నీరంబ
నిపించుకొనునుప్పచ్చీనాథా॥

పంచీకరణలక్షణము.

స॥ వినుమానుచుమంశతితత్త్వస్వరణయంబెట్లన్న సీతంచభూతంబుల
నొక్కొక్కటిరెండేసిగానిభాగించి యందులోనొక్కొక్క నిజాంశంబు
లుంచితక్కిననొండొంటినాలుగేసిగాభాగించి పంచీకరణయంబంచీకృతం
బయ్యెత్తద్వధంబెట్లన్న ఆకాశాధభాగంబు భూత్పత్వమయ్యెతక్కిననా
ల్గునువాయ్వోజలభూములగూడి మనోబుద్ధితాహంకారంబులయ్యె ప
వనాధభాగంబు వ్యాసమయ్యె. తక్కిననాల్గును పృథ్వీసప్తేజో స
భంబులంగూడి ప్రాణాపానోదాససమానంబులయ్యె. హుతాశనాధభా
గంబుచక్షుసయ్యె. తక్కిననాల్గును భూనీరమారుతవ్యోమంబులంగూ
డిఘ్రాణజిహ్వత్వగ్రోచ్ఛత్రంబులయ్యె. కీలాలాధభాగంబుగసంబయ్యె. త
క్కిననాల్గును ధాత్రీకృషీటప్రభంజసశూన్యమాగంబులంగూడి గంధ
స్పర్శశబ్దంబులయ్యె. క్షౌతత్వార్థభాగంబుపాయనయ్యె. తక్కిననాల్గు
ను వారిధసంజయస మీరాంతరిక్షంబులంగూడి గుహ్యాపాణిపాదవా
క్కులయ్యె. నిట్లుపంచవింశతితత్వాత్మకంబై స సూలదేహంగింక కర్మ
జ్ఞానేంద్రియదశకంబును పంచప్రాణమనో బుద్ధులంగూడి సూక్ష్మంగంబు
నులింగశరీరంబయ్యె సీరెంటికికారణంబగుటన విద్యకారణంగంబయ్యె
నీదేహాశ్రయంబులంగూడి జీవుండుజాగ్రత్స్వస్మనుషాపుంసు సంస్థాత్రి

యంబు లంబడిపారలుచు మాంసనిశ్చితంబైన యాహారకాయంబు నం
నహంకార మమకారంబు సేయచు దేహత్వాభావంబుల తన్ను దానెరుగ
కకర్మంబులు చేసిస్వర్గనరకంబులం బొందుచుక్రీడాభోగంబుల సర్వజం
తుయోని ద్వారంబులంబుట్టు చుండున్నచు నెడలేని దుఃఖంబుల బొందు
చుండుగాని సర్వభోగవర్తుండై శాంతహృదయండగుచు నీశ్వరోపాస
నావి శేషంబులచిత్తంబు గెల్వనెరడదెట్లన్నవినుము ॥ గీ ॥ చీమునెత్తుర్ల
చేతను చితుకుచుండు । మూత్రమల సంయుతంబైన మునికితోలు । కం
డలెంములు ప్రేవులు నిండియుండు । నీట్టిదేహంబు లండన స్థేమిచెపుము ॥ నీ ॥
బయిసిహీనముదుఃఖ బహుళమాకారంబు యెంగలిమంగల భంగభూ
మి । తేరనవృత్తిపాతు దేహస్వరూపంబు రోగాలపుట్టయారోత కొండ ।
భయములపుట్టిం పాశకంబులబొంది యముబాగొట్టెయీ యలతియొ
డలు । మలమూత్రరక్త నుర్మాంసమీచెడు దొక్కకసుమాలిబ ములీ
కస్థతనువు । తోకపురుగుల గుంటయీతోలుతిత్తి । యిడుముపాటుల
కొడిగట్టుయీశరీర । మందలాకాంక్ష సౌఖ్యములందుగోరి । కోశున్
పశుప్రాయులై నిజనులు ॥ నీ ॥ గుణములు లోభమల్కంములు గణితలు
యాశలు తలలోకయవధినోరు । సకలావయవములు సంగత్రయంబు
లు గులగోత్ర సంగార్థములుపొలంబు । మందుసంస్మృతి దొడ్డమమత
కర్మమ్ముగాడి పంచేంద్రియంబులు బల్బులువు । పూరియావిషయముల్
క్రూరముల్మేతలు ప్రేమాతిశయములు పెద్దతొట్టి । ఋణముసుఖదుఃఖ
ముబాధలురోతకుడితి । కాపురముచెడు మోహంబెకల్లతెల్వి । బ్రహ్మ
మందున దోచినభ్రాంతిగొల్లి । మనుజులనుపశువుల కిట్లుననఘచరిత ॥
క ॥ ఈరీతిపశుప్రాయులు నై నోప ద్వేషులైదు రాచారులునై । వారు
సువీగునుమీనూ । పారనిస్త్రీవాంఛ దగిలివశులై నిన్మపా ॥ క ॥ ఆలుం
బిడ్డలకొరకై । జాలిబడిధనము గూర్చిచచ్చినదనుకా । వేలాణోలము
నొందును । స్త్రీలోలుండైనవాడు చెడిపోబాడై ॥ గీ ॥ కాంతదగిలిన
వాకిగలదెనుఖము । వానిపొందుటకు చాలవనివనరి । తిరిగి తెచ్చిన
యవిదాముదిన్న వెనక । యెంగిలైన నుత్తమింతుట్లుగాగ । నీ ॥ భవా

విధరోగంబు భార్యానుభోగంబు సిగ్గులచేటునీశ్రీకూట । మన్వంతరా
తకంబంగనాసంగ మంబిహారదూరంబులింతిపొందు । దుఃఖస్వరూపం
బుతోయ జేక్షణపొందులుద్బంధ మరణంబులువిడచెలిమి । అతిఘోర
సరకంబు సతులలోలత్వంబుతల యెత్తు రాములుచెలుంగోష్ఠి । గాఢాం
చెడిసంసారకష్టపాటు । కోతకూటి బ్రతుకర్యాహోననంబు । లేమిజెన్న
దులేహ్యమంచెగిదిని । సన్యసించినవాడ బోజాలుపెనిపా ॥ సీ ॥ ఇల్లు
వాకిలిహోసి యిల్లాలి నెవబాసి చుట్టుకమ్ములనుసాదిహోసి । వన్నెవా
సులువీడివాంఛలు గోరాడిసాంములు దిగనాజోలివీడి । యాడకసోహో
చ్చియనమానముల నోచ్చినడనడి పోకాచ్చితోడునుదీచి । కత్తకత్త
ములుమూరి కర్మముడతేభానంబుల సర్వభ్రమలగేరి । నితరసంగంబు
లెల్లనునేహ్యగుడిచి । యతిమహానామై యింతియాశవిడిచి । తిరిగి
చూడక దాబయల్దేనచచి । ఎరిమగురుజేర జన్మసాఘ్యమనఘ ॥ సీ ॥
సంగవిరక్తుండు శృంగారయక్తుండు సంగవిరక్తుడుసర్వజ్ఞాణ । సంగవి
రక్తుండుబంగారు బిడ్డడుసంగవిరక్తుండు సర్వసముడు । సంగవిరక్తుండు
సంతతానందుండు సంగవిరక్తుండు సంభ్రముండు । సంగవిరక్తుండుసం
పూర్ణకాముండు సంగవిరక్తుండుసన్నతుండు । సంగవిరక్తుండు చిత్తర
శాంతిపరుడు । సంగవిరక్తుండు జేవతానముడుఘనుడు । సంగవిరక్తుని
సరిసాటిజగతిగలరె । సంగవిరక్తుండు పూజ్యుండుసథలలోన ॥ ఉ ॥ ఈ
సరగర్వముంవిడిచి యీశ్వరునందుల బ్రీతిగట్టిగా । భావనిల్పియాడు
చునుబడుచు శ్రీహరినామకీర్తన । ల్లావుగజేయుచున్న జనులంగను
నెవ్వడుజేరువానిదే । జీవనమున్వివేకమును సిద్ధముపొండవ సంశపావ
నా ॥ గీ ॥ పాండవోత్తమమిను పరబ్రహ్మమైన । రామకృష్ణులనామకీ
ర్తనలమహిమ । లేమిజెన్నచు ధాత్రిలోనెవ్వరైన । వాంఛనోకమా
రబల్కపావనులజేయు ॥ ... *

నామకీర్తనవిచారఘట్టము.

గీ॥ నామకీర్తన సరిసాటిభూమిగలదె । తెలియనేరనిమూఁఖులు
తీర్థయాత్ర । ల్లమదేవతాసే వట్లందురుంక । బట్టికతిసంగహదా

రబాధగాక ॥ క ॥ జారుండై ననుష్ఠాధా । చారుండెననుగృహ స్థసంచా
రుండై । శ్రీరామాయనియొకపరి । నోరాడినజాలువాని నూరేడుల
కుక ॥ సీ ॥ శ్లోవారికతోల్లి చల్లనిసీటలోవాము కొనొడలెల్లవణుకువా
రు । సొంకావులుట్టి నీళ్ళుదర్భచేత సవ్యావనవ్యముల్ జల్లువారు । బి
గుసుకముక్కులు బిగియించిగొలుగుచు మోగన్నవేయుచు తూగువా
రు । నాముజేసెనయట్లునాగిలుబడిపడి పొద్దుకెనిల్వకబోవువారు । బిర
బిరను చెట్లచుట్టునుచిరుగువారు । నెయ్యిబిడుగులున్నలో వేయువారు ।
వైశ్వదైవాధి పూజలవరలువారు । కీర్తనలునేయు వారలకిందివారు ॥
క ॥ ఆత్మానేతముచేపారి । కీర్తనపడుడైన వాడుకృష్ణాయనుచుక ॥
మూర్తిభజించిన యొక్కము । హుత్కములోస్వామి యెద్దయంచుక
యుండక ॥ సీ ॥ అనిశంబునారాయణా యనిచెందేగియాట పాటలమగు
మాటలేక ॥ పిలుచుచుద్రక్యక్షములు గోరెతలనుచుభ్యానించి పరవశత్వ
మునబొంది । తెలిసిమఱచినయట్లు తెలియకమరుపుతో నెంచునెట్లుండు
టనెనుకపడక । నున్నచోటను తనకుండంగనై ఒకబాలునిలీలనిర్భయు
డునగుచు । తిరుగుభక్తినిశ్చలు వెంటదరుగుచుండు । తడవులకుగన్నశ్రీ
రాముశల్లిబోటి । ముగుసనుతుబియ జాలనిముగ్గులట్ల । పరమకారుణ్య
నిధియైన హాస్యపాల ॥ క ॥ విననయ్యరాజచంద్రా । మనుజశరీరంబు
లెన్నమందిదియకాగా । పునపురుషార్థముగనుగొను । ఘనులకు నల్ల
రునుగొద్దుగా విహించుక ॥ మతియును ॥ క ॥ శ్రీరామకృష్ణులకుపని ।
ధూరుణినెవరై నతంఘులించినవారిక ॥ జేరేదేవయచేతను । నారయ
యిందొక కథగలదదినినుపించుక ॥ క ॥ నారదనునిశిష్యుండ ॥ తా
రాముడు విద్రముఘ్నహతంజొకనా । డారామకృష్ణమూతుల ॥ జీరె
న్నేర్పొప్పవారు జేరిరివానిక ॥ క ॥ ఈరీతిబల్కుమానికి । నారాజేం
ద్రుండు ననియెనయ్యానాడే । తీరునజీరెనుజీరిన । వారేరీతులను జేర
వచ్చిరివానిక ॥ వ ॥ అనినగృష్ణద్వైపాయ నుండిట్లనియె ॥ గీ ॥ శరణు
శ్రీజానకీనాథశరణుశరణు । శరణుశ్రీమక్కిణీ నాథశరణుశరణు । శర
ణుశ్రీరామరఘురామశరణుశరణుశరణుశ్రీకృష్ణహరిహరిశరణుశరణు ॥

వ || అనుచుభూసురుడు శ్రీమన్నారాయణమూర్తి నింగూర్చియట్లని
యెనచ్చి దానందనిలయాసీవు రామావతారంబున బాలుండవైయుండు
నెడి విశ్వామిత్రుండు తనయాగసంరక్షణంబుకొఱకు మీఁజట్లంబు ప్రవే
శించిన నతనింజూచి యాదేహేంద్రియాది ప్రసంగంబుకొరకు సర్వంబు
గాంక్షింపవలసెగాని దీనివల్లనయ్యెడు సుఖంబులేదెట్లన్న వాక్యనన్తుకా
మాయ సర్వప్రియభవతియని నేదనచనంబుపలుకుగావున కామంబు
లునిరధికంబులై యుండుననిమిమ్ముంజూచి విశ్వామిత్రుండు ఓరా
నూయీదేహికోదేహంబు సుఖదుఃఖమూలంబ గుటనిశ్చయంబందు లకు
నొక్కయితిహాసంబు గలదుఁగొల్లిశుకుండు తండ్రిచేతనను జ్ఞాతుండైమి
ధిలానగరంబు ప్రవేశించిననతనింజూచి జనకుండెట్లనియె నీవుసంశయింప
వలకునీకు దేహేంద్రియాది ప్రసంగంబుగలిగి నస్థయుండుగానినీకు దే
హంబులేదు నిన్నునీనెహంగు మనిసనతంపట్లచేసెగావున రఘువీరానిన్ను
నీవెరుంగుమనిన మీరునేనేబ్రహ్మ మనియెరింగితి రటమున్నునిన్నెరుంగ
వేనీవు గురుశిష్యవ్యాయంబు నడిపించుటతేటబడియెను సహాయంతవి
చిత్రంబదియునుంగాక మారీచసుబాహు భయను శంకరుధనుర్భంగం
బును సీతావివాహంబును పరశురామసరాకృతి మభంజనంబును అయో
ధ్యాప్రవేశంబును కైకేయీకారణంబున దండకారణ్య ప్రవేశంబును
సీతావియోగంబును సంపానరోవరంబున హనుమద్దర్శనంబును సుగ్రీవ
సంభాషణంబును వాలిహరణంబును సుగ్రీవరాజ్యాభిషేకంబును జాన
కీశిరోరత్న పరిగ్రహంబును సముద్రబంధనంబును విరూపాక్షఘాతా
క్షుతికాయ మహాకాయమహోదర మహాపార్శ్వ కుంభనికుంభేంద్రజి
త్తాద్యనేక దానవకోలాహలంబును రావణకుంభకణ్ణ ముఖ్యరాక్షస
హరణంబును విభీషణలంకా రాజ్యాధిపత్యంబును జనకపుత్రింగూడి స
కలపరివారంబుతో భరద్వాజాశ్రమ ప్రవేశంబును గుహభరతశత్రు
ఘ్నదర్శనంబును తత్సర్వజన సంభ్రమోత్సాహంబును గురుమాతృజన
ప్రియంబును సకలజనసంభ్రమోత్సాహంబుతోన యోధ్యాపట్టాభిషి
క్తుండవై భక్తవాత్సల్యంబుతో సుఖంబుండితనిడీవించి మదియ కృష్ణావ

తారంబున ననేకపరాక్రమంబులు చేసిపదారు వేలన్నుటయైన మృదు
 స్త్రీలతోడంగూడి కీర్తనలంజెలంగు దేవుండవునీవు కావె యట్టిసేకుననేకనమ
 స్కారములుచేసెద జేకొనవేశ్రీరఘువీరా సచ్చిదానందనిత్య పరిపూ
 ణాప్రభావస్వరూప ॥ ౧ ॥ అనుచువిప్రముఖుడౌ రామకృష్ణుల । బా
 డియాడు చుండిభక్తితోడ । మరియశరణటంచుబరి పరివిధముల । బం
 డకాళ్ళి చంద్రోపలికెన్గిల్లు ॥ *

ఐరామస్తోత్రఘట్టము.

మ॥ శరణన్నంగరుణింతునన్న భిరుదుల్బాలంబులో చాలెనో । శరణో
 హోయనరావదేమి వినవోసంసార తాపత్రయం । బెరుగన్నయదొయిం
 దులేవొచెపు మాయానిర్దయాబుద్ధినే । మరితోమున్ను విభీషణాదులకు
 రామాయాత్మరక్షామణి ॥ ౧ ॥ పరకేరావడె త్రోవగానవొ సురల్పా
 ఢింబిరోసామగా । నరుచిసాక్కితోయాంజనేయునివడిక నమ్మించితో
 జానకీ । చరణాబ్జంబులు నొచ్చెనో యితర దేశప్రాణిసంరక్షనే । మరి
 తోయెందుకుయింత సేపుదగరామాయార్త రక్షామణి ॥ ౨ ॥ శరణన్వార
 లయాపదన్వేరిపొంచె రాముడుండంగనే । వెరవేలంచును పిన్న పెద్ద
 లుఋషుల్యే దాంతశాస్త్రంబులు । స్మారయన్నమ్మి విభీషణాదిఘనుల
 న్నోప్పించుటలాన్నిగా । మరినిన్నమ్మితికావు మీదయనురామాయా
 త్మ రక్షామణి ॥ ౩ ॥ పరులకశిష్యులతల్లి దండ్రీగురు బ్రాహ్మ్యంబుల
 న్సఖ్యుల౯ । శరణన్వానికినిన్ను నేనహగనాస్వాభావికల్వంచిన । త్వెర
 వుంగావున నాస్వధర్మమిదిగో నేమానీధర్మమే । మరకాపన్నశరణ్యనీ
 శరణ రామాయార్తరక్షామణి ॥ ౪ ॥ ధరలోదొల్లిటివారు నేనునహ
 గాదైన్యంబునన్నేదము । త్వెరవేలంచును నియ్యవేయభయముల్నే డే
 మిమింతాయెనా । శరణార్థిదిగ నాడరాదెరుగ వాసదేవసీవిచ్చయేమ
 రినన్వల్లనువార లెవ్వరికరామాయార్త రక్షామణి ॥ ౫ ॥ శరణన్నాక్ష
 ణమేవిభీషణునకా చంద్రోగ్కమానట్లు దేవరలంకాపురిదార బోస్తిర

నుచున్నాత్మికరామాయణా । దివిహస్యంబులు నల్పుటన్ బమ్మలెడ న
న్నరక్షింపుమా । మరుమాటాడిన నింకయోసనుమి రామాయాత్మిక
రక్షామణి ॥ ౬ ॥ అలనాడాత్మికవివిల్వ నాకభయమాయాకాశ వాని
భవం 1 బలుకానాక్యము సత్యమూదయము నాథాగ్యంబునాభ్యుదయో ।
జలియన్నేరక విన్నవించిని దేత్తరై ననుక బోవుని । ర్మూనీవెగతి కా
వవేనయరు రామాయాత్మిక రక్షామణి ॥ ౭ ॥ శరణాన్న శరణ్య రాగ
దవె హెచ్చానామసస్తామము । న్నిరసింజిన్నిలి నీకుకట్టడగ దేవివేగ దే
దేమిముక 1 శరణాన్న విభేలుకాదు మనస్తాంబులవాంఛవే । మలి
నాకన్న దుగీప యాశరణు రామాయాత్మిక రక్షామణి ॥ ౮ ॥ ... ౫

తొక్కవస్తాత్మకపుట్టము.

మః శరణంబింత న రాకుదేనయిది నోపంపానా పత్రియం । బగు
దైవచ్చెనుయింకమా కెనగుదిక్కున్నాను నీవిష్టవే । మనన్నములు
నొంటనగుసామ్యంబాననట్లన్న నెం । దర్శమునదొగ్గితోనేడుడబ్బరక్య
స్థాయాదదుద్ధారకా ॥ ౧ ॥ కాళిందీనదీతనీవు మురళీగాంబునేయం
గనా । వేళన్కాంతమిమోహమందివగితోవెలూడనేమందినో । తా
శంబాలకనాడుకుయ్యడగనంతక గొగిటంజేచ్చెను । న్నాల్పిప్రస్థనవారి
గాచితటకృష్ణా యాదదుద్ధారకా ॥ ౨ ॥ యెడదోరక్షకుడంచుకుయ్యడ
గవచ్చేనంచునాకాశవా । దేవరన్నెక్కడనుండిన సివిడిగోసీ నోజనీనే
మిసే । తువునాకర్మమునాటికూరక నెయందక చేతగాదేనాపూ । నవ
తాతస్వనెయింకనేడహహాకృష్ణా యాదదుద్ధారకా ॥ ౩ ॥ ధరలోదొడ్లి
టివారు బిల్చినపుడే దాసుండునై వారికి । బరగోదెప్పుడుబంటునైతి
గితప్పానేమనాట్ల క । నొరంగన్నప్పడదేమిబచ్చెనిదిమోహబునాకే
మియా । చరిణిల్పపుయింకనీమనసు కృష్ణా యాదదుద్ధారకా ॥ ౪ ॥
అలుకన్గానిపతివ్రాత్రియభయంబత్యంతమునుక భతకకుక । మోదా
గుల్కులుగుల్కురల్లరితిలోపతింపనారీతితోపు । తుగ్రినేప్పించి గాని

కొండగిమిడుద్దులొపునారీతితో నీ । చలమేయ్యవీరుంబెనీకు ముక్కు
 ప్పా యాపదుద్ధారకా ॥ ౧॥ క్షప్రహలాదవిభీషణురవిసతకాంతేయు
 ల్లాడొగడ ॥ ముయన్నాతులసీపుబోదుటలు పామాణ్యంబు
 లోనేనీనా । మొరయాలింతువులేక యండిసనిదేముమ్మటికింగల్ల శా ।
 స్త్రుముప్పుబ్బురసీవబద్ధమికక్కపా యాపదుద్ధారకా ॥ ౨ ॥ అయింత
 స్వయ్యిల్లుదూడతులకా హస్యంబుగానెవ్వవా । రలవెన్నల్లిజారవో
 రతిపూతకన్వామిచై నేడునా । చెలులేవ్వంగనెంమిరావలసినస్తే నేరి
 క్కొబ్బునా । చలమేయ్యమహాత్మసీదుదయక్కపా యాపదుద్ధార
 కా ॥ ౩ ॥ ప్రతిసల్ జేసినగానిరావికనహార్యాచకాల్పించిదే । జితకా
 మాశురస్యత్తి నేని పరదేశిన్నేనినేనీనే । గతిలేకుండిన వాడనేయెవనిం
 న్న కోనివాడనినం । జ్ఞత బాహ్యకృతి నేనిబోవుమిక్కపా యాపదుద్ధా
 రకా ॥ ౪ ॥ గీ॥ అనుచు నెట్లు విప్పుడరామకృష్ణుల । జీరజీరతారుస్త్రీ
 లుతో గూడ । గూడిచేరనచ్చికోనయర్థంబు । లిత్తు మడ్లుమంతయేమి
 నుండు ॥

*

గీ॥ అనిననానినుచితమెనెట్టిపూజల । దనిపిష్యుడని యెఱన్యలార ।
 యితర మొల్లుమీరలించుండవలెనన్న । సమ్మతిచియుండి నార్యభామ॥
 క॥ ఈరీతిరామకృష్ణులు । నారయనావిప్రనరుడుహామికంచినయా । చా
 రిత్రమెనగుచదివిన । వాణికినీసుఖముగలదుపసుధాధీశా ॥ గీ॥ అనినము
 నికిరాని అశరీర వాణికిట్లు । బలికెనన్నమునియు తొల్లియాతికా ।
 తోడివిప్పుడభయమిమ్మనికీరామ । చంద్రునేడుచున్న సమయమునను
 గీ॥ గగనవీధినుండిజగమొల్ల మోయంగ । భయపడకుమటంచుబలుకు
 వాక్య । మొకటివిన గబడియెసకలకోర్కులదీర । వానిమహిమలెంచనశ
 మేభూష ॥ క॥ ఈరీతిగన్నవానికి । శ్రీరాముడుకృష్ణమూర్తికస్త్రీసహి
 తముగా । కోనిసకోనికలిచ్చుచు । జీనియావేళసరిగచేరగవలసె ॥
 క॥ ఇటువంటిభక్తి చేతను । కుటిలంబగుచిత్తన్మత్తి గోరకమున్నే । పు
 టుకునడందెముడంచిన నటనలకేముక్తిగలదెనరనుతచరితా ॥ నీ॥ ఇంటి
 లోనై ననిల్లాలితోనై ననగరికప్పులకై నతెగువజేసి । కావికోకలుగట్టి క

చ్చలువిగిలుంచి బోడితలయై మోవపోవదీసి । కుండకోలయై పట్టినిండుబూ
 డిదెబూసిపూసలు కుండగొన్ని నేసిచేత । బహుమోహించి జనులుగొ
 నువోట హానిహానియనుకొందునాడుకోందు । వేషముచురి గొట్టును
 టవెడలి । తిరిగియమోకగలవోబుతిసగముకిరి । విషయమిది గ్రీయంగా
 లోవిగునాని । కేవలవ్యాస మహావేదవిగ్రహము । పై కామాంధుడై క
 న్నుగానకంటయి పై పణతులముట్టుకొనున్దవాని । క్షణమణ్యంబున శ్రీ
 యోనిజొచ్చిగర్భమునతోర్చింపునదవాని । దొంగదోయిగ రానిదాల్చ
 నాగమినంతబై శ్మశానగడియంటున్నదవాని । దిబ్బుర తాటోట్లతినినాయు
 వుచేతవడిపోవుచేతంటున్నదవాని । దోనినరూపులప్రాయశ్చిత్తములను
 చేసి । నంటబెయకనగ్గురునెంటద్రీప్తి । యంటబాపనయలనడిసుటి
 లోన । గంటకోరాదు వానికియంటుపోదు ॥ గీ॥ యిన్ని దప్పినోతిన్న
 దానెరిగెన । ఘనునిచేరికున్నకర్మమెట్లు । పోవుచక్కమగునుబూడిదో
 హోమ । మైనరేంద్రచంద్రయశములకును । చిల్ల సుపకలనాగ్రమంబులధ
 నంబులజాతులన్ద్రవీతులు । యశవులదానకర్మములనాపనంబులవే
 షభాషల । న్దడబదగంబరత్వములచాట్టునగ్గురురాజచంద్రుచే । బడక
 నవిద్యయుఁజడిసిచారునెముక్తి నహుటిచేరునే ॥ ప॥ అదమునుగొనె
 నీ॥ గుడిగుండుములకొండ గుహలకారకపులకూరలనారలనిరావరముల
 ను । పండగపర్యాలపాడినింటనునేర్చుచేరంబులనోర్పుజను । కిప్పునీ
 శ్మనుచప్పిడిపిశ్మనుతిరాలతిరుణాశ్మతిష్టలను । వడుగుల పొడ్డిండ్లపెన్న
 వాసులవాగ్రతలచదువులపాదములను । విందులవినుకూశ్మపిరిణగణము
 ల । పొందుపొరటలను పోషములను । మోక్షమబ్బదయ్య ముక్తి
 కాంతామణి । నాధుడేరకున్ననరులకధిప ॥ గీ॥ అనఘయామితింజనట్టి
 దృశ్యములకు । తల్లివంటిచిత్తదర్శనమున । చిత్త్రతిఫలితంబుడప్పుక
 నువట్ట । కాననింతవట్టిమానసుండ ॥ గీ॥ హోతకూటిమనసుచింతనకేప
 నగు । త్రోవగానిముక్తిత్రోవవట్టి । పోవనీదుదీసిపోడిమియూమాయ ।
 రంపెలాడిజూడురామచంద్ర ॥ గీ॥ విషయలోలుడగుచు పశ్చాన్నునుతు
 డ ॥ గురునింతవినుచు కుటిలుడగుచు చింతములోగిన్నట్టికిప్పున కాత్తి

జ దేశమియ్యరాదు తెలియనధిప ॥ నీ॥ ఆలస్యనాస్తి కా హంకారపంచక
 ద్వేషవిద్యావోరదూషకులకు । పాపంపనిష్ఠురవతితకార్యకృతక్షుకల
 హాసీమవిషయగర్వితులకు । స్తంభనమోహనోచ్చాటనమారణవశ్య
 కూహకవిద్యనాదులకును । నటలోభమోహితీయకామ్యకరులకువోడ
 కోర్వనియట్టిసోమరులకు । వినయభయభక్తివిశ్వాసునతచేత । గురుల
 శ్రుతూషసేయనికృరులకును । స్వస్వసూచకదేశంబుసార్యభామ । యె
 గ్గివిధములకై ననియ్యంగరాదు ॥ చ॥ అనఁనిధర్మజుండ నెమహత్మకయిం
 గనికారలక్షణం । బునగురుసేవలక్షణబుద్ధిగజెప్పమటన్నరాజుతో । ము
 నివరుద్దిట్లువల్కె-చుముముక్షుమాంధముయోగచర్యలు । నివృత్తసుఖస్వ
 హామచువిచుచిదుగవాక్చమర్కృతిన్ ॥ వ॥ ఇట్లనియెరాజేంద్రానా
 ధనచతుష్టయసంపత్తిగలయతింఁగికారి వానిలక్షణంబులనిత్యానిత్యన
 స్తువివేకంబును యిహముత్యార్థభృగవిరాగంబును శమాదిషట్క
 సంపత్తియు ముముక్షుత్వంబులనంబడు తద్వివరంబాత్మనిత్యంబుజగంబు
 లనిత్యంబులని యరుంగుటనిత్యానిత్యనస్తువేకంబునసాధనంబు అందు
 లసక్చంకనాదివనిత్యాభృగంబులృతుచ్ఛంబులు స్వర్గాదిలోకసుఖంబులు
 నట్లయని యిహాపరసౌఖ్యంబులుగోరకుండుట యిహముత్యార్థభృగవిర
 క్తియను రెండవసాధనంబంతఃకరణనిగ్రహంబు శమంబు బాహ్యపంచేం
 ద్రియంబనిగ్రహంబు దమంబనంబడు కామాద్యరిషడ్వర్గంబులయంచు
 ట శాంతియనిపించుకొనును శ్రుత్యాచార విశ్వాసంబుగలుగుట శ్రద్ధయ
 నిపించుకొనును ఇట్లు శమాదిషట్కసాధన సంపత్తియను మూడవసాధ
 నంబు శీఘ్రంబెరుంగగోరుట ముముక్షుత్వంబును నాలవసాధనంబిట్లుసాధ
 నచతుష్టయసంపత్తిగలయతింఁగికారి యనుపించుకొనునని మఱియనిట్లు
 నియె ॥ నీ॥ ఎవ్వడనేడుగంబెట్టిదిసంసారమెవ్వనికక్కటయెందుగలిగియెం
 దునున్నాడ నోయేహపువాడనో యేచందమే మందమేదిలోప । యు
 కనాటికినినేను యన్నచున్నట్లుగా కన్నవారలలోనకలసిమెలసి । దలయె
 త్తగలుగున్నాడె ఐకటాక్షంబులేరీతి నున్నదోయెనడుగలవో । యనుచు
 ఓహది కథ)మల్గులవిడిచి । వేదవేదాంత వేత్తలవిభవమెరిగి । నేడుగ

జయసుగురుడంచు నంచువాడు స్వస్వరూపావదేశాత్మ జనుడుభూష ॥
 వ ! అనియిట్లు వేదవ్యాసుండు ధర్మజునికొంఱించెనని నవినసంతుష్టాం
 తరంగులై శౌక కాదిమునులు మిడదీవృతాంతంజేమని చెప్పి నేగిం
 పుడనిన ॥ ౩ ॥ సుర సేన్యధర్మచరితా । సరసీహహస్య నేత్రస్సతగా
 త్రా । సరకాసురకంసాంతక । సరిమున హృద్యా భరితనమదేనసు
 తా ॥ మాలిని ॥ నిరుపమనిరి నద్యానిత్యసత్యాత్మజీవ్యా । సరసమతి
 విధాతానత్వ సంఘాతభూతా । సురమునిగణంమ్యానుగన రాకారిగ
 మ్యా । గురువిబుధకలాపా గోపికానందనాపా ॥ ... *

గద్య ॥ ఇది శ్రీరామచంద్రుని ప్రసాదాబ్ధ కవితావిలాసశాంక్షి
 ల్యనోత్తర వివరకృష్ణయూ మార్కపుత్రునిగుణధైర్యమల్ల
 నామూన్య ప్రశీకర్తలైన శ్రీరామస్తవరాజంబను మహా
 విభంధంబు సంచువ్యాసుండుసర్వ ప్రపంచకారణంబు
 మనంబగుటంజేసితి స్మనస్త్యాగంబుకొరణా చార్యాను
 గ్రహంబు సంజేయవలయున నిధర్మజుతోడంజెప్ప
 టయుధర్మజుండుగురు మాయానందనార విరక్తు
 లంజెల్పుమని యడుగుటయు వ్యాసభట్టార
 కుండు మాయాననాశైలిమాచారవిత్తుర
 క్కుంసద్గురుంజీరవలయునని చెప్పటయు
 న న్నది ద్వి తియా శ్వాసము .

శ్రీరామజయము.

శ్రీరామస్తవరాజము.

స్వతంత్రమూర్త్యునము.

శ్రీరమ్యుర్యోధన
కామరూపకూక్షాబ్ధినిగర్భజే
నారాతిభ్రంశము
ప్రేమోపశ్రియ హాశ్రీకృష్ణహాశ్రీ.

॥ దేవాసూతుండు శౌన కామమహామునుక్రిష్టనియె సట్లు వ్యాసుం
డుధర్మజుంగనుంఁగొని యుట్టనియె ॥ క ॥ రాక్షసవ్రాహ్మణముహా । రా
క్షాసభాకామోక్ష రాజ్యాపేక్ష । రాజనియోగసిద్ధికి । రాజగదిగు
ంగంగవలయు రమ్యముతోడ ॥ సి ॥ అననీశయీయైత్తమాధి కాశా
ముముక్షుడు నేతినేతివాక్కుల శరీరబుద్ధింబ్ర యప్రాణభూజలొగ్గి పవ
నాకాశెట్టస్వర్గగంధరూప । రసమాదసంస్మృతి భ్రమలవిశ్వంబెల్ల జడ
ముశ్యంత్రంబు సత్వరమునగుట । యియేమియనుగాను యెట్లకోనిన్ని
టగులపిన యెఱుక నేగానుకాను । మరియునెవ్వండుని నయలమరిగిమరిగి
కాతెడింట్లోని వాడెట్లుబ్రలుచేరు । సట్టియార్తియు శౌంపునునిను మ
డింప । తన్నుదాగన్నగురు శరీరదలచునపుడు ॥ సీ ॥ జడివానబట్టినచా
డునవాదించు నట్టిచదువులపోరుగట్టిపెట్టి । యదరపోవణ కొరకొడిగ
ట్టినట్టి యాధయహాము నెల్లపడటగలిపి । నానావిధన్యాయనట న
లుతనచేటెగాని యొండ్లొరులదిగానిజరిగి । యేలోకసుఖములు బైలుప
చారములోను లొతారముకలోతెరింగి । నేహనర్హాశ్రీమా చారదేశ
కాల । హాపరేఖాభిమానముక రోసివిడిచి । పిన్నపెద్దతనంబులు పిండగ

లుచి । చూర్వశుశ్రూష నేయ మోక్షాస్పృహధిప ॥ గీ ॥ పుష్కలగర్భాంకు
 నుకొండొంటేటి । వారుగాచునట్టివారుగాను । నన్నదానెగన్న ధన్యులె
 వ్వారైన । వారెవ్వరినిననుమతిన ॥ మఱియును । నీ ॥ ఏవతివాడ
 ననేటివాడైనచేబాడవాడైననెన్నెడైన । రాజయోగనిమాధ రాజ్యాధి
 పిస్తుడై వెలిచావులో చూపునీడచూచు । లోచూడచూపంగిలో కా
 న్నమయము నై పెంచునెన్నెలు యన్నిండి పెంచును । లోలీనమైయంత
 లో తనువునమన్వియెదుగు నన్నెడగడియెనుకమరచి । హాయికినోర్చిచి
 త్సుభోపాయుడగుచు । యెనిదిదోరాజ్యమైయన్న యెనుకమంతు । యా
 ర్తవిజ్ఞాననన్దు చుండార్యభూమ్య । జాదీదేవుడు నాతండుయన నుచులేర ।
 నీ ॥ గురుకులువానంబునోడి ముచితాననంబున నుండికాయంబునెక్కి ।
 యరగంటిమాయగురెగ్రనాని మఱిస హాసారమునగురుబూజనమొనర్చి ।
 దృష్టిజహజనృజ్యముననిల్చినుడలికెక్కిమేల్కొలిపియందు । పవన
 చిత్తంబులుపగిలహింస గానగిల్గాలంబు నెక్కింబయ్యునుడిన । పరమమైస
 ట్టియహోహుడవిరొంగు । నానభేదమువ్రేసియొడిట్టి । రాజయోగ
 మనస్కొన్ననీతార్థ । తుర్యగుర్యంబుకారిణాచార్యనరుడు ॥ కీ ॥ యో
 గీంద్రమహిమల్లుని । వాగీంద్రునికైననల్ల నానవుడైనా । భోగీంద్రుని
 కైనైనా । యోగడిదియనంగనశమెయూతునకైనకా ॥ ౩ ॥ పోణన నాదస్వ
 రూపముదీర్ఘఘంటికారనమునబ్రహ్మరంధ్రమునమోయి । బ్రహ్మరం
 ద్రధ్వన పరవశంబునముక్తికాంతనెదుర్కొనికళలదేన్చి । కళలంటియు
 పరతిగరగి బిందువుబారనమరసానందాద్భిచంద్రుడగును । చంద్రకాంత
 పుకోటిశశికిరణంబులుబారకప్పురమందు చొలవనొంది । సర్వశాంతి ప
 హించినిశ్చంకుడగుచు । ధాత్రీనవభూత కేహనతామడైన । సద్గురు
 స్వామిసేవిచునజ్ఞనుండు । పరమభాగినతారాస్యపాలుడధిప ॥ గీ ॥ కం
 టిదృష్టిచేతగనువిశ్వమెల్లను । దర్పణంబుగల్గదన్నగనును । ఆకృతత్వ
 మార్గమారీతిగనవలె । నార్యదర్పణంబునందుభూప ॥ చు ॥ గురుకరుణా
 కటాక్షుమున కున్వేదితుండగుభాగ్యశాలి కీ ॥ చరణసరోజ రేణువులు
 కంకరచిష్టునిధాతలాదిగా । శిరముననాడహించినుతిసేయుచుబోచుచు

కాంచివెంబడికా । దీరుగగవానికాదులను దెబ్బనసాధ్యములున్నవేన్మ
 చా । గీ॥ ఇట్టిగురునిజేర కెన్ని ప్రకలుబోవ । చిత్తశుద్ధిలేదుచింతపోడు ।
 మాయమాయలాడిమటుమాయమంత్రాల్ । దొలగిపోదునాత్మజెలియ
 నీను ॥ నీ॥ కనునంటమేలోకగడ్డము లెంచినబూచిబూచనిమాయబో
 నెవెరచి । గురుసేవసేయకగొట్టడై లిగిన చీరలేదనిమాయపిగుపడునె ।
 తన్నుదాడెలియకతలక్రిందుగాబడ్డ విద్యవాడనిమాయచోద్యపడునె ।
 యానందమొందక నాలువిడ్డలవీడవోనకాడనిమాయగోసిపోనె । యం
 తతాగాక దేహంబునాగ్రహింప । శూన్యగాడనియీమాయదైన్యపడు
 నె । తెలివినొందకనూహారసలమతింప । దేశగీడనిమాయదాదిరుగబడు
 నె ॥ క॥ ఎన్ని విధంబులనైనను । నున్నదియున్నట్టెకన్న యోగులనేవన్ ।
 లన్నేతానెరుగకపోదన్నామాయాప్రపంచమంతయుదానై ॥ క॥ ఈరీతి
 న్నుదాగను । కారణగురుమూర్తిజేరిఘనవినయవిధే । యారూఢినిశు
 శ్రూపలు । నారయనలుపంగనలమునవియెట్లన్నన్ ॥ గీ॥ పరమగురుజే
 రి దావదశాబ్దములులెస్స । నాత్మయునుసంగమునుస్థానమనగమరియు । ప
 రగనద్యానమునుసనబడినయట్టి । నాల్గువిధములశుశ్రూషనడుపవలయు॥
 నీ॥ నాల్గుశుశ్రూషలనడకలుచేర్వర విభజింతు విననయ్యవిమలచరిత ।
 యార్యాభిమతపదార్థానుకూలముసేయనది యాత్మశుశ్రూషలనడు
 పవలయు । ఆపాదమస్త కాభ్యంజనాతిథ్యములనసంగ శిశ్రూషలనగనో
 ప్ప । క్షేత్రగృహరామసీమలనరయుటల్ స్థానమన్ శిశ్రూషలాడలా
 యె । తాతదై వంబుతల్లియుతండ్రికతన్ ॥ యేడుగడయునుగురుడంచునెం
 చిభక్తి చేయనద్యానశుశ్రూషసిద్ధమిట్టు । లెగినడుపంగవలయునుగురు
 నిజేరి ॥ క॥ ఇటువలెనేవలుసేనే । భటునకుబోధింపవలయుపరమగురుం
 డా । కుటిలప్రపంచభావన । నటలన్నియుడెలియశాస్త్రసమ్మతిననఘా॥
 నీ॥ ఎరిగియెరుంగనియిబ్బందితెల్వికైయెదురెరుంగకయున్నయెరుకబైట ।
 నిలుచున్నచాయనుపోలికారోపింపబడుకల్పితంపహంభావమునను । జ
 చ్చక్రితోనదాశివుడన బడుకల్పితాజ్ఞానభావమాయాస్వరూపు । మఱి
 యనాప్రకృతియూచరణవిక్షేపమాశక్తులవ్యామోహబాడబాడ । తనకిం

దభావమనిపించుకొనుచు మొదట । నూనరణశక్తి దహించుకొన్నది ।
భావమునకరాక క్రితఁడెరమహేతుఁడనిగి నెరవేర్చుకొన్నదియనినాథఁ

మాయావిచారఘట్టము.

క॥ ఎరమేశునియవయనమే । పరిపాకవిశ్లేషత క్షమూహిహములును ।
మాయాకారంబై దా । జగి నెనుహస్తత్వమనగి స్వకృతమునా ॥ గీ॥ అం
దహంకారములమూటియందనగమ । మైత్ర భూతయహంకృతియంద
విశ్వ । కారణాఖ్యులమొగుణకల్పినాది । తక్కితొక్క వికృతహృద్భావ
నంగ ॥ గీ॥ ముగి జగత్సూక్ష్మదేహియై మిశ్రమహా । నునదియై జనాహ
మునునతఁడనవికృతిర । తోగుణంబునిచ్చాకై క్రితఁగుణంబు । కలకైవై
రణ్యగర్భంబటండుబుధులు ॥ గీ॥ మహావికృతియై మహాకావ్య
కా । యహమువిశ్వదేహియరయనాత్వి । వంబు భావతక్కి గునివిహుల్ప
రు । ముండవిష్టుననుస్థిరాత్మ ॥ గీ॥ కల్పింపుననుండుకడుండుగిత్వ
నివలనబీజభూతములకునీడ । మహాజోగులము నహృదైకైకగిత్వము
కల్పేంద్రియములకుగణగినాత్వి । కుంజావిరాగ్మనమందు నావిష్టాభా
నేంద్రియములబీజంబురాజానగుణంబై క్షయకృతకరిగింకరిణములకుబీ
జంబునమతనతడె । యభిలషేహృద్యయకమస్థిరంబును ॥ గీ॥ అహ
ంబులై ఎరవేసిచితానె । ముగిక్రియాసక్తముల్లస ముగిచేర్చును । బు
ద్ధికల్పనభ్రాంతిచేపునుపయ్యె ॥ నానాదేహోపాధులు । నానాత్వి
భ్రాంతినొంది నాకీదనుచుకొ । నానాభమానములచే । నానాహంబు
లాయెనారాయణుడే ॥ మ॥ కలలోకీవునుబుద్ధికల్పనలచేకాచుగిన్నియ
పో । కలచిద్రాగ్మిపుడుదానెనిర్మలనిరాకారుండునై యుండియుకొ । కలి
మిక లేమినిజెందుచుకొ వివిధసంకల్పాకృతికొ బంధము । కలునానావిధ
జాతుజుములునై తోచుకొ జగత్కార్యమై ॥ మ॥ కనుకరింపకట్టనే
కభూషణములై గాన్పించుమాగకంబునకొ । భవజానాకట్టినావ్యభే
దములభేదంబై నచందంబునకొ మననాకారవిచిత్రవికృతహృద్భావతే
జంబుతొ । గనుచక్షుంసకలంబునోచునబమామిగ్రిహహాకృతా ॥ క॥

మౌ బ్రహ్మమువ్యతిరక్తము । సర్వకింపగలేదునీనుభావములోనక । బెరు
 కెంచబోకునర్వము । పరమాత్ముడనుచునాడు పాండవముఖ్యు ॥ క॥
 కొంతయూగ్రిజనీవి । శాంతికినర్వంబుజూడ బ్రహ్మమయంబై । సం
 తోషమిచ్చుమూఁగుని । కెంతయనుఖమీదుమాఖమిచ్చినభంగిక ॥ క॥
 స్త్రీబామపురుషులంచుం । బాలాభేదంబులెందుజనునెవడైనా । బాలు
 డువాడయోచం । డాలాంతముబ్రహ్మమంతటనునదిభూపా ॥ క॥ బాల
 డయ్యోప్పగిస్త్రీ । బాలంబులనెవ్వడైననద్గరుక్మనచే । వాలాయముతమ్మె
 గుగక । నాలోకింపంగలచునతడుత్తముడౌ ॥ క॥ తనుమాత్రమెరుగు
 కొరకై । తనపాత్రాసాత్రమెనడుదలపోయినోకో । తనపట్ల నెవడుపా
 మిడౌ తనుదారక్షించుకన్న భర్తముగలదే ॥ క॥ నిండుకపరమాత్ముండి
 టు । బుండుంగాయెరుగలేకయోగులమనుచుక । యెండలవానలమంచు
 ల । నుండగమోక్షంబెతనకునుక్వీరమణా ॥ నీ॥ మానులైకొందరుమాట
 లాడినివాడు కొందరుమంత్రముల్గొనుగువారు । కొందరుతీర్థయాత్రాం
 దోతులుగువారు కొందరాకలముచేగుండువారు । కొందరేప్రీద్దులోకుల
 కేప్పివాగునుచలికివాసకుకొండ్రుతుకువారు । తపసులైకొందరుతలక్రిం
 దులుగువారుముక్కులుకొందరుమూయువారు నిన్ని తెలుగుల నెందరునెన్ని
 పాట్ల । బ్రహ్మసంసారమేగానిబ్రహ్మబోధ । మార్గమదిగాదునర్వంబుమ
 రచితన్న । నద్గుతువ్వంబుగాగన్న జాణయోగి ॥ క॥ నానావిధదృశ్యం
 బులు । నానాయని నీతివాక్యపటసలచేతక । వాని దొలంగగ దో
 చిన । తానుందానానులేనితానేనిలుచుక ॥ గీ॥ వాసనాక్షయమానస
 సకములేక । తత్వబోధంబు తెలియంగతలపులేదు । అందువాసనాత్రయ
 ముగనడచిపుచ్చి । పొందవలెచిత్త జయమునబోధహపు ॥ న॥ అందువా
 సనాత్రయమనోనాశలక్షణంబెట్లంటేని ॥ క॥ లోకకమెరిగినడనని । పోక
 లుగారాదటంచుబుధసభలందుక । లోకానుసారగాజను । నాకుమతియె
 లోకవాసనాఖ్యుడు చెలియక ॥ గీ॥ చదివించదివివాటిపదములయర్థంబు ।
 వెనకివెనకికర్మవివళుడగుచు । వెట్టి నెట్టినిష్ఠ వెతనొందుటేజూడ । శాస్త్ర
 వాసనంబునర్వవిదులు ॥ గీ॥ కాయపోషణంబుగంగానదీస్నాన । మా

దిగాగలునఖలకౌచ । ములును దేహ వాసనలుమూఁడునువాచు । త
గిలినడుచుచుండుధర్మచరిత ॥ ౬॥ కావునవానాశ్రయముకన్యభ కన్యము
నిందులోలక । జీవుడుచెందులోలతనుజ్విగిహోతలయెందుమూలిమే
వామియెంచగాచిక పాశముటూదటహీన జన్మము । స్త్రీలకీశముల్విడువ
నెవ్వఁడెరుగునత ఁడేదీచుచో ॥ ౭॥ లోకములోపై బోని భలోచదువ్బుగను
నంగగోరునా । పోకలుజోనక్రమలముతాశ్రీపుకొండుదానునాత్మగా ।
జేకొనినల్పుతీర్థములుకీలము లేరునటంచువాసనల । స్త్రీకొండుకుండువారి
లనికాములుమోక్షమునొందుగాన్పా ॥ ౮॥ మన నేనర్పిజగింబులు । మ
ననన్యతిక మైనమాయలుగలచే । మన నేనర్పణ సంగతి । గినగానూన
నజయంబుగల్గునృపాలా ॥ అంత ॥ గీ॥ తన్న నెరుగగోరుతాపునెరుగు
ను । దృశ్యమాగణ మెల్ల పోగిడుబుడును । నన్వ జాత్యత్వమితితెయంబు
గగలు । పాండవాధిచంద్రపార్థనేంద్ర ॥ నీ॥ రా కేంద్రమినుమనఁచోణం
బులాత్మగాదిన్నిటి నెరిగెడియెరుకయాత్మ । తాత్రయంబులుకలపులునా
త్మగా దిన్నిటి నెరిగెడి యెరుకయాత్మ । పుత్రమిత్రకళితభూమ్యాహలా
త్మగా దిన్నిటి నెరిగెడియెరుకయాత్మ । యుష్టాంగయోగాదిన్యూనయాత్మ
గాదిన్నిటి నెరిగెడియెరుకయాత్మ । యట్టియాత్మనీవుయఖలంబులునునీవు
నీవునేనటన్న భావమీవు । గాననేనులేదుకై పల్కెదమాగణ । మేనటం
చుదలచు నెరుకవీవు ॥ ౯॥ వినుమిద్విధమునజెప్పిన । మునినరణ కుధర్మజు
డుమోదముతోడక । వినయధయధ క్తిపరుడై । వినుకుంపుంకింక నేమి
వినగానలెనో ॥ గీ॥ అనుచుధర్మజుండునాచారాచరనూను । తోడిబలుకు
నపుడుతోలుత దేహ । తత్వమాగణ మెల్ల తగజెప్పకొరకుచై । వినుమ
టంచుబల్కెవేడ్కతోడ ॥ ౧०॥ బీవేశ్వరతనువులునా । ల్లంపిధ మంగింగ
నీకునఖలముదెలియుక । భావింపబ్రహ్మజోధము । సీతై యంకంగింపన్ప
నిర్మలచరితా ॥

బీవేశ్వరతనుచతుష్టయఘట్టము.

న॥ మఱియు బీవేశ్వరతనుచతుష్టయంక్షణంజెట్లాటెను ॥ గీ॥ ద్వై
ష్టికర్ణజహ్వభూణములునై గుర్రబ్రదుతై భువచనమై గుర్ర । విజయ

యూషస్థవాణివాక్కులునై దుష్టతాద్రిబంధులజడలైదు । త్మజుల్గ్ని
 పహనాకాశమహాభూతపంచీకృతకనంబపంచమిశ । తిహికారస్థూలదేహ
 మిందుకవస్థజాగ్రత్తునేత్రముల్సానమరయ । యుక్తభోగంబుమక్రియా
 శక్తిరాజ । సగుణములువిశ్వదభిమానితగనకార । మరయమాతృక
 యూత్మకేవాత్మయతడ । వ్యావహారికజీవుండుభూవశేణ్య ॥ క॥ స్థూలం
 బీషదినంజల । జాలముతవ్వాసనానశతసూక్ష్మాంగం । బీలోనెనిమిదిపుర
 ముల । చేలలితంబగుప్రియోక్తిజెప్పెదవినుమీ ॥ గీ॥ జ్ఞానకశ్మేద్యం
 బులుమానసాది కరిణములునాల్గుతమమునుకర్మకామ । ములునుభూతం
 బులును బ్రాణములునుగూడి । యష్టపురములనింపుగాంగమగున్మపాల॥
 సీ॥ కలలువస్థలునున్మిరంతమిచ్చాశక్తిజె జనుండభిమానితనరసాత్వి । కం
 బుకామముమాతృకయును స్వేచ్ఛాభోగమందులవ్యాపకమయిన యా
 త్మ । యంతరాత్మవునతండలప్రాతిభాసికయాత్మదీపదినంజలందులిగ ।
 కామమిశ్కూలసూక్ష్మదవ్యయాంగంబుల కారణంబగుటచేకారణాంగ
 మగునునిదురించునర్వేంద్రియంబులడగి । యోర్వుగలిగినభంబుండనేర్ప
 డంగ । నన్నవచనంబునగుటనీగగ్నిగలడె । యిందులకుపాత్రీయైధాత్రి
 యొసగునయ్య ॥ గీ॥ పంచవిశతితత్వంబునెంచనిట్లు । లగునువటబీజగ
 తికారణాంగమింద । నస్థస్థైర్యహృదయంబువాసమగును । ప్రాజ్ఞ
 దభిమానియిందుకుద్రవ్యశక్తి ॥ క॥కననానందముభోగము । ఘనతా
 మనగుణముమాతృకమకారంబౌ । వినువ్యాపకాత్మకరమా । త్మననత
 డేపారమాద్ధికాత్మండుధిపా ॥ క॥ కారణమిషదినంజల । మీఱునవ
 స్థాత్రయములునునించినవత్తే । కారణతనువునకుమహా । కారణమను
 దేహమింకగూడునరేంద్రా ॥

ప॥ ఇట్లవస్థాత్రయంబునకు సాక్షియై కారణంబునకు మహాకారణం
 బు శరీరమెట్లన్న పంచభూతోత్పత్తి హేతువులగు సద్యోజాత వామదే
 వాఘోరతత్పురుషేశానును పంచబ్రహ్మశరీరంబులకు పంచభూతంబులు
 నివృత్తిప్రతిష్ఠావిద్యాశాంతిశాంత్యతీతపంచకళలుపంచవిషయంబులు ప
 రాశక్త్యాదినక్తి జ్ఞానశక్తిక్రియాశక్తిచ్ఛాకర్తులుప్రేరకస్వరూపంబులైన

పంచప్రణామములు పంచాక్షరముల చేసి మంగళము బ్రహ్మసింహుడేవే
 రసదాశిపులను సేవించుకొని తాళిబొమ్మలు పాడెడు మంత్రములను
 గూడికారణశరీరంబగు నందుక న్నతుల్యంబభిమాని ప్రాణాత్మజ్ఞానశక్తి శు
 ద్ధసత్త్వగుణంబు మూర్ధాస్థానంబు నానందగిభోగంబును కారంబు మాతృకవీని
 యందు వ్యాపకంబగు నాత్మనిర్మలాత్మయతిండు కూటస్థుడై తిన్మందిండు
 నోంకారం బుండుట నదియే మూలస్థితియై యున్నట్లు గలదు మహాకా
 రణంబును దేహపీనను నది సంఖ్యాసంజ్ఞామీదిజ్ఞానకళామాత్రాంబుగా విశే
 పించినదియే తుర్యాతీతంబిట్లు జీనతనుచతుష్టయంబున సీత్యరతను చతుష్ట
 యలక్షణం బెట్లన్న ప్రాణివ్యాపిస్తే జోవాయావ్యాపకంబు సూర్యాత్మల
 ను అప్రమాతములై త్వహనియెక్కు విరాడ్రూపంబగు సూర్యునిందులకు
 త్వత్తియవనయభిమాని బ్రహ్మకృతాశక్తిరాజసాహంకారంబు సూ
 ర్యస్థానంబు సర్వకర్తృత్వభోగంబుకారంబు మాతృకవీనితోడగూడినక
 లంబగు నాత్మ భూతాత్మయూతోమ్మది సంజ్ఞలంగల విరాట్పురుషుడింక స
 కలభూతంబు కానియంబగు హిరణ్యగర్భశరీరంబెట్లన్న దశదిక్కులు
 శ్రోత్రంబులు, వాయువుత్వగింద్రియంబు, సూర్యుండు నేత్రంబులు, పరు
 ణుండు జిహ్వోంద్రియంబు, ఆశ్వినీదేవతలు ఘ్రాణేంద్రియంబు, నహ్ని
 వాక్కు, ఇంద్రుడు కంఠంబులు కేంకరిండు పాదంబులు, బ్రహ్మగుహ్యంబు
 మృత్యువు గుదంబు జ్ఞాత్వ నంతఃకరణంబు, మనంబు చంద్రుండు బుద్ధిబ్రహ్మ,
 జ్ఞేతృజ్ఞులనుచిత్తంబు హంకారంబు రుద్రుండు, నీచతుర్దశిదేవతలతోడగూ
 డినది హిరణ్యగర్భశరీరంబునందులక న్నిత్యిష్టుపభిమానియిచ్చాశక్తి సాత్త్వి
 కహంకారంబు చంద్రస్థానంబు సర్వపాలకత్వభోగంబుకారంబు మాతృక
 వీనితో వ్యాపకమైన యాత్మసూతాత్మ యూతోమ్మది సంజ్ఞలంగల హి
 రణ్యగర్భశరీరంబు, సీహిరాద్ధిరణ్యగర్భాదులకు గారణమైనది నై యంద్ర
 స్వరూపంబైనయవ్యాకృత శరీరంబు నీకిహి శరీరంబు ద్విభిమా
 నింద్రివ్యక్తితామసాహంకారంబును సన్నిస్థానంబు సర్వసంహారభోగంబు
 ను మాతృకమకారంబును వీనితోడగూడి వ్యాపకంబగు నాత్మశుద్ధాత్మ
 మయిన వ్యాకృతంబు మహాకారంబును యుట నది నేంద్రియగర్భంబు

ను బిందువాధిచేచిద్విజానందై పంచభూతంబులకుంగారణంబగు ముని
రాక్షిరణ్యగర్భయవ్యాసృతులను యీశ్వరమా యోవాధిశిరంబులకు సా
క్షిహూంబగునదియమూలంబృక్పతియదిస్వరాట్టనంబగునదియ యనాహ
తనామంబునచదియె. పంచబ్రహ్మంబునునదియ పంచభూతంబునుయట్టి
మూలప్రకృతిశిరంబుననకన్త సర్వసాక్షి యీశ్వరంబునభిమాని శుద్ధసా
త్వికాహంకారంబు జ్ఞానశిక్షి బ్రహ్మాండాతీతస్థానంబునర్వకతృత్వస
ర్వసాగుకన్త సర్వః సహకర్తవ్య సర్వనియంతృత్వసర్వభోక్తృత్వసర్వే
శ్వర్యాదిషడ్గుణైశ్వర్యంబై భోగభోంకారంబుమాతృకయందూలవ్యాప
కంబగునాత్మ మహాత్మ యీతొమ్మిదిసంజ్ఞలంగలది మూలప్రకృతిశిరం
బగు నీపిండంబుబ్రహ్మాండుంబగు యిష్టశిరంబులు వాచ్యార్థంబునుపిం
చుకొను నీశ్వరహంబిది దృశ్యంబు వీటికిసాక్షిస్వరూపంబగుచేత్తు యీ
యెనిమిదింటిగూడిన జ్ఞానోవాధిచేత శబ్దబ్రహ్మంబునిపించుకొనుచు వీటికి
సతీతంబగునదియ యీశ్వరనితుర్యాతీతంబట్టి జలశిర్ధిరన్యాయంబున
నిత్యముక్తశుద్ధబుద్ధస్వభావన సత్యస్త్రిజ్ఞానఘనసచ్చిదానందనిత్యపరిపూ
ణంబగునదియ నిష్కళిబ్రహ్మంబదియ నీవనియసిగదంబుచెప్పెను నది
తత్వమన్యాదిమహావాక్యోక్షణంబుతత్వతత్వంబదలక్ష్యార్థంబు నసిగదం
బఖండంబుగాబోధించునట్లుగుటంచేసితత్వరవాచ్యార్థంబగు జీవేశ్వరాద్య
ష్టశిరంబులు దృశ్యంబయెఱిగింబ్రహ్మస్వరూపంబవై సుఖంబుండుమని
మరియు నిట్లనియె || గీ|| అఖిలవ్యవహారంబుతడజీవాత్ముడంత | రాత్మనం
సాగముననంటియటకుండు | యలరుజీవాత్మనరమాత్మయంతరాత్మ |
వ్యావహారికసాక్షియశానతజేభూష || క|| నదియందునోడనడచిన | నది
పాంతలనున్నదరులునడుచుకొ మబ్బుకొ | గదలినచందుగ్రహగదలును |
గదలినజలమందునడునుగదలినరీతికొ || క|| దేహంబుచావుపుట్టువు | దే
హికిననునట్లునాత్మదివ్యంబై నకొ | దేహాద్యవస్థగలిగెను | దేహియునను
గాపురంబుదెలియక సధిపా ||

క || శ్రీరాముని మరుజత్వము | మారంబునదోలగ దోగిదిదొరయ
గనీవే | నారాయణుడుచుకై వడి | నారాయణూటన్ మాత్మయందై కృమ

గుఱు || క || పదిదాటివడుగులేగుచు । తుదితనులెక్కింప మరచితోమ్మం
 ద్రింకఁ । పడుగునులేనినీవే । పదియూవాళ్లు జీనవర్తమైవ్యంబుల్ ||
 మ || జననాథావివరీత సంశయమూఁజ్ఞానంబు విఘ్నత్రయం । బసగాము
 క్కివాటి నిందోలగిబ్రహ్మసంపదవారాశిలో । మనసుతోడిరిగ నోలూడు
 నిద్రయేమర్మంబు సత్యంబుగా । వినుమీసీకిక జీనసంస్కతులు సోకఁరా
 వుయూహింపుమా || క || విసవోలుధర్మసంపదన । తనుదాగినుగొనుట
 కంశుధర్మములేడై । ననునై రాగ్యంబువరతి । యనున లెచేకున్న నాశ్ర
 యోగముగలదే || క || యిన్నేలజెప్పనియనును । తన్నే తానెగుగు కొన
 కుతనకన్యంబై । గన్నదియంతాదబ్బగ । నిన్నేనీవెగుగలేన నిక్కంబుధి
 పా || క || ఈరీతి నెదుగుగాఢా । పా లెడ్డిపింజాంపమాది బ్రహ్మాంశంబుల్ ।
 నీరుగజేసినవాడే । నైరాగ్యోపరతులగు వాడెప్పుడూ || క || పలు
 మాటలపనియేమిక । గలవంటిది మాంసదీనికలలోనైనా । గలవనిజూ
 డగజోకుము । కలిమియులేమియును లేనిగాన్పునభూపా || క || సకలప్ర
 పంచంబునువా । చిక్మనిచెలిసిన నటువంటిచిన్మాశ్శిష్ట । ప్రికళామా
 త్రిభేదను । చుకంలకములేని యోగినుభ్రాగ్యవర్ణ || సీ || సంసా
 రియగువానిజన్మంబుభీష్ట భాసంసారియగువానిజాతిరోతసంసారియగువా
 నిసంగంబుకొరగామిసంసారియగువానిసాటిటూటి । సంసారియగు వానిసం
 పదలాపదసంసారియగువానిజదువుజాలిసంసారియగువానిసౌఖ్యంబుదుఃఖ
 ంబుసంసారియగువానిజాతినడతపాపసంసారియగువానిబ్రతుకులతుకుండై
 న్యసంసారియగువానితవులుతెవులుకర్మసంసారియగువానికాంక్షవలధిరో
 పసంసారియగువాని ఋజువువెతలు || సీ || సంస్మృతికడుదుఃఖ సంతాప
 హేతువు సంస్మృతియతికూరిసాహసంబు । సంస్మృతిదుర్దోషసంగమలా
 భంబు సంస్మృతిదుష్కర్మసంగరంబు । సంస్మృతియాశాపిశాచపికారంబు
 సంస్మృతిదారిద్రీసంకటంబు । సంస్మృతిదేహాత్మజర్మరీభూతంబుసంస్మృతిపా
 పంపనమృతంబు । సంస్మృతియరోతమూలంబుచంచలంబు । సంస్మృతియ
 నారకంబునుజాలిజాలి । సంస్మృతియ ధర్మభూతియజన్మహాని । సంస్మృతియ
 సర్వవేదలుజనులకెల్ల || సీ । తనువెత్తుటకుజాల దాతనబవిశార నెరిగి

యుసిగ్గేల నెరుగడకట । పుట్టినపుట్టేదిపొందిన నెళవేదియున్నతావెక్కడ
 నెడలుటేది । యింకయుజూడంగి హేయకరంబునుముట్టెట్టురోతలమూల
 మిట్టె । బుచ్చింకగరానిముచ్చుబ్రతుకులకై నిక్కమెతానుమానిసిన
 టంచు । సయ్యమోనింటనుండగానర్హమగునె । శుక్లశోణితమిశ్రమా
 ఘాలదేహ । కారణంబై నలించిగాంగిఘాతీయగుచు । చిత్తబయమునత
 న్నుదాజేరవలడ ॥ క ॥ వేదేలనొక్కమాటను । మాయాసంసారమె
 ల్లమడియించుటకై । యాయముజెప్పెదమనసే । కాదేంద్రివిషయకా
 ర్యకారణమనఘ । క ॥ మనసేమాయాజగములు । మనసేసంసారదో
 షమార్గమునర్హం । బునుమనసేకానిమలే । మినిలేదనుచు నెరింగిమెలగు
 స్వపలా ॥ నీ ॥ మనసయాసంసారమాయావికారముల్మనసయాతొకిమ
 హిమలన్ని । మనసయాపాపంబుమనసయాపుణ్యంబుమనసయాలోకాది
 మత్సరములు । మనసయాజీవులుమనసయాజనములుమనసయాసుఖదుః
 ఖమలినములుచు । మనసయాస్త్రీలునుమనసయా పురుషులుమనసయా
 యఖిలాశ్రమంబులెల్ల । మనసుగాకున్నదొకటైన మాయలేదు । మా
 యగాకున్నదొకటైనమనసనలేదు । యఖిలజగముమనోమాయలగుటదె
 లిసి । బ్రహ్మకనేచ్చినవారలుబ్రహ్మవిదులు ॥ క ॥ వృధలుసుమీసంసా
 రము । వృధలుసుమీపుణ్యపాపవితతిజగంబుల్ । కథలుసుమీపురుషా
 ర్థము । బుధులుసుమీవీటి నెరుగుపుణ్యలుధరణి ॥ క ॥ అపరిమితా
 నందంబుల । నుపశాంతిని బొందకున్న యోగులువిబుధుల్ । విహరీతనం
 శయంబుల । చపలంబగుధర్మతన యనజ్ఞనవినయా ॥ క ॥ రానీకుచిత్త
 వృత్తులు । పోనీకుసమాధి యందుబుద్ధిదలిర్పొ । గానీకుయోగవిఘ్న
 ము । లేనీకువిచారమేమి తెలివందిన్యపా ॥ ఉ ॥ శ్రీగురుపాదపద్మము
 లుచిత్తము నందలపోసివిశ్వము । న్వేగమెకాల్చివేసి తెలివేరమాత్మ
 పదంబటంచుపై । పైగుడిమేరలేని సుఖమందునమాధిని నోలలాడునా
 యోగియజీవము క్తుడుసుఖోన్నతుడెందునుధర్మనందనా ॥ చ ॥ గురుకృప
 గల్గిబోధమొనగూడిపరాపరవస్తువైనయా । యెరుకబయల్లంబుచిమదిశక్
 ము నేయుచుసంశయంబులక । దొరగినజీవము క్తులకుదుర్జనసంస్మృతిదో

ప మెన్నడున్ | సారయదుచి త్రివిధిగముపుట్టదనుమిన్స పాలచంద్రి
 మా || చ || చదువులు పెక్కుగా జదివి శాస్త్రవివేకము నేర్చి ధర్మము | ల్లా
 దలగు యోగవిషయలను బోధల నెన్నిటి విట్టి వీగినన్ | మృదువగు రాజయోగ
 ముని మేషణమాత్రము బొందకుండిన | స్వదలగుచి త్తనంతయమువానను
 యున్ జెడదయ్య ధర్మజా || గీ || సాంఖ్య తారకయోగ సంభల నెరింగి | రా
 జశివయోగ సంయోగ రామరాజ | భేదయు క్తి సాంఖ్యల క్షీరతుండు | నా
 డెనేదాంత వేదనిర్వాహకుండు || నీ || ఉత్తర శాంభ వీయు తుండుముక్తు
 దుపరమవిద్యాధురంధగుడుగురుడు | తుర్యస్థానాస్వాదధుర్యండు నార్యుం
 డుబ్రహ్మనుకూలసంభ్రముడు సముడు | నాదాంతవిద్యావినోదండు మో
 దుండు పురుషార్థనటనసంఘోగియోగి | కూలంకషానసూధునిరూఢుం
 డుద్యస్తశ్రేయోగ నర్హతుడుమిత్రుడు | నేనెనేదాంతసిద్ధాంత నేద్యుడా
 ద్యు | షాత్మనుస్థిరచిత్తు భోతాహిదేహి | నిర్వకల్పనమాధి నిర్ణతదా
 త | కారణాచార్యసే వాధికాణూని || నీ || మనసునీదినవాడు మనసు
 దీరినివాడు గన్నవాడున్నట్టెగన్నవాడు | గలగకుండినవాడు గలగకుండ
 నివాడు లేనివాడునుగల్గిలేనివాడు | బైలుదేరినవాడు బైలుదేరినివాడు
 యెరుగువాడెదురు దన్నెరుగువాడు | కన్నగ్గుగనువాడు కన్నగ్గుగలు
 వాడు గనివాడంతయేగానివాడు | ధీమహిత్తహంకార బృశ్యదృగ్వి
 వేకలత్యార్థలక్ష్మిత విద్యవాడు || నీ || ఆకాశపంచ కాభ్యాసుడతల్లత్వ
 భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు | ఆకాశపంచ కాభ్యాసుడతల్లత్వ
 భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు | ఆకాశపంచ కాభ్యాసుడతల్లత్వ
 భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు | ఆకాశపంచ కాభ్యాసుడతల్లత్వ
 భోగయోగ్యంబైన యోగివరుడు | యతఃతయాకాశ పంచాంగమైన
 వాడు | సతతయోకాశ వాసియునైనవాడు | సతతయోకాశ రూప
 యునైనవాడు | సతతయోకాశ వాసియునైనవాడు || గీ || ఒక్కయు
 క్తిలోననున్నదితత్వంబు | నట్టిచదువుపోరు నెట్టిగాద | నేనునటించు
 నెరసినతెలియదా | తానుగాక వేరెతానుగలఁజే || గీ || అధిపతిమహిమ
 మంగదరాగ్రిమధ్య | వాణ్ణిచుడుమక్తస్థానగ్రుద్ధారవతిని | యాత్మ

ఘన్నాడు సూక్ష్మదృగ్వాప్తిచేత । జ్ఞాతగలవాడలేకనున్దృగాను ॥ ౧౧॥
 శిన్న జడరంగదృప్తియైగాలిజెదరు । దృప్తిగాలియైజెదరబుద్ధియునుజెదరు ।
 బుద్ధజెదరనంతర్లక్ష్యముద్రాజెదరు । ముద్రాజెదరనబోధయుమునుపెజెదరు॥
 ఉ । కావునకంటిదృప్తిమదిగాలిచలింపకయుండునట్లుగా । భావనలక్ష్యము
 ద్రిలనుపన్నజినిల్పుచుబ్రహ్మబోధమై । భూవలయంబునందుమముబుద్ధిద
 ల్లంపుచునంచరింపుమా । యావిరీతకల్పనలయందవమానముగా నృపా
 లికా॥ సీ॥ స్వస్తి కారోహణస్వర్పవేదాదీక్షరీమూడుదీక్షలనెరుగవినుము ।
 మొనరిసిద్ధానముననుంచిధురిశిష్యునొనటిపాత్రదుడిచిభసితరేఖ । యా
 గనమాత్మకక్షిప్తియూదలజెయిచ్చేయింతటదెల్వినవనుచుదల్చి । కడగిన
 ట్లతివిధ సీతాప్రకారంబు కారణగురుమూర్తికరుణసేయ । రాజయో
 గినమాధిసామ్రాజ్యసౌఖ్య । వాఘినోలాడుచుండెడువారలకును । నె
 న్నటికిహనిలేదయామున్నవీరి । నన్నుతులువిన్నబాలదెజన్మఫలము ॥ ఉ॥
 ఈగతిదెల్పునూనికిన రేందువుబల్కెమహాత్మతారకా । యోగమునట్టి
 రాజనివయోగనమాధులుసేయవేళిన । ట్లగురుభక్తుడేమిగనునట్టది
 యంతయుజెప్పుమన్నవే । దోగమశాస్త్రసమ్మతిరహస్యముదేలగవ్యాసు
 డిట్లనుకొ॥ సీ॥ సిద్ధానసన్నదైత్రధానమృద్ధితోముక్కుచాయకొకింతనిష్ప
 దోహ । కన్నులుదేలించిగదియంగగీలించికునుచూపుమేరకన్గంటిసూటి ।
 స్ట్టవిడుపులులేనిబై లెక్కబళించియందులోకూటుగాబాండుదోసి । ని
 ల్చుచూపనితెల్వినిండిపారగబయల్బిండారబోసినట్లుండనపుడు । యెరుక
 వడ్డవాడునెరిగించుకొనువాడు । నెరుగువాడులేకబెరుగుగాక । బ్రతుకుబ
 యలుబట్టిపరదేశిక్షమై । మర్మివెల్లుచిత్సమాధినసఖు ॥ సీ॥ చిత్సమాధి
 నినిట్టేశివయోగిమదిలోనసాంఖ్యసారజ్ఞస్త్రిసంభ్రమమున । వెలుగునున
 దివేదకేదాంతమా వెలుగునుభవవేద్యంబునై నవెల్లు । వాచామగోచరం
 బై చలంగెడువెల్లు రెండెనకనరాకనుండువెల్లు । నత్తైసగురుపూజసంభ
 వించిన వెల్లుయితరులానవడంగనీనివెల్లు । కంటినాగానునన్నదిగానివెలు
 గు । కలదులేదనినడుమనుగన్న వెలుగు । రాకపోకలుచెప్పంగరానివెలు
 గు । యనఘనీలోనెనినునీవెకనువెలుంగు ॥ శా॥ మాపవ్యాప్తములేని

దెల్లమదిసూరు న్వలుయోగింద్రుని । ల్లాపంబై నవెలుగున న్నరుకృపాలా
లిత్యమావెలుని । దేవాంతఃకరణాకృతే వెలుగు నెవ్విన్ శాశ్వతా నెలు
లో । పలజూపట్టులుగల్గుయావెలుగునీలో వెలుధాతీర్వరా ॥ ౩౦ ॥ లోలో
నందనలోకమావెలుగుముల్లో కేవలరాతీర్వమా । బై లూచాన్యకృపాకట
క్షముననంపాదించనొకెవ్వియా । త్మాలోకాన్యకబోధమానగుక యా
ర్యాస్తోత్రమాచిన్మయం । బేలింగునుసౌఖ్యమూసుఖమునీవీక్షింపు న
రాత్మజా ॥

గురుపదేశదండకము.

శ్రీ రాజయోగిన్ గోపాన్ గోపాన్ స్వయం బోధితానందపుష్పస్వరూ
పానుసంధానుభాగావిశేషః పీఠత్వసంపాన్ విదూర్గాభౌ రేయద్భట్ట
దైమించునానందపుష్పామిని జీరియాత్మాంగసుస్థానసదాభి శుశ్రూషుం
మీరుశిష్యాభి కారంబు వీక్షింపునా పేక్షతోనేతినే త్యాదివాక్యోపదేశా
ఖ్యదీక్షాన్ కారంబులక దేహబుద్ధింద్రియప్రాణసంసారధర్మంబుపేక్ష
నలక్ష్యంబుగాజెప్పితత్సాక్షిసంచుక్ ప్రమేయప్రమాణ ప్రమాతప్రమా
నాక్షి కూటస్థబ్రహ్మైక్యభానంబులక పదనేదాంతమాన్తింబులక ద
త్వియాతత్వమన్యద వాచ్యార్థముల్ దోషిన్ శిష్యాభి మా బ్రహ్మసా
క్షాత్కరింపంగయా రాజయోగిన్ కారంబులక వానిసిద్ధాన నానీనుగాజీ
యుచుక దాలలాటంబునక భూతిచేరేఖగాదీర్చుచుక మన్మథంబుగళియూ
జంగమస్థావరాదిన్ పంచంబువిశ్వభరంగత్వియాభూమినిక వాగిగా జేసి
యానిరముక వీతిహాత్రింబులోనిక నాయగ్నియుక గాలిం దోసనా
వాయువాకాశముం జేరగాశూన్య మార్గంబుహృద్వీధిలో గూర్చుచుక
యామదికబుద్ధియాబుద్ధినిక జిత్రమట్లాయహంకారముకజేవుడై నంద
నందుక మరిందన్నబై లోపరబ్రహ్మముండై క్యముకజేసి శ్రీశిష్టరూ
నందవారాశినోలాడుమంచుక రహస్యామనస్కన్వహాపాప దశంబు సే
యక సహసాగ్ర మౌదాగురుధ్యానముంజేసి పూర్వోక్త మార్గంబులక
సచ్చిదగ్నిక బడక కేల్వియాడై శ్రవ్యమంగంజీయ స్పృశ్యంబులు

న్నట్టులుండంగదానన్నదికాదునామాదికంబన్నదక లేక మామక్షి
కామత్కుణోపద్రవంబుల్ గనక రాకనిర్వాతదీపంబుచందంబునక దెల్వి
తోనుండ బ్రహ్మచూలంబులంబులక మునిక దెల్పు శ్రీవ్యాసభట్టారకా
చార్య వద్యుంబ్రశంసింపుచుక ధన్యులైరిండుతాచాగ్రదీయుక్తుడై వే
దవేదాంతసిద్ధాంతశాస్త్రప్రకారంబుసాంగంబుచేసి సర్వంబునుంహాసిత
త్వాననద్యంబుహృద్విధిలోహనిపట్నీనమేతంబుగా దర్మరాజాత్మతత్వోప
దేశంబు శ్రీవ్యాసమానిషిసాదంబునక చేసిలోజూపువేల్పుపులకగన్న
గన్గంటిమల్కుంచినేదూపులకజూతరాకున్నయాజూపులోనించి యూ
షణ్ణుభోధా ప్రకారంబుతానై శరీరంబుగ నిర్వాణుడై భోజుడై యోగ
నిగ్రహ ముం గొంత సేవంతలోలేచి శ్రీనధురుస్వామినికజూచి నాప్రాంక్ష
దండప్రణామంబులంజేసి యుత్సాహియై మిక్కిలంగంటి చిత్రైశ్యమం
చుక మునికసన్నతుక చేసి యోగింద్రచంద్రాచిదానంద సాంద్రామహా
యోగినర్యానుగృహ స్థితై ర్యానిజ్ఞానచర్యానమస్తే నమస్తేనమః॥

మ॥ శ్రీకల్యాణగుహాపదేశనిజలక్ష్మీమోహనాకారము॥ ధ్లోకాను
గ్రహకారణోద్భవసదాలోకానువాగార బ్ర॥ హ్యకాశానుభవోద్భవ
ప్రకటతుర్యజ్ఞప్తిసాకర్యజీ॥ వాక్యత్యాసదదోషహేయగురురాయావ్యా
సభట్టారకా॥ మ॥ పరమజ్ఞానధురంధరుండవగునీపాదాబ్జమెవ్వారునం॥
స్మరణలేపియుదురట్టివారలుగదాసంసారవారాశివే॥ గిరమేదాటిభయం
బులన్విడిచిభక్తిజ్ఞానవైరాగ్యభా॥ గృహమారాగములందు చుండగురు
రాయావ్యాసభట్టారకా॥ నీ॥ ఒకముహూతకములోననుచ్ఛావ్వసనిశ్వా
సపవనుబంధించినపట్టభద్రీ॥ వేరొక్కగడియలో వీనులవిందుగా ప్రణవ
నాదముగన్నభాగ్యశాలి॥ యొక్కరగడియలో నోంకారదృశ్యంబుగా
ల్పివేసిన చిదాకాశహాస॥ మునికాలుగడియలో మానససృష్టతామరు
పు తెల్వలగెల్పుదుఃఖతదూర క్షణములోపలబ్రహ్మసాక్షాత్కరణంబ॥ రా
గమొందగనేర్చుయోగిచంద్రీ॥ లేకచూత్రంబులోబ్రహ్మదేశమంత॥
యోగనేర్చిననగురులీలలో॥ ౪॥ క్షేత్రీశ్రయదీప్తాశ్రయ॥ నేత్రత్రయం
మ్యమురూపైర్నిగినవా॥ నిత్యోణగనుమునీశా॥ ద్వాత్రిశత్రయగను

త్రిత్రయసూత్రా ॥ క॥ సద్గురుశ్చైవ సనిశ్చే । సద్గతిగానెడువలచినంత
సమందు । సద్గుతికరుండువాడే । చిద్గనానందసీమశ్రితజనసోమా ॥
క॥ మునిచంద్రసివసాదం । బుననానందాశ్రయమున కట్టుకొన్న । తిని
నీప్రభావమేమని । కొనియాడంగలగునాడు కోర్కొలగాదే ॥ గీ॥ తనయు
డై నవాడు తలిదండ్రముందర । విద్వమూషనదియుముద్దుగాడ । యట్లన
న్నమీరుహామికంచితతంబు । పీఠిపోషణంబునేతునియ్య ॥ గీ॥ తల్లి
తండ్రగురుకుదాతయ్యడై నంబు । యిహానంబునీవేయేడుగడయు । గా
గనామనంబుకల్యాణయక్షమై । యెప్పుడున్నయ్యయోగినర్య ॥ గీ॥
జయముసద్గురురాయః జ్ఞాపిధేయ । జయము శ్రీసర్వయోగీంద్రభూభ
చంద్ర । జయముడై వ్రాసానాఖ్యశ్రాంతిసాఖ్య । జయముశ్రీవ్యాస
శుద్ధవానరమేధి ॥ గీ॥ ఆనిబహుకారమునధర్మతనయండు । సన్నితిం
నమానిసంతరించ । ననుచుశౌనకాదిమునులకు నేగించి । సూతుడనె
నిల్లు ప్రీతితోడ ॥ క॥ మునిముఖ్యులారధర్మజా । ఉనయముగొనియాడ
మానిహాషణముతోడకా । ఘనయాయశ్రీశుభమున । మనుమనిదీపిం
చెమరియమనుమనిద్రీతికా ॥ క॥ గీవించిభర్తృసయని । భావించిమహా
త్మసీవ్రబ్రహ్మైక్యానం । దావిర్భానసుభాకృతి । జనన్ముక్తుండవగుమచె
లగిట్లనియె ॥ ఉ॥ కోరికదీరలోనిదురగూరికి నెండుదుందుచిత్తమె । వ్యా
దిదవారిదేసుఖమువాస నముకా మరియన్ములెవ్వని । స్వీరికిసాటిగాబలు
కవెట్టితనంబులుబ్రహ్మతోల్లిబో । భారతుశిష్యపాదములుధర్మమీగానివ
సావహింపడే ॥ గీ॥ భూవరేణ్యయిట్టిపుణ్యాత్ముడగుయోగి । నిష్ఠుడగుచు
కొంతభ్రష్టపలెను । మరిశిశాచబాలమత్తులపోలికె । భాతిదిరుగునొక్క
తలపులేక ॥ నీ॥ ఆలయవస్త్రాత్రయములదాటిమదిలోనరజత్రాదనటికంపు
రాల్పిపై ని । నిండుపున్నమనాటిపండువెన్నెలవలె నట్టగటిపట్టబయలు
వోలె । నిండిపండియొరిగి నిబిడీకృతానందమై వెలుగుతుర్యం మాధియం
దు । చిన్మయజ్ఞప్తిమైనన్మాత్రమంత్రమై శేషించియదిదానచెలగుచున్న ।
బ్రహ్మసిద్ధ్యాధురంధరుల్బాహ్యమందు । జాతివణాశ్రమాచారసంస్క
తులును । సన్యసిగ్గై ననంది రనంగులైన । యభిభావ్యులమారి బయిపెం

దుశంతురధిపః ॥

జీవన్ముక్తలక్షణఘట్టము.

సీ ॥ ఆకాశమధ్యమందాకృతి పెలిలోనువిషయ శూన్యంబున వెలుగుచుండి । యంబుధిమధ్యమందాకృతిపెలిలోనపూర్ణమై యానందమున నుగ్రింకు । పట్టిమహాయోగి యఖిలసంచారుడై యొక్క-వోనాచారము క్షిదనరు । నొకవేళసంసారియొప్పున చరియించునొక్క-వో నైరాగ్యముద్ధరించు । నొక్క-వోభోగి యొక-వోటయోగియగుచు । పెక్కుగతులనుదిగుగు నీపృథ్వీలోన । యిస్వశ్చిట్లనంగరాదెప్పుడెల్ల యట్లకానుంట నిశ్చయంబవనినాథ

సీ ॥ ఖంబ్రహ్మమనుచునా కాశాత్మయనుచును నేద్రమాణముల్ విమలవాక్య । ములవిబుధులగాన సలచిదాకాశంబు నిరతిశయానందనిరుపమాన । నిర్మలనిర్గుణనిరవయ నీరంధ్రనిత్యని రాకారనిర్వికల్ప । నిర్విశేషానంతనిరు పద్రవనిబద్ధనిష్కర్మ నిస్సంగనిర్వికార । మైవెలింగెడు బట్టబై లాత్మగాంచి । మఱచియఖిలంబు మఱువనిమాత్రమెఱుక । కల్లునవధూత బహ్యనిష్కర్మ జేసి । కూహకపువిద్య సిద్ధులగోరడధిప ॥ మ॥ మణిమగ్రత్రోషధ యుత్రతంత్ర జపహోమద్రవ్యయోగంబులం । దణిసూడుల్ గగనాదిషాన మహిమాద్యంతంబు లొసిద్ధులన్ । గుణసామ్యంబులు మాయలన్నియును ముక్తుకీర్తికైకోరునా । త్మనునాచార్యముఖంబునన్ జెలిసిబోధల్ గాంతుచున్వీశ్వరా ॥ క ॥ ఆలస్యమేలబ్రహ్మముపై లె యుండంగబట్టబ యలె జగముల్ । యాలోననడగునంతట । నీబోన నేనీచు నిల్చినిండునమాధిన్ ॥ క ॥ నిండునమాధినిబైలై । యుండిననకలంబు మరచియున్మరిగనుచి । ట్లుండినవారికిధర్మజ । కొండాకధర్మంబు గోరగూడునెచెవుమా ॥ క ॥ అనిశించిట్లునమాధిని । తనివొందినవారి మహిమదలపగవళిమే । కననేరకొండుత్రోవల జనువారలభాగ్యమెంత చెప్పగవలయున్ ॥ గీ ॥ ఆత్మనేగిజయట్టి యావధూతపంచార । మెవ్వడెరుగునయ్య నెదురుగాను । జూపరింబులై నకాపట్వ

మౌగిత . దగులుచుండు గానిధిరణినాథ . క . సతతంబాత్మసమాధి
ని . గతకల్మషభావుడగుచు గడతేరవలె . ధృతినిట్లుచేయకుండన .
మతిహీనుడగుచు విషయమగ్నతజెందె . గీ . మనసువృత్తిలేక మ
తీయరక్షణమైన . నుండదగుటవలయు ఖండవృత్తి . నుంచవలయుగాని
యుంచకయండెనా . లేచివిషయములకు నేగివిడుచు . మ . అమనస్కం
బుహృతిక్షణంబుగనగానానందభోగంబున . విమలంబై హృదయంబు చ
ల్లనగుచు విశ్వాత్మజాయోగిని . రమతాహంకృతి జేవముక్తుడగు
చురాజులు నిత్యునగా . సమయాతీతన మత్వచిత్తమున నిస్సంగా
త్మజాభానరా . మ . అనిశంబుంబర మాత్మజుడనియతుండా కారణై
కారికా . జనవాంఛావిషయంబులన్ దగిలిదుస్సంసార సంతాపము .
ల్లానిముందె దలయెత్త లేకబతిమాలుక గన్నవార్చెల్లగా . పునదు
స్సంగవిరోధి గావలయుజేపుండాత్మసత్సంగియై . చ . ప్రతినిమిషంబు
బ్రహ్మమునబాసము గూర్చకనుండువారుదు . ర్మతులునుపాపనదుర్వష
యమగ్నులునై చెడిపోదు రంతట . గజ్జలపేతుబంధనము గాఢవివే
కము లెంచిచూడగా . మతినిదిగాంచినపు మునిమనుకమునొందుము
పాండవగ్రణీ . శా . సర్వజ్ఞత్వముగల్గియాత్మ గనియస్సంసార దూ
రుండునై . నిర్వాణైక్యసమాధి మాత్రముపినా నేర్పల్లరెన్నెననుక .
గర్వగ్రస్తులుబోవు బ్రహ్మపదసాక్షాత్కారసౌఖ్యంబునుక . బర్వన్నే
రదుచిత్త మందుజయముక బ్రజ్ఞావిశేషాత్మకా . ఉ . కాయమనిత్య
ముక దెలివిగానకమంత్రల యాదియోగసో . పాయములై నసిద్ధులను
ప్రజ్ఞలుగాదలపోసిమూఢులై . మాయలనందువారు నడుమంత్రీపుయో
గులుగానిముక్తికై . డాయగలేరువీరలకు దంభమెమోక్షములెంచిచూ
డగె . ఉ . అంబరయానసిద్ధులకునాసలు సేయుచు మంత్రీశంత్రీమా .
డంబరవృత్తిగొందరు విడంబమునొందుటగానిముక్తిచే . తింబనలేదు
వారలకు భ్రామితసంస్మృతి వెంటనంటిలో . కంబులద్రిష్టచుండకడగా
సగనియ్యకరాజశేఖరా . ఉ . మాయలుసిద్ధజాలములు మాకదియేమి
టికంచుచిత్సుభో . పాయమునొందయెండుకటిభావనసేయక బాహ్యక

ర్మమం । జేయనుహింతునై నమదికింపగురితినిసంచించుని । ర్మాయీ^{కి}
 హాయిగాకమలిమంతనమందికిహాయిగలునే ॥ క॥ హాయికినోచ్చినవారలు ।
 ఛీయనిగగనాదియాపసిద్ధులనెల్ల ॥ రోయకరోసినవారే । మాయాసం
 సారహేయమానవరాయా ॥ గీ॥ కాయసిద్ధులు మొదలుగాగలవియెల్ల ।
 కుదురుగూరాడుచేసుక తదరకుండ । పొదగబట్టుటమాయకాపురముగా
 దె । యట్లుగావుననవియెల్ల యాత్మగావు ॥ గీ॥ మాయముక్తిగాదుమహి
 మలుముక్తిగా । దాశముక్తిగాదు యఖిలములును । రోసివిడుచున
 దియరూపదిముక్తియా । భువనకీర్తిజాలబోధలోలే ॥ శా॥ రూపవ్యాపి
 జగత్ప్రపంచముమదింరోశించినన్మాత్రచి । దూప్రానందపదానుభోగము
 ననంతోపించుడొగిందులీలా । రూపవ్యాప్తజగత్ప్రపంచవిషయాపాధి
 క్రియాలాభమా ॥ కాపట్యంబులనై ససిద్ధమహిమల్ గాంక్షింతురేమూర్ఖు
 లై ॥ క॥ పాప్రానాయామజయంబున । మానవులుధరితియందుమోకొ
 న్నేడుల్ । గానంగబడుదుంటే । కానిగలదెకాయసిద్ధికలలోనై నన్ ॥
 గీ॥ కాయసిద్ధికల్ల గానున్న నెత్తున । కన్నవిన్న వారుగలరెఘాతి । మూ
 ఖులై నవారు మొరుగుచుందురుగాక । యమరులందునై ననట్లుగలదె ॥
 గీ॥ హరివారబ్రహ్మసురసిద్ధవరులకన్న । గరుడగంధర్వయక్షకిన్నరులక
 న్న । జనకశుకవామదేవసన్మనులకన్న । కాయసిద్ధికినరులెంతగలరు ధ
 రను ॥ క॥ జలబుద్బుదంబుకన్నను । చులకనభూతములచేతజాపట్టినయా
 చలనపుసిద్ధులగోరక । వలెజాతస్యమరణంధ్రుప్రపంబనవిసవే ॥ క॥ కౌం
 తేయకాయసిద్ధివ । దంతేవేదాంతసమ్మతంబదియద్దె । శ్యంతన్నశ్యం
 యత్కృత । కంతదనిత్యమనుటకధలన్విసవే ॥ గీ॥ కమలజనితమగుచు
 కానంగబడ్డవి । చెనురటంచునాటిచెప్పశ్రుతులు । యెన్నడుచెవిసోకకు
 న్న దాయినిసంగ । దోషమింతెగాకదుర్జనులకు ॥ క॥ దుర్జనసంగతివల
 న । న్వర్ణావర్ణంబులెరుగవశవడకునికి । యాంబిం చెపాపమందుల । సూ
 ర్ణితిసంసారమాయలుచితములాయెన్ ॥ క॥ అన్నిటిమూలముమదియిది ।
 తిన్ననగాచిల్ల రహస్వదీనియట్టే । వెన్నెలపై టనుచల్లగ । కన్నులపండువు
 గనుఖము గనుగోనవచ్చున్ ॥ గీ॥ వరగుహాదేశేషరుడయ్యసతతంబు ।

మనసమాధిచేయమనిచెనేని । విషయనంగములనమునినంబునన్ ॥
 పాలుమాలుతిరిగిబాల్చిడును ॥ ౩౪ ॥ కౌంటేయమెంతకీమంతుడొచ్చెనె
 సతతమాతృనలంకబాలకున్న । విషయముల్లంపానువిషయనంగింబుల కో
 రినయ దయించికోల్పెనలన్ ॥ కోర్కెనంబుఘట్టెను కోర్కెనంబునలంకను మో
 హంబుఘట్టెనుమోహమునకు । నెనుకటివెలి వల్ల నీటిపాతై పోయిపోయి
 నయాబుద్ధిపోనిమడగు । పోడిమణిగిగితిలేకపొవునలన్ ॥ యెప్పుడుగె
 ట్లునచ్చుమిదిట్లరింగి । చిన్మయశ్రీమహాస్వేద వృద్ధబట్టి । యచ్చికము
 లేకయండుటలెచ్చుగానె ॥ క॥ తమయూనిధి స్మేరెలా । తనగునితెరి
 నెరుగలేనితనునదియేలా । ననబుద్ధిగానెదేలా । నననన కేకకయన్నత
 నునదియేలా ॥ క॥ అదికానీ వుచ్చిన్దిము । నుచ్చునై యుండుంగి తేసి కో
 ర్కులన్లెక ॥ విమలరస్మిహ్యమునన్ ॥ దలచేసినవగుమపేట్టుకనన్
 న్నపాలా ॥ క॥ పెన్కులుననదేయింకిను పెన్కురహోబ్రహ్మబోధమైసీవా
 రెం । పెన్కులబారయగిబుద్ధక ॥ పెన్కురమకపాఖ్యమగుననినయోగినిధి
 క॥ అవనీశాగ్రిణివీ । తనయోగనమూర్తియందుచేన్మాత్రంగిల్లె । ననెనీ
 తిసుఖంబుండుము । భవపాశవిరహితస్వభావమగుచుక ॥ క॥ గురుకా
 రుణ్యంబుననిహ । పరమాశోభన పరంపరావా స్మినుటా । మరునకమ
 ననుననుంచుము । పురుషార్థపునీతిపూరిపురుషవార్జితా ॥ క॥ గురుహృది
 ములదెలిసిన । మునినరునకుధర్మజుండుమునతితనదట్లె । విషయాభయ
 భక్తిపలికెను । సనఘానుంకొక్కస్మిన్నయమగు నలయ ॥ క॥ జగ
 బవరిత్యాగినిరా । జంబులచేనై నమోక్షులస్మకల్యా । ణంబు ద్యోతం
 బునుసాం । గంబుగవిరుటపుడునుడుకారణగురుడుక ॥ క॥ మదిన్మిన్న
 కుమెచ్చిన । నిదినకల తపఃఫలంబులేకభగవేకా । మొనలికినేయ్యుము
 నులును । ముదమందుచునుందుట్ల పొన్పన కిందా ॥ క॥ పనునినదీగి
 సన్మిన్నకు । సనుభవులగుయోగిసద్యలాప్తిస్వములకా । గెనెనకొకకథ
 లక్షణ । మునముక్తిరహాపివాహమున్వినునాతుక ॥ క॥ సరసరహేన్ద్ర
 దవినుసా । పరకాతాశోభనంబునరమరహస్యం । దెరుకకునెనుక
 యెరిగెన । యెరుకనుపూనినీతెలియ నెటనె తెనెనెట ॥ క॥ అనినె ధవ

మృత్యువశ్యమందనగరం.

మోక్షలక్ష్మీపినాహఘట్టము.

బుగ్గను మిన్నులుట్టి వెలుగుమందు । కోటచుట్టనగట్ట మేటిప్రపంచం
బుద్ధార్ ముల్పదితర్కవాదబలము । వేదాంతసిద్ధాంత వీధులువిషయేం
ద్రయంబులంగట్ల దేహాత్మబుద్ధి । వర్ణాశ్రమాచారనిర్ణయధర్మముల్క
రితురగాదులు కర్మఫలము । దృశ్యదర్శనరాగముల్ స్త్రీపురుషులు । గా
గనభూద్యగాశలుగలిగినట్టి । పట్టణంబేలునద్దురుపట్టభద్రు । జాత్యకాం
తానమేతుకై యనినాధ ॥ క॥ మరియన్నగరంబేలేడు । గురునాథుం
డొక్కనాడు కోవిదవినుతా । ర్థరహస్యమంటపమునా । ఫిరహీతమునం
దొకొంబువ్రేసెనునింత ॥ నీ॥ జననాథదేవికన్వామివిద్యామంటపముపె
లియంతఃపురమునకపుడు ॥ బోవుచోనాధారపుష్పకంబెక్కిన్వాధిష్ఠాన
భూమి సత్కరించి । కమనీయమణిపూరక యనాహతవిశుద్ధచక్రిముగ్ధ
డిచిదిర్బిక్రమేనమరియనాజ్ఞాచక్రిమందిరాంతరశీలశ్రీయమరురాజెట్ట
బట్టి । హంసతూలికత్వమృదమరగలసి । రెప్పవేయనియరగంటిదృష్టి
గలిగి । గాఢరత్నానునిద్దరై కన్యంబులైరి । యస్పశిదమిశ్ఠమనరాని యొ
న్వచేత ॥ వ॥ ఇట్లులత్యంతకీర్ణావినోదంబులంబ్రొద్దుబుచ్చుచు నేకాంత
నిద్రదేంబులమరియును ॥ ఉ॥ ఆనతితోడగూడినిగమాంతవనాంతరయో
గభూమికా । వానగ్యహంబులనిజనివానగ్యహంబులగోడనల్పస । ద్వా
నకగర్భమెయివిద ద్వాదశవక్షామునిండునంతన । ప్లూనమయంబునం
దురమామృత కన్యచుగాంచెభూవరా ॥ గీ॥ వరగనిట్లుగలిగి వరతాంత
ననియూన । నాంగియనుచుధరణినాన్వల్లై ॥ మెచ్చికోరుచుండమేలై
లరాంకులు । కలుషభంగహృదయకమృగ్యంగి ॥ క॥ ఆకాంతామణికిని
మరి । యేకాంతలుసాటికాయయేకాంతమునక । యాకాంతగూడగల్గి

ముక్తికాంతాజననఘట్టము.

చేకుండునునర్వశుభముచిన్మయహంసా॥క॥మోక్షశ్రీలలనా మణి॥లక్ష్మణం

తిసర్వశుభవిలాసవిశేషాన్యధ్యక్షవిచిత్రణలక్ష్యాంబుక్షణునచిత్తహావలక్ష
 ణములచేత ॥ న॥ మఱయు నిట్లునర్వశుభలక్షణాంగి యగునొకకూతు
 పెండ్లి నేయదలంచియుక్కనాడు ॥ గీ॥ చిన్మయానందపట్టాభిస్మితము
 మోక్షలక్ష్మీస్వయంవరంబుపురిలోన ॥ జనులూకారములు నేయశాస్త్రగీ
 తి ॥ చాటబంపెనునర్జునమృతముగ ॥ గీ॥ అన్వయంబరమునకఖిలదేశస్థు
 లు ॥ వినిముదంబుగదురవేట్కుచేతి ॥ నచ్చిరపుమపురమునణకనాలంకా
 ర ॥ ములనునన్నెకెక్కిచెలగుచుండి ॥ క॥ అట్టణశృంగారము ॥ జూప
 త్తెనునర్వజనులజూక్కికిజూక్కి ॥ యేట్లుననరిలేదని ॥ కావట్యములే
 నిజములుకొతుకమంద ॥ క॥ నానాదేశాధీశులు ॥ నానాలంకారములు
 సునానార్థముల ॥ నానావేషంబులచే ॥ నానాభాషచాచిగటనానా
 డ ॥ క॥ ఒప్పుచునుండ్లియన్వరి ॥ యొప్పులగుప్పగుచున్వెట్లులెసెహ
 ముతో ॥ జూపిడియెనంతనొకనా ॥ ఉప్పరివేళువగువలియుహర్షముతో
 డ ॥ నీ॥ సగరుత్పంగారింబిగమార్చిరితినివేమింబసప్పుడునేపప్పుతోడ ॥
 మానసాఖ్యలుపట్కములతోరణంబునుగాగ వాసనమేలుకట్లుగా ॥ క
 ర్మఫలంబునొకస్తూరినిలికించుండలిమ్మిగ్గలునిండదీర్చి ॥ చిత్రితిగలితి
 మాచిత్తరువులువాసి నేతోత్సవంబుగానిఖలమైన ॥ శుభనాలంకృ
 తులొనర్చిసూలసూక్ష్మ ॥ కారణంబులమంగళాకారములుగ జగత్పైచి
 త్ర్యమెల్లదక్షణమెసేయ ॥ కొలువుశృంగారముగరాజుకోయిపుడు ॥ నీ॥
 ఘనవస్త్రచయములుక్రమమొప్పుధరించి నుదుటతెల్వనువొగిపడము
 బెట్టి ॥ పరిశుద్ధవాసనాభరితస్రచ్చందనాదులనలంకారంబులచేంచి ॥ శి
 రమునగురురన్నవరకిరీటముదాల్చి శ్రుతులుచొకట్లుపిశ్రుతులమరయ
 కంఠమాలిపిశుద్ధకమలమనాహత చక్రవర్తకమువక్షమున వెలుంగ ॥ నా
 దిమణిపూరకముకటిసూత్రముగను ॥ కరములనుజనాభయదానకం
 ణాది ॥ భూషణంబులువేర్వేరపాలుపుమిగుల ॥ చూడనొప్పారెగురురా
 జునుండరముగ ॥ నీ॥ ఉభయపార్శ్వంబులయోగబోధస్త్రీలు పింజామ
 రంబులువీవుచుండు ॥ నాచాంతభోగనుండరవేడ్కకైదండయిచ్చి సుభా
 పితంజామినాడ ॥ చచ్చకి మొగ్గలై నశ్చింగారవతుల్లె ముందరికై వా

ఁములునుజేయ । స్వప్రకాశానతిసరసవిడియమియ్య తనుకలోదరులు
 స్థిత్యములునలుప । ప్రణవ భగీమృదంగఘోషణముచెవుల । పండువు
 లుసేయకన్నులపండువుగను । వరసుషుమాన్తరద్వారవతిక యగుచు ।
 చేరెనతియునహసాగ్రశిఖికపుడు ॥ సీ॥ కేదాంతసిద్ధాంతపిద్యానినోద
 మంటుపమునసిద్ధానసంబునందు । కాయముగ్గులుపీడ్చికడగంటిచూడ్కు
 లుకలియంగగెలికించికలకపీడ్చి । నమద్యస్త్రిభూమధ్యసంకల్పగోష్ఠియుని
 గ్గులంబగుతెల్వినజనుఖంబు । గల్గినర్వజ్జుహునరాజయోగసామ్రాజ్య
 మునుమొదల రాజబురపథు । తేరనర్వసన్నాహమల్లీవచ్చి । రిపుమన
 ద్వజసంబులునంతనెలమి । మోటులక్ష్మీకిశ్చోగాఁరమునుజేయ । గడగి
 రంతఃపురస్త్రీలుకడకతోడ ॥ క॥ మంగళమనియక్కన్యకు । రంగుగను
 ఖరనముబ్రహ్మరంగధ్రమునంటుక । గంగావాణీయమునల । సంగతిజల
 మొకతెదెచ్చిజలకములారెచ్చె ॥ సీ॥ కన్నులపండుగాకనకాంబరముగట్టి
 మెరుపుననునుపుగామరయగొప్ప । నవరించినశివహాసములొప్పుగాదు
 నిమి నెలుగుపాపటబెట్టితలపునుదుట । తిలకంబుశ్రుతిపీష్టిపౌజులకమ్మలు
 గళముక్కుతుదిచూడ్కితగినయాణి । ముత్యంపుముంగరమురువుగాగవి
 శుద్ధకమలాదిహారములొంతమునను । నమరమొలఘంటమణిపూరకా
 దుల్లిలు । ప్రకృతియావర్ణరహిత సంభరణములను । యాకరచరణాద్య
 నయవ్యాంగములనొప్ప । సతులుకన్యసుశృంగారవతినిజేసి ॥ గీ॥ దర్పణం
 బుదృశ్యదర్శనద్రౌపదగా । యెదుటనిలుపగన్ను జెదరసీక । జూచిచోద్య
 మండినుందరాంగియపుడు । తండ్రియనుమతమునధర్మనియతి ॥ క॥ ఉప
 రతియనుచెలికతెను । విపులంబుగజెట్టబట్టివేదాంతజ్ఞా । నపథంబున
 హంసగమన । మువ్వహసిపుచునువచ్చెభూవతిసభకుక ॥ క॥ వచ్చిన
 కాంతామణిగని । యచ్చెరువడినభికులెల్ల నానందముతో । ముచ్చటకు
 జూచ్చితమలో । నిచ్చెలిదమతమకెయంచుయెంచిరివేడ్క ॥ క॥ ఈరీ
 తివారువారులు కోరుచునోహరుకోనుచుగుణవంతులునై । మీరుచునుం
 డిరియంతట । వారింగనినఖనిచూచివైభవయుక్తిక ॥ గీ॥ వరుసవారి
 వారివణాన్త్రమూచార । నటనలుకులకోత్రామమును । చెలికడుగు

మటంచుచిన్మయశ్రీమణి । యనుమరింపనియెనచి నెనందు ॥ క॥ ఆకా
రముమునలిముడుక । నాకునకారెనుము సాకువలెబలిసినయా । తాకిక
పుమహారాజువి । వేకమువేరడుగవాచునికనికనగుచుకా ॥ నీ॥ కోయి
ట్లనియె మాకులము పెద్దలుపెచ్చయిలువనిమానుషులజెన్నగిల్లి । యి
చ్చిపుచ్చుకొనుచుయిటబ్బుముగిల్లియెదకునచ్చికంబింతలేక । నాలుది
డ్డలుమేమునాయుష్యులంతులై యుండెల్లి । బొందకహాయియనుచు । యొ
కని ప్రాపాసిండుకున్నందలొ మంచినంసారి యనననిసాటిగల్గి ॥ యిలు
వాకిలిదనవారు చల్లగాను । నుండునిలుగుట మోక్షంబుయొగిజోగి ।
గాగనచ్చునునంసారిగానివాడు । ననుచుబలికనలకీకు ననిమాసింది ॥ గీ॥
కనియూకారపుజ్యములబులిగిసిను । కాదోదు లుంగ రాల్కనకకుం
డ । లములుంబోనరిత్రిపురమునొప్పి । కార్యకర్మాధిపునినంత
గడిగి వాడు ॥ *

ముక్తికాంతాస్వయంవరఘట్టము.

ఆ ॥ తామసమొందరాదు పరదారనున్నదెడి దోనకానితో । నేమ
నిపాటునై నబలుకొన్నడుగాదువిశేషకాలమం । దేమరరాదుదానములు
హీనజనా వళిసంగమెన్నడు । నేమముగాదు యిట్టిదియోర్థయ మన్న
నుదాటియవ్వలక ॥ మ ॥ చనికార్య్యాంగని వేషభాషణలచే నన్యాస
సంసారము । ల్లసగానినిగ్రాముకా ఘనకుతర్కగ్రహయ నాత్మత్వవా
క్కినిమో హేంద్రియనిగ్రహున్ని శిలదగ్గే శాదినంచారువా । యునిరోధ
ప్రతునీశ్వరావృణాళలా భ్యోర్ద్విపత్తిగాంచుచోకా ॥ మ ॥ తనవర్ణంబున
కాశ్రమంబునకునుక దగ్గట్టిగర్థంబుల్లీ । తినినేయకపలనేయు చోఫల
మువాదే వాదిదేసస్వరూ । పునికన్పింపుచుగామ్య కర్మములకై పోకపు
ణ్యస్థలం । బునివాసంబుననద్వి వేకమునసత్పుణ్యాత్ముడై యొప్పెడుకా
నీ ॥ తనవారిగన్నట్టిదనవారిగనవలె సర్వభూతదయకుసాక్షిగాగ । తన
వంటియాకలేయనిపరి దేకిముందరికూడెన పెంకలాడె । బెట్టిగనల
యునుబీదయైనచ్చిన యాతనికలకొద్ది నంకవలయు । స్నానపానాదులు

సంభాష్యచుష్టాసములు గల్గిలోకంబుననునరించి । సమవవలయును న
 ర్వంబుడకవలన । తోనుచుండును పెద్దమొదొడ్డతనము । యిహము
 మేలెంచినదచిన మహిమవారె । పరముగాంచంగ నేర్తుర్రుజ్జతోడ ॥
 ప ॥ అదియుచుంగాక సర్వాశ్రమాచారంబు లందుబ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్య
 శూద్రులలో బ్రహ్మణునకును యజనయాజనాధ్యయ నాధ్యయనా
 ధ్యానకదాన గ్రతిగ్రహంబులను పట్కర్మంబులును క్షత్రియులకుఁగ్రతి
 గ్రహస్యతిక్తంబులగు నైదుకర్మంబులును వైశ్యునకుకృషిగోరక్ష వా
 నిజ్యాదికర్మంబులును శూద్రునకుబ్రహ్మక్షత్రియ వైశ్యాదిసేవయునును
 ఁయునర్థంబులలో బ్రహ్మణుండు శ్రేష్ఠుండగుటంచేసి యందుబ్రంహ
 చారిగొప్పాస్థ సన్యాసంబులను నాలుగ్రాశ్రమంబులు గలుగుటంచేసిమొ
 దల బ్రహ్మచర్యంబునశిఖా యజ్ఞోపవీతమశాంఠీ కృష్ణాజినదండక మండ
 లధరుండ వేదాధ్యయనాది సత్కర్మసహింతుడై స్త్రీసంచారస్థల వర్జి
 తుండై గురుగృహవాసుండై యాచార్యాజ్ఞానంబున భిక్షుండుంబుపరి
 గ్రహింపుచుక్షౌరాది కర్మరహితుండై సంచరింపుచుసత నాచార్యాను
 మతంబునవివాహాది గృహస్థధర్మంబు లంగీకరింపుచుగురునిచేత నియో
 గింపబడు రీతినిమంత్రతంత్ర జపహోమనతనిష్ఠుండై వేదశాస్త్రపురా
 ణకథాశ్రవణ తత్పరుండై వాన ప్రస్థసన్యాసాతిథి పూజలునుదననీజనక
 పుత్రమిత్రకళత్ర భార్యశుభృత్య జనపోషణంబులుసేయుచు పంచప
 ర్వంబులు వ్యతీపతాదిపుణ్యకాలంబులు దక్కతక్కినయుతు కాలంబు
 ల భార్యాసగంబు సేయుచుధర్మార్థకామంబులసంచరింపుచు బెద్దకా
 లంబునకుస్త్రీసహితుండై న సంసారధర్మంబు గృహంబువిడిచివనంబు
 లకందమూలాద్యాహారండగుచు ద్వాదశ వర్షంబులైనవాన ప్రథాశ్ర
 మంబునందుండి సన్యాసాశ్రమంబంగీకరించి యిర్దియజయంబు గలిగిపు
 ణ్యప్రదేశ సంచాయండగుచు దేహశక్తిలేక పరమవైరాగ్యంబున సర్వే
 శ్వరభ్యానాది భక్తిసత్కర్మంబులుసేయుచు తత్కర్మఫలసంత వర్జితుం
 డై యుండవలయు సర్వవర్ణాశ్రమంబులలో నెవ్వడైనను ధర్మార్థకామం
 బులు పోత్యించి మోక్షమాత్రాపేక్షితుండై శాంతుడై యేకాంత ప్ర

దేశంబుజేరి యనునియమానన ప్రాణాయామ ప్రత్యాహారభ్యాన భాగ
 తనమాధులను నప్టాంగియోగింబుల సర్వసిద్ధిప్రదంబై లోకపూజ్యుం
 డగుచు సంఘించునతండు త్తమంజునినిమి శ్రీసాత్వికకర్మయుక్తుడైన
 ఘృత్యాగి వాక్యావంబరంబుల కాస్మిర్యంబునొందుచు నుపరితీక్షణ
 యూహకుని యందొక్కనానావిధ భేదసభామధ్యంబున నిష్క్రింబడివా
 రలన్నిజేయంబెఱు గంగోరుటయును పరితివాక్యోత్థరంబు గావారలుదు
 నీ || ఒకడాత్యయణునని యుక్తిసాధించిన విభవనియొక్కఁడు విచిత్రేన
 దేహ్యూబుద్ధిగాదెలిపిన యొక్కఁడుకాదు ప్రాణమటంచు గదిపడియె |
 సిద్ధులత్మయటంచు జేసినవేరొకం డాత్మమాననమనిహంకరించె | త్వం
 పదప్రాప్తికి సరియుక్తియనగితే రొక్కఁడుష్టాపికానుక్కబెనగె | యొ
 క్కఁడానందమే ముక్తియొగమరుచు | నాశ్మభేదంబు వాదించనందునొ
 కడు | సంవిదాకాశముగ దన్ను నన్దుర్రాక్తి | గనుటమోక్షంబెయన ధ
 ర్మతనయవించు || ప || అదియెట్లంటేనినా నాపధభేదవాదూ మధ్యంబున
 శాంతుండును సర్వదృశ్యవై రాగ్యవంతుండును నిశ్చలభక్తుండును నద్దు
 రుక్రతు విశ్వాసయుక్తుండునునగు నొక్కఁడుభేదవాది యహంకారోర
 హితంబగునిర్గుణో పాసనాకమంబు గానిట్లనియె || క || వినుధర్మజన్మినై
 ను | తనుకరణేంద్రియ ములందుశగనారోపిం | మనహంబుద్ధితొలంగి |
 చనవాచ్యత స్వస్వరూపైతన్నమునొ || గీ || ప్రత్యగానంకూటస్థ పద
 మునందు | నాయహంప్రత్యయోప సంహరచిత్తు | యిష్టపదియె బ్ర
 హ్మోపాస్తిచొప్పడంగ సనుచువేదాంతవాది వాక్యములుగాగ || ప ||
 మరియధర్మజతో సమ్మానియిట్లనియె || నీ || అక్కఱియహంబును బు
 ధ్ధిగానుఖిదుఃఖములు మరిసారదిగాను | సరయనిచ్చాద్యేష యత్నధర్మా
 ధర్మభావ విశేషణావళులమరియు | కణగినంభ్యా స్పృధక్సంయోగభా
 గాదిపరిణామముల చేతబల్కిసిట్టి | సామాన్యగుణములు సవిశేషమైదే
 హకరణేంద్రి యంబులమెరసియందు | నాత్మబుద్ధిని పరికంచునాగుణం
 బు | లవియకూటస్థుడై తస్యమనగరాదు | సుక్తికూటస్థుగూడ యేసా
 రదిగుణము | లరయతేనట సహముననెఱవెగెగాదె || క || అలబాగ్రతస్వి

ష్టంబుల । తెలియగనభిమానమున్నది యగుటగుణం । బులునుండెనుప్తి
కాలం । బులకనకుంగా రణాఖ్యహూతావిద్యోక్ ॥

క॥ అభిమానమణగెగనుకగు । యభిమానమునందెగుణముబణగిన
యట్లా । యభిమానముగుణగొవలె । యభిమానమెకరణసంజ్ఞలననీనా
ధా॥ గీ॥ అరయవాదకపాతకమనిసయట్లె । యహమునగుహృత్త మో
బుద్ధులనగజ్ఞెయకరణసంజ్ఞలనవియవోకానుపించె । నాయహంకృతితను
ధర్మమంటివేని॥ క॥ మృతికాలంబునదేహము । సత్మయహమునికిలే
మిసహజంపాటక । సత్తముతనుధర్మమహం । కృతిగాననుటల్ నిజం
బుద్ధుతిదెలియంగక ॥ గీ॥ ఐనబ్రాణధర్మమభిమానమంటివా । ఎరలని
దురబ్రాణవామువుండు । గానమందునహముగావుననదిప్రాణధర్మమన
గరాదుధర్మతనయ ॥ మ॥ ఘన కూటస్థమువిద్యురంగనాహంకారంబులే
దందుగ । స్కనహంకారములూశ్మధర్మమనుటల్కూడాయహంకారమా ।
తమనుగాంచేవరియంతమున్నలయవస్థాన్వంశ్వసంచామై । తనకున్ గార
ణమైననుప్తి యణగుకలె త్యానుభోగోజ్వలా ॥

* గీ॥ సుప్తిమాయవలనసూక్ష్మజాగ్రాది । స్వస్వకృత్రిమములునరగ
తనకు । కారణంబుతనకుఘనసుప్తిమాయలో । నణగుచుండునహము
ననుదినంబు ॥ గీ॥ గురుసుషుప్తిలోనకూటస్థచైతన్య । మైనయెలుకయుం
డుటందులకును । గుఱుతునిదురలేచియెరుగనిండాకనే । సనుచుదిరుగు
చుంటయాత్మగాడె ॥ ఉ॥ కానసుషుప్తినిండెలిపిగల్గుదుగల్గియునేలగానడ ।
ట్లానిదురందుమేల్కొనిన యస్పటియట్లనజాగ్రిమందుకు । న్మానససాధకం
బునభిమానమునుప్తినిలీనమాటచే । హీనవికారమైయెఱుక యేమియె
ఱుంగకనుండుపాండవా ॥ మత్తకోకిల । అన్నిస్వత్తులునుప్తిగూడినయా
త్మయున్నదితెల్విమే । హ్మన్నయెప్పటిబోలెజాగ్రితకోర్కులేమియు లే
కయి । ట్లున్నయాత్మకునందుసౌఖ్యములుండు పెట్లగునంటివా । ము
న్నుదెల్పునవిద్యవృత్తికిమూలమాటయవిద్యచేక ॥ గీ॥ ఆత్మసుప్తిలోన
నజ్ఞానవృత్తిచే । సుఖమునందుటకునుసాచిహుడ । కార్యహువమైనకర
ణంబువృత్తిచే । మరలకారణంబునందుటకుడె ॥ గీ॥ కార్యపటమునందు

కారణమందువు । అమరగిరిపద్మమైనతెలుపు । తంతునిష్ఠమగుటతగు
బుద్ధికినివృత్తి । గల్గెతిమమునందుగలదువృత్తి ॥ పా ఆట్లుగావునకార్య
మామంబై నబుద్ధికిజాగ్రత్తస్వస్థంబులకువృత్తి గలుగుటజేసి కారణమాం
బై నయజ్ఞానస్వభావమనుసుఖస్థియందజ్ఞానంబునకు స్థితిత్వంబుగలన
నియెఱుంగవలయు నట్లగుటనుభుక్తి మూర్ఖులకాధారంబై నతెల్విగలు
గుటనత్యంతై నజాగ్రత్తనందలిబుద్ధియునుసాధనోపాధిబలంబువలన నుభు
క్తివిస్మరించినట్లజ్ఞానవృత్తియునుసాధనోపాధివలన నాత్మజాగ్రత్తలం
దలంచుగాకంటివాచిత్రవాక్యంబుల నెఱుంగునందుకు శ్రోత్రంబులున
క్కత్కీననతాగ్రదులుసాధనంబుగాని పట్లట్లజాగ్రత్తలను స్మరించుటకు
నజ్ఞానవృత్తిత్వంబులుసాధనంబులుగానేరదట్లయన నుభుక్తి మూర్ఖులకుభే
దంబెట్లన్న నజ్ఞానస్మరణమాత్రంబులు మూర్ఖులనెంచుకొనునుభుక్తి నా
నుభవమానస్మరణవ్యయంబునుంగూడి నుభుక్తి ముంకితదాధారంబై తస్యం
బు అనన్తాత్రయంబుతోడగూడి చెవకనాధారమూర్తింబై యున్న యట్లు
నేకశరీరంబులుద్రోచిచెడినపక్షదాధారంబై తస్యంబు నాశంబునొరవట్లు
ననాతెల్వియనేకదేహంబులకాధారంబై తత్త్వదేహవ్యాపారజ్ఞానంబును
తనకుదేలియవలెనను ప్రమాణంబులేదట్లన్న భూతగుణవలన నైననస్థు
లశరీరంబులు తొల్లిచెడిన నదోట్టనాదేహంబులకాధారంబై నయొత్త
యొక్క మాయావరణంబువివేకజ్ఞానోనయంబుంబులనునిస్పృహద
గుటంజేసిత్వ దేహవ్యాపారజ్ఞానంబును దోషదట్లందువలననకలదేహం
బులందునుదాకలదనేట్ల తత్త్వదేహవ్యాపారంబునుందనకుండువలెననే
టందులప్రమాణంబులే దనేకశరీరంబులందుండితావచ్చితి సనేట్లనదే
హకరణేంద్రియవ్యాపారజ్ఞానంబును సందందుకు భేదంబై తోచి చెడు
నస్పృహ దేహంబులకుందా నాధారంబై యుంకినను నిశ్చయంబట్లుచెడ
దట్లు జంగమస్థానవాక్యకంబై తోచు సకలదేహంబులకు తానాధారంబ
ని తెలియవలయునట్లయినవ్యవహారజ్ఞానంబెట్లన్న భేదంబై తోచుచుండు
ననిననదిసన్కారభేదంబువలనన భిమానంబునకుదోచినజ్ఞానంబుతియేకా
ని యాత్మనందంబులేదను నిశ్చయంబట్లయిన నాత్మకంబుదేహాధార

బాష్పంబును నెదినర్వదేహవ్యాపారజ్ఞానంబగుగాకఁటివేసి || సీ || అష్టశ
 ట్టజ్ఞాదేహవ్యాపకజ్ఞానమాత్మనచిత్రగుప్తాదులొత్త || శిరములు వెయ్యె
 నెప్పుడుఘోషాత్మంటివానష్టదేసేపాదులొత్తయగును | నక్షులు వెయ్యె నయ
 తదాత్మయంటివాయష్టసిందాద్రులుమాత్మగారె | పాదముల్యెయ్యె నబ
 లుమాత్మయంటినా యష్టసుసూర్యాదులొత్తగారె | హస్తములు నేయు
 గలయతగదాత్మయనిన | కాతఁవీర్యబాణాసురుల్లారెమాత్మ మైనశ్రు
 తులునుబహువిధంబుటివేసి | శుక్రివిరాట్పురుషానన్ధజాపిచెప్పె || క || అల
 శ్రుతితాత్పర్యంబిటు | వలెనువిరాట్పురుషమానందజలంబుంటే | తెలి
 యవరంగిప్రొంబరి | దలితాత్పర్యంబుగాదుధమకాతనాబా || సీ || అదిగా
 కదేహాదులరచట్టలనుబోలెతగతిదాధార్మ్యతన్యమునకు | నవయవాత్మ
 కమన్ననాయరచట్టలుచినిగి ననుజులఘనయనయన | ములుతోచున
 ట్లంగ మూలచిహ్నమగుచోటనాత్మస్వరూపముహస్తపాద | ములనుండ
 నలెనింకనాననుహామయిన్యనహరించాత్మదానంద్రివేసి | బసరన్యవ
 హరిమును సంయోగబలము | నేతనుస్త్రిభావికనంబుచేతనగునొ |
 యని విన్నవరంజరలనముగాను | తోచుచుండును నీరీతిదోషమా
 రి || క || అణుననియును పిఘవనియును | యణువిభవ్రులు నాత్మ
 గావు యలమనన నియున్ | ఘనశర్క వాదభేదము | లనుగ
 ల్గుతగాని నిష్కళంబునడరుగున్ || క || అసవిని ధర్మజడనియెను |
 ననఘానిశ్చయము దెల్పుపనమునిబల్లెన్ యణువునతీతంబనియి | ట్లను
 శ్రుతికాధ్యన కాండమందలిజలివొ || గీ || అనఘనిశ్చయజ్ఞాన మెట్లం
 టివేసి | యణుదృశ్య విలక్షణమయినయట్టి | నిఘణజ్ఞప్తిచైతన్య మా
 ప్రమిదియ | వేదవేదాంత సిద్ధాంతనేత్రనిజము || పరివోద || జనాభవి
 నవయ్య నకలశాస్త్రముల సారంబునిఘణజ్ఞప్తిచైతన్య | ఘనచిదాకాశ
 సాక్షాత్కారి భోగకారణాత్ముల చేతగ్రమమొప్పొట్టి | గనున్జనుభ
 నుభము నీకనుగంటుచూచి కడతేనుభముండు కరమొప్పననుచు | విన
 పించివ్యాసుని విభవాదముల విజయోక్తిస్తజ్జన్విత వెలసెననివలికె ||
 క || సీవేనున్యనహరిత | జేపుండజ్ఞానవశత దురుదువనలో | దేవశ్య

మౌనగనేరక । సావయవశేరీర మాత్మయని యెవలందుక ॥ గీ ॥ స
రన ర్ద్యయిల్లునా నావిధంబై న । నృశ్యమార్గంబులను దీనిగల హము
దెలిసితన్న తానె తెలియంగనలెని । తగిన భవహాక భక్తియుక్తి ॥

క ॥ నానావిధాంతరంబులు । నానావిధాంత వాదముల కెల్లక ।
బూనిశ్యశేతారియుగా । దానిజయమందె భక్తినియ మహాత్మా ॥ న ॥
అని ఇష్టిభంబు నుడై వ్రత త్యాగంబెదిగించి పరామృత్తి నొల్లంపియగు
యుధిష్ఠిరుంజాచి మోక్షంబు సన్తుమకటాక్ష పీష్టా న శేషంబువలన
నుభంబుగా నిష్కమా భ్యాసయోగంబులవా మునిరోభంబులనియా
సంబును రోగాస్వరంబులగురోగంబులు నష్టనిష్కంబులు గాని అ
దువిశేషంబులేదు గావున సద్గురుజ్ఞానామూలంబున సంభవించిన యా
త్మయోగంబున బాగ్రిశ్వస్వ సుఖస్థులైతిక్రిమించినిష్ప్రపంచంబును
నిర్భరానందసముద్రంబున మునింగి తేజపుమరుపుస్వయాపాను సాధాన
యెఱుక చెడవేదాంతంబుల నిరాభాసనిర్వికల్పనిష్ప్రపంచనిర్వాణానిర్వికా
ర నిత్యశుద్ధసనాతనబ్రహ్మవంశంబునరజ్జు శుక్తి స్థానవుండుహరిజతహో
రాద్యాహోమలయట్లదోచిన మాయాప్రకారంబుదబ్బరగుటగోచరి ర
తుడయి తన్ను దాదెలిసిముక్తంబగు మాయామానసవిభ్రాంతంబు తన్ను
నెఱుంగిమిం జేసి బద్ధుండగు యీబంధముక్తులునాత్మకు శ్రేయసంకల్పస్వ
భావంబులు కాన నీవాశ్మమహాత్మత్వంబుజీవన్ముక్తంకడై సర్వభోగం
బులుబొందుచు సుఖంబుండుమనిమఱియునిట్లనియె ॥ ఉత్సాహాన్యస్తోము!
పెలయనట్లువారివిషిధవాదములనుయు । క్తులజనుంచిధైర్య మొప్పగురు
కృపాక్షి దనరగా । జెలగిముక్తికాంతవానిజెలికిజూపిబిరియముతో । త
లపులోవరించిమిం చెతగినయట్టివరుడనక ॥

ముక్తికాంతవివాహముసూత్రపుట్టుము.

పంచచామరము ॥ పరావరస్వరూపమైన భాగ్యసంపదోదయక । నిరా
కరించరావయానేక జన్మశీలుడక । మరిస్మరించరించిమించుమన్మతో
విహారుడక । ధరాతలండునాధముక్తిజేతవానిచేరుదుక ॥ తరం ॥ కర

గతంబగుపుష్పమాలిక ఖండివాదగజాంకుశా । భరణకంఠమనందువేరి
యుచుధక్తివానినెఱుగరా । బ్బరిగబెండ్లికినామతిరంగ బ్రహ్మజోధర
మామణి । గురునరేఱ్యనిమోగినిల్వెరుకూర్చికోనృపాలకా ॥ అం
బురుహావృతము ॥ అంతటసక్కడ పెండ్లికొమారుడుహర్ష చేరిమువా
ననా । క్రొత్తనుగంధసుపుష్పములందముగా ధరియించుచుత్తవి । శ్రాం
తికిరీటము దాల్చుచుల శుగ్రీశబ్ధకుండలుడవువే । దాంతినిజా భరణం
బులునొప్పగ హంసవాహనుడయిన్యపాలా ॥ అల్పాక్కర ॥ కైరాగ్య
మార్గముననానడన్ద । నారానములుచెరింగనప్పుడునెఱుమి । నారాజు
లువునకహంసడ్లికి । కేరంగదానచ్చెఱంగియశండు ॥ గీ । అపుడుసాధ
నసంకన్తుడొముముక్షు । హగురూత్తముకృష్ణకర్తమయినయట్లు । కొ
లువుదేరుచుదన చెనుకూర్చినంత । సకలజనులనుసంభ్రామితాహము
లును ॥ గీ । సరగనిట్టసమయనతులుగొందనమనో । కుటిలులగుచుమా
యగూడిజనిరి । నిజుబుధయుక్తి నాస్థానమంటుండు । బపుడుమెడలెగురుడు
హంకమునను ॥ నీ । సకలార్థసరివారజనులు సేవించంగనిగమార్థములు
నొప్పించగలిగోన । మండలత్రయముబుడగిడివ్వలిచెంత పూర్వహృద్విధి
కిపాడవుగాను । మూర్ధ్వకుండలికినినెళవైనతావున నాలుగుతోపల స
ట్టనడుమ । నమరుజోధామంటపాంతర్గతానందవిజయాఖ్యకల్యాణ వేది
కందు । వేలస్వప్రీతమేతుడైవేదరీతి । నమరకస్యయు పిన్నవాడట్లమరి
యు । మంగళస్నానములుచేసిరంగుమీర । పెండ్లిపీటలమీదనుబ్రీతిజె
లగ ॥ తరువోడవృత్తము । మంగళద్రవ్యములతోక్రిడన రాగమంగ
ళంబులుబాడమరియనంగనలు । మంగళతూర్యముల్మహిమజెలంగమల్లు
పర్కములుతత్వమస్యాదివాచ్య । సంగననర్థముబాడలుగాగన్వస్తి కారో
హణస్థలిపీఠమనను । సంగతిస్వర్పదీక్షాభాషికములుసరవిగాతెరనేత్ర
సమదృష్టినమర ॥

ప॥ మఱియు నతద్వ్యావృత్తిలక్షణతటస్థలక్షణస్వరూపలక్షణంబుల
ను తలంబ్రాలుబోయుచు గురుదేవతానన్నిధానంబునతత్వమస్యాది ల
క్ష్యాభోక పాంశ్మకమంగళనూత్రగ్రహణ బు శుభలగ్నంబునందనరసద్దు

దుక్కుపాదానవనిగ్రహించి శ్రీధారక గణంబులు ముఖము నేనవ్రేసిన నా
 సాగ్రభూమధ్యాలోకనంబులు మంగళాంతరియ్యులై యంతర్నిహితైశ్చ
 బుబ్రిహ్మముడిగా బ్రహ్మచుక్రాంబులనంకనవిజ్ఞానాన్నివేగినకర్మలంబుల
 మంబులు సేయుచు మఱిదేహేంద్రియాదినిగ్రహించెదలను సమస్తంబు
 బోధశిఖిబహువ్రేల్చియంతఃకరణాబ్యాహుతి సేయుచు వాననాపాణచిత్త
 జయంబునతత్వజ్ఞానాన్నియక బ్రహ్మణంబుగా వెల్లె నాత్మాలోకంబున
 యుచు భూమిదానంబుగా చిత్తైశ్వర్యగంబును మహాత్మాగంబును జేసిసాం
 గంబుగా సకలకర్మకృత్యంబులుచేయుచు శత్రునిత్రాక్మకంబుగునర్వజ
 నంబులకు యధేష్టంబుగా పుణ్యపుణ్యయుక్తంబగు నాగమకర్మభోజనప
 దార్థంబులును తిండిదావాజబుంబున నూరవెందుగాడంచుచు వ్యాసహరి
 కపాత్రిభాసికసత్తలకతెంతంబగు నిరింతరనినుననినపర్యక్షపాదసూర్ధిక
 బ్రహ్మసత్త్వాస్వరూపంబగు సన్మార్గంబులనుచుచు జీవేశ్వరకూటస్థ బ్ర
 హ్మైశ్వర్యాలోకనామృతాహారలై సకలసంభ్రమంబుల వివాహంబున
 రవేర్చుచునంతమిధ్యాపురుష సూర్యాస్త్వమానంబగుటయురాగి ద్వేషం
 బులను పక్షులుసంసారవృక్షాగ్రింబులనాశ్రయింపజాలక కృత్రిమంబులను
 ఁనులు మాయానిజనివాసయుక్తింపనరనిషద్వర్గతిమిరంబెదు రెరుంగ
 నీకీమూఢమానసంబులను దిక్కుబిక్కుటిల్లి సుచిత్రజన చిత్తాకాశంబు
 న నానాపుణ్య సక్షత్రీంబులు ప్రకాశింపవృత్తినిరోధచంద్రోదయంబు
 షోడశకళలందనరసానాంతఃకరణకుముదంబులు వికసింపననుబంధచతు
 స్తయంబులను చకోరింబులు చెలంగయోగశాస్త్రార్థకాముకజనంబులు
 సంతస్లిలనవృషముక్తివధూనరులుభూమికానప్తముపిచుండలత్రయమ
 ధ్యంబున వెలుంగు నవ్వస్థిష్ఠస్నానానంబున పీతాభాస్వత్వంబు చూడం
 బునంగనుపించునరుంధత్యావలోకంబు సేయుచుసత్కృత్యంబులుదీర్చు
 చు సుఖంబుండి నిట్లుపనిషద్ధర్మవాదప్రకారంబు లనుదినంబులుగడుపుచు
 సర్వశుభలక్షణంబుగాను శ్రీయోమార్గధ్యానంబులనాకబలిమొదలగు
 శోభనంబులు సేయుచున్నంతసపుడు సంవత్సరోత్సవంబులకుంజెలగి ము
 క్తివధూవరులాదియగు సర్వజనంబులు నాలుగుకేదంబులంపన రుతత్వము

స్వాదిమహావాక్యంబును కొప్పెరలనించిన సచ్చిదానంద నిత్యపరిపూర్ణంబును పంచదార్థయు క్షరసంబగువసంతంబు పాణియామజయంబును పాశ్రలను యంతర్భావసంబులనుంచి మనోపుటనించి వేదాంత నిశ్చితార్థంబులం జల్లులాడనప్పజాతాకాంత తనవతియగుదేశికస్వామినియానందరసవసంతంబునందేలించుటయుంజూచిముక్తికాంతాలలా మనై రాగ్యోపరతులను చలికత్తెలుండేసే కేసవస్వామి కాశంబునుకడ కంటజూచు ప్రకాశంబును ముఖంబును చిరునవ్వునభివృత్తు శుభేచ్ఛ యనుకరంబునరాజయోగరసంబునవసంతంబుజెచ్చి తనవతియగు యోగీంద్రునిపైనించవాచుముసముసినగువులుసగుచు భ్యాసపాత్రంబునను భూతిరసంబునవసంతంబుదానియింజలికిన నదియునుకెలరేగి యోగా భ్యాసరసంబునందోగించి లక్ష్మ్యశ్రీయములను మూలదాగజోవుటయు వాచును సద్వాసనా కరిగతభోగేచ్ఛాసంతపాత్రుడయి వాసనాపుష్పయుక్తంబులగు మనోవృత్తి కురులుదూలియాడ యాభరణాంబరంబుజారలలితానాసంద కుండలంబులల్లాడ నై రాగ్యముఖంబు జెమర్పదానిపెంబడిందగిలి యంతలక్ష్యంబునకీర్తించుకవ్యాపకంబుగ వసంతంబెవల నదోగించునమయంబున నదినిర్వాపాలియగుటండేసి వానికరగతమగు వసంతంబువానిపై నించు నననరమున శుక్రికాంతలు వానిదర్ల నీకసాధ కంబుబుద్ధిచే బిగబట్టుటయును కామాతులకు సిగ్గులేదవుటంగానవై రాగ్యోపరతికరగతంబగు నిర్విషయానంద వసంతంబువాడొడిసితన భార్యాసహాయస్త్రీసమాహంబుమీద వషణంబుగాగురియించుటయు సమాధివిరోధంబులగులయవిక్షేపకపాయ రసాస్వాదస్త్రీలుదూరంబుగా దొలంగునప్పుడు ముక్తికాంతానమరసానందవసంతంబుయోగాభోగస్త్రీలందియ్యయేమరించియాహోహాభూమికయగుపాదార్థభావనావిశేషంబున నిక్కి నిత్యనిర్మలకరంబులుఘనంబుగా ప్రసాదించితిమనశిరోవీధినభిషేకంబుజేసి దేహాత్మబుద్ధిరహితంబను పాదంబులనంతర్నాదమంజీరంబు దీర్ఘఘంటికారావంబున మోయినవికల్ప కాంబరంబుని రామయకుచంబులపై జార బాహ్యదృశ్యానువిదృశ్యబ్రానువిదృశనవికల్పంబులను కుసుమ

యక్షులగు సంతర్దృశ్యానువిధక్షణై ను విధ్వంసమునకుఁ బ్రోవ్వకల్పించు
గా వీరస్వయాఁగ్రికాశంబు తాళంకంబులు శ్రుతికిర్తివల్లవశభానా
భావమధ్యంబియ్యూప జ్వప్తికళాముఖంబుగా కెమర్చునిరాభానంబునం
ద బహుమ సుశున్నాంతరిద్వాంబులంబు వాచు మనోవేగంబుగా బుగ
గెత్తి మంజులత్రయంబులు గవచిహారమార్గిణవర్తానహస్య మంటపం
గర్గతానంబననంబుని ర్వాప్తిపకరింబున చిన్మ సుపాత్రంబుబూర్ణంబు
గామించి కెచ్చునమఁబుని దానినతియగింప నహూతయను సమాధిసా
ధకస్త్రీనహితంబుల యగ్రగణంబకూటనమార్గంబున కెదర్కొనియ
ద్యయగ బ్రహ్మచైతన్యానలోకంబుచేరినున్మాదియగు దానకరింబుబ్రు
టయనడియ సిగ్గుపడికతుర్యాటకంబు వేరొక్కకరిగతానంబనంబునం
బు వానినయిజిమ్మర్జునకళామోహంబున దానిచ్చిలిముద్దుకొనుచున్వ
రూపలీలావిరోధంబుల నొకరినొకఁడనరసంబు నెంతంబులూచుచు నిట్ల
త్యంత సంభ్రమంబులవారింబుననంబునోర్వనక్రిపానోదంబులం బ్రాప్తు
మిచ్చుచుండిరంత నారాత్రియూర్జితాంతానమేతుంబగు నద్గూఢరస్య
జ్ఞానంబునముక్తివధూవరులకు చిచ్ఛక్తి మోహంబు కాంతలనిపేక్షతో
భసనప్రవృంబులమర్చి శుభముహూంబులన దేహార్థప్రాణంబులనుశూం
బులు గురునకు దానంబునేయించి యానఘానంబుల నెద్దో కొల్పాట

శోభనముహూర్తపుట్టము.

మంజులంతర్గత మందిరింబున హంసతూలికాత్వంబున శోభనం
బులు బాహుమ వానినునిచిగురు నన్నిధానంబునంజేరి క్షప్తకథానోదంబు
లనుండి రంతనక్కజముక్తి వధూవరులు వేదాంతార్థకళా యోగకుశ
లులయ్యను నూతనసంగమంబ గుటంజేన్వేరూదోన్ము ఖస్మరకిరీడాదం
భనమయంబున ముక్తికాంతాలలాప ముగ్ధయగుటయను భర్తయగు
యోగీశ్వరుచిత్తంబు ముక్తికామాతుర త్వభ్యాంబుచేత మంజులత్ర
యమధ్యంబున వెలుంగునాత్మ పీతాభాన్విత్యగు మానంబనశ్రుతిబలుకు
టంజేసి యటయెముక్తికారం భానంబున పీతాంబునంబుగొట్టి యంబ

రంబుగాంచు మనోముక్తి పదివియుటయు నిర్వాణియగుటంజేసి వాయు
చలనంబను కరంబున యోనిస్థానంబగు సుషుమ్నాంతరద్వారంబు మూ
సిచిత్త విక్షేపంబను వేరొక్క కరంబు నందనకుమారంబున వెలుంగుచేవ
కళాహాసదీపంబు చామసన్ధ్యంబు చేసిననదియునొక్క మనోహరంబై గ
తాయాత సుఖంబునందన ర్చనంత నాకాంతసునిష్ఠయను సిగ్గునగతా
యాతంబునుంగాక చిత్త చలనంబను విక్షేపంబునుగాక నూరకుండుట
యునప్పుడు యోగీశ్వరుండగు పతన్యత్త హిత మనోవ్యాపక సులీనంబను
కొగిటంగీలించి యొడలంబులకాంకు రంబులువొడ మద్యధచిత్తంబున
హంసతూలికాత్వంబునందు స్వయంద్రకాశంబున వెలుంగిముందర ని
డుకొనితస్య కాశ మానంబులగుచు వెలుంగుచెక్కిల్లు ముద్దుకొనుచునం
విధానందకు చంబులునివురు చున్వహూపచెలిమి నేయునదియు బరమప
త్నివ్రతయగుటంజేసి ప్రాశ్నిత్వంబునభర్తకు ప్రియంబగురీతిని బెనంగికళ
లంబుచు నాదన్వహూపంబులు శ్రావ్యంబుగాహృదయంబు గరంగికుండలీ
శక్తి భేదంబున యోనిజెమర్పించిండు పతనంబుగా రహస్యక్రీడలంబరవ
శులై యర్థమునుభిత్తనేత్రులను వృత్తిరహితచిత్తా కాశచిదాకాశశరీ
రంబులు రెండునై క్యంబుగా బెనంగిగాఢరతుల చిత్తంబుతస్మయంబగు
టజేసినున్నానియగు తుర్యంబున సుఖజ్ఞప్తి కళాసత్తామాత్రంబుగా నుం
డునప్పుడు శుద్ధవాసనాయుక్తులగుటంజేసి మరొకొంతదడవులకు నమాధిగ
ళితంబుగా యోగీశ్వరునిచిత్తంబు మధ్యవిక్షేపంబు నొందుటబట్టిననది
యెహాలయలుక యగుటంగావున నవికల్పకష్టానంబుగాచి దాకాశన్వహూ
పంబగు ముక్తికాంతాచిత్తు రుషుండభిముఖంబుగాగై కొనిజీవపరై
క్యంబను నత్యంతప్రేమంబుల తుర్యతుర్యాతీతంబులగు రతిక్రీడలంజెలం
గి నిర్వియోగనిద్రల సుఖంబునందనరసం దవివేకప్రభాతనమ యంబగు
టయు నజ్ఞానతిమిరంబు వర్ణాశ్రమాచార జనహృదయగు హలంబ్రవే
శింపధ్యాన భక్తివైరాగ్యంబులు వెలవెలంబొరముని జనహృదయకమ
లంబులు వికసింపనునవిషదర్శ ప్రతిపాదకభృంగర్పుకారంబు లెనగపూ
ర్వహృదయశిఖరినా హుఢజ్ఞానభానుండు దుండుచుటయు తత్వజ్ఞజననం

చార ప్రకాశంబై యొప్పుచుండె నంతనాముక్తివహువరులును తత్సమ
 యంబున మేల్కొనియాత్మాంగస్థాన సద్భావంబులను గుడిశుశ్రోషం
 నిత్యకృత్యంబులు దీప్తియాచార్యానుమతంబునంబట్టి సమేతంబువేదాల
 తార్థరాజ్యా భిషిక్తుండై యఖిలబోధార్థసమువుల సర్వజనసంతోషక
 రంబునీయచు పరిమైశ్వర్యసుఖంబు నందనగుచు కృపాభంబును నిజని
 వాసగృహంబుత్యంతక్రీడా వినోదంబుల కాటకటగుటంజేసి యందాత్మా
 రామశృంగార ననంబులుజూచుచు నిగమవృక్ష శాఖాగ్రంబులమోక్షసా
 ధశుక శారికావోకిలస్వరంబులు నోహోయననాలకింపుచు నాగమార్గ
 రహస్యంబులను చిగురుమావిగు ముదులనీడలనిలుచుచు పరలాభఫలం
 బులురుచింపుచు శుద్ధవాసనాపుష్పంబు లాస్వాదింపుచు సంతోషకంబుల
 లగు పాదలిండ్లక్రీడలునల్పుచు సంతోషకరంబులు తనప్రియాకాంతను
 పొడవు గానిక్కించనున్నత శాస్త్రార్థతరు శాఖాగ్రంబులంబు కాకించు
 గుణత్రయపుష్పంబుల జదిమితత్సమిషంబున నున్నశుద్ధసత్వకుసుమంబు
 లందియ్య సుఖితరంబుగా కౌగిటందించీయాపుష్పంబులు నిరంబునధరి
 యింపుచు యోగయక్తంబులగు శ్రీశైలమేరు శిఖాగ్రంబులందలి బా
 హ్యులక్ష్యంబైన ద్వాదశారచక్రమేఘ సంచారంబులకలగి మనోమ
 యారంబులు చెలంగమారుతజయంబులను మెరుపులుచిత్తజయ మేఘు
 గర్జితంబులందశక్తు నంగనుపించనులికి నృత్తిభయంబు సంగొగలించు
 కొనునిజ కాంతాలింగనంబు నందనరుచు యోగభోగంబులను సత్వద్భు
 చుమంద మందారభూరుహంబు లంబెడ్లిండ్లు నేయుచు వివేకభూజంబున
 నల్లినగు రుక్మపోక్తియను తీగెలనుయ్యలలూగుచు తత్వకందరంబులం
 దాగుడు మూతలాడుచు స్వరూపాధరపానంబుల సప్తపిప్పటికిబుద్ధి వృ
 త్తినంచారంబులను బడలికలదీర్చుచు బ్రహ్మహంబును నుశబ్దంబుల
 మ్రోయు సెలయేటి దరులచిన్మయానంద పూదేనియసోన శాలువలునా
 త్మపు ప్రివృత్తనడ్డంబుగట్టుచు మనోహంకృత్యంబుల జెలంగిమరియను జ
 పాముత్రాక్షిరంబుల గుహంసలుజీవ పరాఖ్యలప్రీతి పురుషులగుటంజేసి
 లేచకపూరకకుంభక ప్రవాహంబులదనరు నిదాపింగళా సుషుమ్నాఖ్యల

గంగాయమునా వానదులంజెలంగు నాధారాదికములం బరస్పరాలో
 కసంగులు నొండొంటికందిచ్చు పినోదంబులకల తామును చిన్నయహం
 సంపదపులు దాల్చుచుననాహత పిశుధచక్రవాక మిధునంబులండా
 యంబోవుచు ప్రణవనాదర్పుంకారములు గలనహంకార భృంగంబులని
 వారింపుచువంతః కరణనరోదరయుక్తయగుత్తి వేణీసంగమంబులని రా
 మయకు చక్రమాణజుంబుల నానందంబులజల్లులాడుచు నిర్వాణాలింగ
 నంబులనధ రాదిచుంబునంబుల మర్మస్థానంబులంబుచు ఇచ్చాచినోదం
 బులంజుగ్రీవలూడుచునత్యంతప్రియనపీ తీర్థంబున శరీ యొకకొకరు న
 స్పృగదణంబు లులంకరింపుచు హృదయంబురమింప నత్యజ్ఞానమోహం
 బుల న్యోన్యాలోకనంబుల గాఢాలింగనంబుల సుఖసుప్తి కళామూర్తు
 లగుచు నానాభోగంబులంప నరీలక్ష్యత్రయంబులగుని జగ్మహంబులం
 బ్రవేశించునమయంబున చిత్తివిశ్రాంతిమొనలగు సుందరలూనందారతు
 లియ్య బ్రహ్మనందంబు సంశోక్తుచుసుఖాసన సహజానందశయ్యలస్వ
 ప్రీతమేతంబుగాని జలీలసుఖంబుండుచు నాచూఢజ్ఞానసన్మార్గంబుల నడు
 చుచుపిద్ధాంత మార్గంబులనిత్యహోత్స వంబులు నేయచునద్గురువాక్యా
 ర్థరాజ్యపరిపాలనంబు లందననిసర్వజనంబుల తత్వార్థంబుగా బోషింపు
 చునిట్లుముక్త వధూనరులు నిరంతరసుఖక్రీడా వినోదంబుల బ్రాద్దుపుచ్చు
 చుసుఖంబుండీరని శ్రీవ్యాసభట్టారకా చార్యుండుధర్మజునకు పరమర
 హస్యంబగు బ్రహ్మచుభోగంబు శృంగారకథాలక్షణంబున వినుపింపనక
 లజనానంద కరంబుగానాన మయంబున దేవదుందుభలు మొరయనమ
 రులుకగుమ నృప్తిగురియింప నత్యంతోత్సాహంబు లోకృష్టదైవా
 యుండు పరమామృతజ్ఞానోల్లాసయగు యుధిష్ఠిరుంజూచిని వాత్సరా
 మత్వంబున, జీవన్ముక్తుండ వై సర్వభోగంబు లంబుండుచు సుఖంబుండు
 మనిమరియునిట్లనియె ॥ ౬ ॥ శ్రీకరలీలంజెలగు శ్రీగురునాథకృపావిశేష
 వి । ద్యాగుశలంబులందనరి యాశ్మబుముక్తి వధూనర్పిణీభో । ధాకృతి
 నిత్యపంపదల హర్షమునొందుచు సుండిట్టిపూ । ర్వాక్యతత్పుణ్యభావ

మూర్తికయంబును తింపశక్యమే । క । కుంభీసురనిభాగ్యం । చింతిం
 పించ వశమెఱుకభవినువా । రెంతయునకలశుభశ్రీ । సంతాన
 దురుండు సత్యముధాత్రి ॥ క ॥ కల్యాణాపేక్షితులగు । కల్యా
 ణము క్తిలనకల్యాణముసా । కల్యాణవిగోరినసా । ఫల్యంబుద్రావదీ
 పరః । ధర్మబై । కావున ॥ శా ॥ శ్రీరామ స్తనరాజ మెవ్వడిలలోజంతిం
 పుచున్వీయచున్ సారోక్తిన్వినుచుండి నట్టిసునులుత్సాహంబు తో
 సంపదల్ । మీరన్నత్యమహోత్స వంబులను నెమ్మో గాంతులేప్రాద్దు
 నా । త్మారామంబుగనన్ని దేశములనిత్యానందులై ధర్మజా ॥ గి ॥ సక
 లశుభములు రాఘవ స్తనమునీను । నెరుకజెప్పితివేనీవు యెల్లప్రాద్దు ।
 దలపుచుండు ముసంపద్యలిగిసౌఖ్య । మందుచుండెడు సత్యంబునార్యపి
 నుత ॥ వ ॥ అనివేదవ్యాసుడు ధర్మజున కెరింగించిని జాత్రమంబున శిష్య
 పోషణంబు సేయుచు సుఖంబుండధర్మజుండును సంతతశ్రీరామస్తనరాజ
 పారాయణమహోత్సవంబులుసేయుచు సుఖంబుండెననినవిని సంతృప్తాం
 తరంగులై ససకాదిమహామునులత్యాదరంబున శ్రీరామ స్తనరాజమహా
 త్యమహిమంబును శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యశ్రభావంబును ధర్మజుంగొ
 నియాడుచు సూతుబ్రశంసింపుచు సుఖంబుండీట్లు ॥ క ॥ శ్రీకరమునిజ
 నహృదయన । శీకరబ్రహ్మాండ్రీడివిజకేఖరవినుత । శ్రీకరసంతతజయ
 ల । శ్రీకరయదుకులవిహారశితజనధారీ ॥

మాలినీ ॥ నయనహృదయబింద్యంతర్మనః పాణిణముద్రా । నయన
 ఘనసుషున్నానాడిసంయోగనిద్రా । నయనజతసుకంధానాదసద్రు
 మ్మరంధ్రా । నయనకళిదితేశా నాసికాగ్రప్రకాశా ॥

గద్య ॥ ఇది శ్రీరామచంద్రనిరపిశాదలభకవితామిలాస శాండిల్య
 గోత్రోపవిత్ర కృష్ణయామాత్యపుత్రీనిహత గుణధుర్యమ్బులయామాత్య
 ప్రణీతంబై స శ్రీరామస్తనరాజంబును మహాబలింధంబునందు శ్రీవ్యా
 సభట్టారకుండుముముక్షులక్షణంబును ఆచార్యస్వరూపంబును శుశ్రూ
 హలక్షణంబునుజెప్పి ధర్మజుండు శ్రీవ్యాసభట్టారకాచార్యుం బ్రశం
 సింపుటయు కృష్ణదేవపాయనుండుయోగీశ్వరప్రభావంబు జెప్పటయు

యుక్తిమందు గురుకార్యంబునంగిలుగు మోక్షలక్ష్మీకల్యాణం
తిమ్మనిసతదాచార్యుండు బ్రహ్మచందనగిరవర్షనంబును ఆశ్మకా
మేతుండు దేశికస్వామిసనుకయగు మోక్షలక్ష్మీస్వయంవరం
టింపనానామతాధ్యక్షులుండనుదేరించిన యాముక్తికాంత తండ్రి
దేశికస్వామియనుమతిని యురతిచెమ్మాకుకతాకికకామ్యకర్మ త్క
ర్మగలత్యాగ నానావిధవాదజయుండగు వేదాంతినిఁగించుటయు దేశిక
స్వామి వేదాంతయోగనాస్తిక్తముగా కల్యాణంబునగుంపుటయు న
సంతోషవాదిమహోత్సవంబులునుచుచును శ్రీరామస్థవరాజ క
థాశ్రవణంబునకు మహోల్లాసు దివ్యులగునన్నది వర్ణంబును తృతీ
యాశ్వాసము.

శ్రీరామస్థవరాజము—తృతీయాశ్వాసము.

సంపూర్ణము.

—:—

10407

